

دیوانی صابری

۱۸۸۱ز - ۱۹۴۴ز

محمد طیب

چاپی چوارهم

۲۰۱۷

دیوانی صابری

۱۸۸۱-۱۹۴۴

سلیمانۃ ۲۰۱۲

چاپی چوارہم

ناوی کتیب: دیوانی صابری

بابه: شعر

شاعر: شیخ نه جمه دین (صابری)

سهرپرستیاری چاپ: عبدالجبار البرزنجی

چاپی: چوارم ۲۰۱۷

چاپخانه: نه ژنه

تیراژ: ۱۰۰۰

له بڼه پڼو به رایه تی گشتی کتیبخانه گشتیه کان

ژماره ی سپاردنی (۱۳۱۶) سالی (۲۰۱۷) ی پڼ سپړدراوه

له سهر نه رکي کتیبخانه ی (الحفید) چاپکراوه

کتیبخانه ی الحفید

که رکوک - شه قامی کوماری - نزیک گازیڼوی منوره

۰۷۵۰۱۹۶۷۳۵۲ - ۰۷۷۰۹۳۴۹۸۹۹

مکتبه الحفید
کتیبخانه ی الحفید

Hafced_bookstore

nbrz66@gmail.com

ماڼی چاپکردنه وهی هم دیوانه پاریزراوه بۆ بڼه مالهی شاعیر

دیوانی صابری

نامی دلشاده بهم نامه بهرزه
که مایه‌ی هیزی عه‌قلی سهر ئه‌رزه
قه‌در و جورمه‌تی نامه‌ی صابری
به روح و به دل له سهرمان فهرزه

ملا عبدالکریمی موده‌ریس

پیشگی چاپی چوارم

به ناوی خوی به خشنده و میهره بان

لای مه موان ناشکرایه که صابری ویستویه تی شیعر له خزمهت ناین و چاکه کاریدا
ته وزیف بکا وه له پښگی شیعره وه دهیه ویت ناموزگاری نه وه کان بکات که نابی له پیناو
پژستو پایدا ناینی خویان له دهس بده نو به شوینی دنیا بکه ون، واته په یامی شیعر لای
صابری ده بی له خزمهت ناین و نه ته ودا بیټ.

بۆیه پیمان باشبو وه به پیویستمان زانی چاپی چوارم بق دیوانی صابری بکهین
چونکه چاپی سییه م نه که ونه بازاره وه به لکو (به پتوه به رایه تی چالاک ویزه می سلیمانی)
خویان هه ستا به دابهش کردنی به سه ر ناوه نده پۆشنییره کانی کوردستاندا.
له م چاپه یشدا دیوانه که وه کو خویه تی ته نها گۆرانکاریمان له پیرسی ناوه کانو
شوینه کانا کرد به گواستنه، دیان له کوتایی دیوانه که وه بق هامشی شیعره کان.
وه سوپاسی (کتیبخانه ی انحفید) نه کهین له که رکوک که به م کاره هه ستا.

عه بدولجه بار به رزنجی

کرکوک/ ۲/ ۴/ ۲۰۱۷

به نای خودای به خشنده و میهره بان

صابری واهناسری

به پینووسی کوپی صابری

نه حمده شیخ نه جمه دین

صابری (شیخ نه جمه دین کوپی شیخ عه بدولپر حمان به رزنجی) ه، دانیشتوی دیتی شوریجه، نه ناسراوه له ژیانیدا، تاكو نه مرقش وا درده كه وی كه حقیقتی نه زانراوه و حقی نه دراوه ته ده ست.

صابری زږدنی ته وتلی نه خویندبوو، به لام زږد زیره ك و تیگه یشتو بوو، دووړ بین و قوول سهرکه ر بووه، صابری باوه پنی زږد به هیزی به خوی هه بوو، چونکه قسه ی نه ده کرد نه گه ر به ته وای تیبینی نه کردایه و نه م لاو نه و لای شته کی لیکنه دایاته وه، هه نگاوی نه ده نا نه گه ر پنی له سهر نه رزنی ره ق گیر نه کردایه، هه روه ها صابری به جه ساره ت و بی باک بوو، بی ترس و له رز و سهریه ست بوو، صابری دووړ بووه له عه قلبیه تی سست و په شوقاو و چاولیکه ر و پاشکه وتوو، که زږدیه ی مه لایان و خوینده واران زه مان توشی بوو بوون، صابری به دلی نه نووستوی و روحی دوفن و به رزی، حه ق و ناحه قی هر زوو له یه ک جیا ده کرده وه و قسه ی خوی ده کرد، وه کو رم (رمح) جه رگی زولمی کون ده کرد، وه کو گولله ی پینچ تیر نه ینا به که لله ی په قی بیتینی بوغراوه.

- صابری نه گه ر چی (ته ریفه تی قادری) وه رگرتبوو، به لام دوژمنی شیخی ریش شان ه که ر و عسا چه ورکه ری دل بی خه به ر بووه، دوژمنی شیخی خوپه رست و ره وشت گنپر و که م "ته قوی" و عه قل بچوک و خق به رز دیو نه فس نزم بووه، صابری ده یزانی که پیاوی چاکی (ته ریفه ت) به میزه ری سپی "کلنی" سپی یاد نه کا، و له ترسی قیامت له دنیا دا ناحه سیته وه، تا وه کو له ویدا "رووی سپی" بی نه م سنی (۲) ره نگه سپیه پیکه وه رنکن، به لام دوی خویان نه گه ر نه وه کانیا نالانه خانووی گه چی سپیه وه و کراسی نابیلونی سپیه وه، و (قه مره) ی ره ش و سپیه وه، که به مالی هه ژاران ده یکهن، نه م

ره‌نگه سپیی و ره‌شانه‌ی دنیا له‌گه‌ل تاریکی ده‌رۆن و مردنی دلد، ده‌بنه هۆی ره‌شی
روو رۆژی قه‌یامه‌ت.

صابری نه‌گه‌ر چی به‌عه‌قل و دل و روحه‌وه "حه‌قیقه‌ت"ی (ته‌سه‌وێ) چه‌شتیوو، به‌لام
دوژمنی به‌رگی چلکن و پرچی ژاکاو و ره‌وشتی بێ وقار و هایو هوی بێ فه‌پ بووه:

هه‌رگه‌سی نه‌لوسی شکانی سنگ و مێخ

های و هیو و ته‌پل و ده‌ف نایکاته شێخ

صابری زۆر له‌ ده‌روونه‌وه روناک و بووژاو بووه، زوو (ده‌رک)ی به‌ گۆرانی زه‌مان کردووه.
صابری قه‌ت پاشه‌که‌وتی نه‌ده‌کرد، هه‌رچی بوویه سه‌رل ده‌کرد، به‌لام له‌ جیتی خۆیا،
هه‌ر کاتیکیش نه‌یبوویه نان و ئای سه‌ردی ده‌خوارد و ده‌ربه‌ست نه‌ده‌هات.

صابری زۆر نیش گه‌یشته جه‌رگی و هه‌ناسه‌ی سه‌ردی کیشا، کاتی بیی و بیستی به‌ چ
جۆرێک نه‌وه‌کانی خانه‌دان و رۆله‌کانی پیاوه‌ گه‌وره‌کان به‌کاویه‌ک له‌ گه‌ل نینگلیزهات و
ولاتی ئیسلامی داگیر کرد وه‌کو (عه‌نگه‌بووت) ده‌واری بێ بێنی هه‌لدا، نه‌م نه‌ت‌وه‌و
رۆله‌ی خانه‌ دانان و پیاوه‌ گه‌وره‌کان قورئانیان شارده‌وه‌و به‌رمالیان پێچابه‌وه، خوانی
(عه‌ره‌ق) و قوماریان رازانه‌وه‌ له‌ (مه‌جلیسیانا)، صابری ئاواتی نه‌وه‌ی نه‌خواست که
موسلمانان بگه‌رێنه‌وه‌ بۆ رێگای هه‌ق و روو بکه‌نه‌وه‌ خودا، ده‌س بگرنه‌وه‌ قورئان و
پێغه‌مبه‌ره‌وه، ته‌وبه‌ی راست بگن، بانگیانی نه‌کرد بۆ فرێدانی هه‌موو بیرو باوه‌ڕ و
ره‌وشتی کافری بێگانه، و اه‌ینایه‌ ولاتی ئیسلامه‌وه‌ و موسلمانانیشی له‌ به‌ر نه‌فامی و
نه‌زانیا بێ هه‌له‌ تاند داخی گران.

صابری ده‌لی: (هه‌ق و تن قانون نییه، ناهه‌ق و تن بێ شه‌رعییه)،

صابری ده‌لی: (بێنی موسلم و له‌ به‌ر شیتی و نه‌زانیمان نه‌ما)، یاخود ده‌لی:

موسلمانان موسلمانان نه‌مانزانی نه‌مانزانی

خه‌زێنه‌ی بێنی خۆماندا به‌ جیفه‌ی عاله‌می فانی

صابری زرد ماموستا مه لا نه حمه دی گه وری لهرقانی خوش نه ویست و زرد ئیش گه یشته
چهرگی به شهید بوونی.

صابری قهت ئیدعای که راهه تی بق خوی نه کردوه، نه گه رچی "فراسه" تی ناشکرا بووه.
صابری رق و قینی لهو که سانه بووه که دهسیان رژیوه و درتغییان کردوه و سهرفیان
نه کردوه و نعمه تی خودایان شاردوه ته وه که خودا پیتیانی به خشویه، باسی یه کی له
وانه ی کردوه و وتویه تی: "هه ر له گرانیه که وه تاوه کو نه مری بایی دوو روپییه که دهکا)
(۱۵۰) فلس که وای له بهر نه کردوه."

صابری له جیتی خۆیدا قسه ی خۆی ده وه شاند، له جیتی تیزا به تیزی، له جیتی نه رما به
نه رمی، مام حاجیه کی پیر رۆژی تیکه ل ناو شه پ بوو بوو، له ژیر عاباوه دهستی
دهرمینابوو دهروه، دهستی کرده شه په پهل، دواى ماوه یه کی دیکه (صابری) مام
حاجی بیینی به دواى بزنه شه لیکه وه یه، صابری وتی:

رۆژێک به گهرمی له ناو شه په پهل

رۆژێک به نه رمی له دواى بزنه شه ل

مام حاجی وتی: "یا شیخ چی بکه م."

ههروه ها صابری شیعرى وتوووه بق نه وه ی:

- ۱- ئەم باره گرانه و ئەم ئێشه سهخته له دهروونی بهتێتته دهروه و دلی بههستهته وه.
- ۲- تاوه کو بیرو باوه پی بق عالم دهرخا و بلاوی بکاته وه بق پاککردنه وه ی دهروونیان و
راستکردنه وه ی رهوشتیان.

- ۳- بق نه وه ی ئەم میراتییه به نرخه ی به جییه تێت بق نه وه که سانه ی لیتی تیده گن، وه کو
صابری ده توانن بازیده ن به سه ر ته ماعی دونیادا و سه ر هه لپێن و به ره و ناسمان به رز
سه یرگن.

ئیتیر من هه رچهند بدویم ته سکینی دلم نایه ت و هه قی صابری ناتوانم بده مه دهست میژوو،
هه گه ر خودا هه ر خۆی خه لاتى بکا، خودا له گوناھى خۆشبیت و لیتی رازی بیت و رازی
بکا.

به ناوی خودای به خشنده و میهره بان

سهرتا

صابری: ناوی شیخ نجمه دین کوپی شیخ عه بدولپه حمانه، کوپی شیخ مه حمودی قوتبی شقربچهی (قره حه سن) ه، جه نابی شیخ مه حمودی قوتب دانهری کتیبی (بحر الانساب) ه که به راستین سهرچاوه داده نری بق میژووی سادات.

صابری: له ساداتی به رنجهیه، له سالی ۱۳۰۰ی کچی به رامبه به ۱۸۸۱ی زاینی له دنی شقربچهی "قره حه سن" ها توه ته دنیاوه، نه م دبی شقربچهیه سهر به پاریزگای کهرکوک و صابری له نه وهی شیخ محیدینی قوولهیه که مه رقه دی نیستا له گورستانی نیام قاسم له کهرکوک نیژاوه، له ته مهنی ۱۸ سالیدا ژنی خواستوه.

صابری: نه گهرچی فرموویتهی که پلهی خویندنم زۆر به رن نییه، به لام به هرهیه کی خوالی بووه، زیره کی و فراسه تی زیادی (فوق العاده) ی هه بووه، به چوار زمان شیعو و مۆنراوهی وتوه، به کوردی، فارسی، عهره بی و تورکی، به لام داخی گرانم له م دیوانه دا به شی عهره بی بلکونه کرایه وه، له بهر نه وهی به رده ستمان نه که وت، هه روه ها زۆر به ی شیعه کانی له ناو چوو و به رده ستمان نه که وتوه، به لام نه م به شه زۆره که یه تی.

صابری: له پاش ژنه پتان چند سالتیک له دبی شقربچه ده بی و به فلاحه تییه وه مه شغول ده بی و سهر به رشتی دتیه که ده کا، جارجار شیخایه تی و نیامه تی دتیه که ی ده کرد، له ناو خه لکیشدا به زاتیکي دم و نه فاس موباره که مه شهو بووه، زۆریش ناگاداری بووه له پزشکی، عالیه می نه تراف زۆر به عه قیدهیه کی ساف و پاکه وه روویان تیکردوه و له هه چوار لای ولاته وه سویدیان لی وهرگرتوه.

صابری: ته ریفه تی قادری بووه و زۆریش ناگاداری شه ریه ت بووه، به یه تی به که م کس داوه چونکه که م کسه به گن کردوه له عیلمی (ته سه وف) دا، له شیعه کانیدا ده رده کوئی که وا ده ستیکي بالای هه بووه، وه کو ده فهرمی:

(هقول) نه بی له وحی دلی ساده و سپی بی شوپی (بط)

نه ونا ره مونی مصطفی روی یاری ته لفسرکا به (خط)

یان ده‌لی:

های و هووی و پرچ و ریش و تپل و دد بئ حاصله

هوسنی نییته و عه‌مه‌ل ته‌ویه‌ی نه‌صووح نه‌تکا خه‌لام

صابری: له‌گوفتار و شیعره‌کانیدا ده‌رده‌که‌وئ ره‌وشتی شه‌رعیی بووه، نه‌ملی شه‌رع و خواناس و پیای راستی خۆشویستووه، چونکه‌ خۆی زۆر بئ ته‌ماح و راست و به‌ غیره‌ت و چاو‌تیر و دل‌ فراوان و نه‌ب‌ز و مه‌زن و به‌ر‌یز بووه، له‌ناو‌عه‌شیره‌تی به‌رزنجه‌دا و له‌ مه‌مو‌ناوچه‌که‌دا قسه‌ی ره‌واجی بووه، لی‌رده‌دا به‌و‌که‌سانه‌ ده‌لی که‌ بیانه‌وئ به‌پاستی ری‌گه‌ی خودا بگرن:

ئه‌ی دل‌ نه‌گه‌ر به‌پاستی ئیتاعه‌تی خودا ده‌که‌ی

موتابه‌عه‌ی شه‌ریعت هه‌زده‌تی محطقی ده‌که‌ی

صابری: وا ده‌ره‌که‌وئ که‌ زۆر زانایی هه‌بووی له‌ ته‌ریقه‌تدا وه‌کو لی‌رده‌دا ده‌فه‌رمی:

ته‌سوویه‌ی خاشاکی ری‌گه‌ی دین نه‌که‌ی بئ حاصله

خۆ به‌ به‌یداغ و عه‌له‌م نابیته‌ شیخ و پێشه‌وا

یان ده‌لی:

(لیس للانسان إلا ما سمی) "صابر" وه‌ره

هیمه‌تی‌که‌ گه‌چی بسویه‌ کۆتری بئ بال و پە

هه‌روه‌ها ده‌لی:

نه‌گه‌ر خۆ تۆ خودا ناسی وه‌کو ماسی که‌ر و کاسی

وه‌ ئیلا وه‌ک سه‌گی پاسی چیبه‌ ناڵان له‌ ده‌ر ماڵان

یان لی‌رده‌دا چه‌ند به‌ جوانی ده‌لیت:

تا ده‌روونی دل‌ له‌ نه‌قشی "ما سوی" خالی نه‌که‌ی

نه‌قشی ئه‌لا له‌و ده‌ جئ ناگه‌ی ئه‌ی جامیده

تۆ نی‌جازه‌ی زکری بئ ده‌نگی له‌ ماسی وه‌رگه‌ره

قیه‌ره‌ قیپی شه‌و وه‌کو قورپا‌قه‌ نادات فائیده

دووباره ده‌ئی:

داخه‌که‌م بۆ موئمنی ساغ و سه‌لیم و بێ ریا
 زۆر که‌مه‌ ده‌س ناگه‌وێ له‌م وه‌خته‌ ئیلا به‌ شاز
 صابری: به‌م هه‌لبه‌ستانه‌یدا وا ده‌رنه‌که‌وێ که‌وا مه‌ستی عه‌شقی حه‌قیقی بووه‌ چوێ
 ده‌ئی:

ئه‌ی موسته‌عید ده‌رسی له‌ علمی عه‌شق نه‌گه‌رته‌ حه‌صیل نه‌که‌ی
 به‌کسه‌ر علوم و ده‌فته‌ری (اثنی عشر) ده‌هاوێته‌ شه‌ت
 لیڤه‌دا ده‌ئی:

صابری ته‌لبه‌ته‌ لای ئه‌و چاره‌ ده‌رسی خوێندوو
 بۆیه‌ وا سه‌ریسته‌ له‌م به‌رقاپییه‌ به‌م راده‌یه‌
 یان لیڤه‌دا ده‌ئی:

ئه‌ی موده‌ریس تو له‌ ده‌رسی عه‌شق ته‌حصیلی بکه‌
 تا به‌که‌ی " زید علی سطح " علی حه‌رفی جه‌ره‌
 وا ده‌رده‌که‌وێ صابری له‌ علمی "لدنی" به‌هره‌وه‌ر بووبێ هه‌روه‌کو خودا فره‌مویه‌تی "و
 علمناه من لدنا علما" بۆیه‌ ده‌ئی:

عه‌قلت له‌ خوا سه‌را به‌که‌ی   حفظی که‌لام و حه‌رف نه‌که‌ی
 بێ ده‌رسی عه‌شقه‌ پێ بلێم   علمیکه‌ بێ حه‌رف و نوڤه‌ط
 هه‌روه‌ها ده‌ئی:

کلیلی صابری قاپیی هه‌موومه‌قصودێ هه‌لده‌گرێ
 به‌حه‌ملا به‌ ده‌س گرته‌مه‌ ره‌نجی خۆم به‌ با ناده‌م
 صابری: له‌ شیعره‌کانیدا ده‌رده‌که‌وێ که‌وا ناسکی خه‌یاڵ و تیژی بیر و وردی مه‌عنای
 زۆری تێدا به‌کارهێناوه‌ هه‌روه‌ها جوانی وشه‌یش و جیناسیشی زۆره‌ هه‌ر وه‌کو
 له‌رمویه‌تی له‌م شیعره‌دا:

تو که بابت گندمیگی خوار و خوا لئی خورش نه بوو

تو که بابت خورش نه وی صابر خه ساره ت ناکیه

لیره دا وشه ی (که بابت) که له یه کم جار به مانای باوک هاتوو، له دووم جار به مانای

که باب و ته ماعی دنیا و مال و داراییه، زور جناسیگی جوانه، یان ده لی:

که (لذائی) له ذاتی شیخی دی ذاتی شکا بویه

که صاحب زاته صابر هه روه کو توتی سوخن گوته

دوباره ده لی:

تا نه هام بوو نه هاتی تا " تبین " بی به هات

تازه هاتی هاتنت " هیاته " بی دلداره که ت

به راستی نه مامو هات و نه هات و هیاته که هه مووی هه ر له یه کتری ده چن، له

هه عناشا جیان زور بهرز و پر مانایه یا نه مه چن قول و پر مانایه: که ده لی:

سونی غمی تو گنمی دلمی به ته له فدا

نانی شه زلم شاهیده بی قووه ت و بی رام

له م شیعره دا که جیناسی تیدایه ده لی:

بمکوژ به لگو هیاتی جاویدانم ده س که وی

چاک نه چم بی چاکی چاکان چاک به دار و سینه چاک

یان لیره شدا چن به جوانی، به رتکی، به قولییه وه، پر مانایه که نه لی:

تا به مغانتمی چاوت ناسنی دل جه زب نه کی

روحي عالم په په کایه و تو میسالی که هره بی

لیره شدا ده لی:

له شمعیتری برزت ترسم نییه سه د جار نیشانم ده ی

له ریشه ی جه رگ و دل کالانی نه و شمعیتره سه نعه تمه

دوباره به مانایه کی جوانتر ده لی:

نه مامی قه‌دی تو به لکو مه‌میشه تازه و ته‌بی

وره جانانه سر نه‌م دیده‌ی پاراوه بینژله

ثایه چن به‌رزو به قیمة‌ته که ده‌لی:

تیری غه‌مزته رسته‌م و به‌هرامی کوپی کرد نه‌سیر

قه‌وسی نه‌بروت بی‌ شک عاجز نه‌کا سه‌عدی "وقاص"

له بابته چاره‌وه ده‌لی:

چاره‌کانی وایاره دولمنیکی خوینیه

تیری مولگانی به تیژی خه‌جهری قه‌زوییه

نه‌ی نه‌مه چون نه‌ترسی و نازاییه که وای به جوانی ده‌لی:

مه‌حاله عه‌نده‌لیبی دل بکا تهرکی گولی حوسنت

چ ده‌ریسته نیه‌ایته مه‌رته‌بی هه‌ر سه‌ریزینیکه

جا نه‌م جۆره شیعره جوانانه‌ی صابری که هه‌ر وه‌کو رۆژ، ره‌وان و جوان بووه وه‌ فکری

هه‌ر وه‌کو ئاوینه‌ی بیگه‌رد بووه و شۆپه سواری نوکته بیژ بووه، هه‌ق بیژو هه‌ق په‌رست

بووه، راست گۆ و دل پاک بووه، راست گۆ و دل پاک بووه، شه‌یدا بووه به

نوری یه‌زدان، سه‌ر قافله‌چی دوپ ناسان بووه، مه‌له‌وان بووه له‌ ده‌ریای مه‌عنه‌ویاتا هه‌ر

وه‌کو ده‌فه‌رمی:

دوو و گه‌وه‌ر کی له‌ قوولی به‌هر و ده‌ریا ده‌ریه‌کا

تا نه‌کن تهرکی وجود و مامه‌له‌ک نه‌وی غه‌راس

ده‌توانین بلین شیعره‌کانی له‌ سه‌ر رینگه‌ی هه‌ق په‌رستی و باوه‌پ و ئاین و کۆمه‌لایه‌تی د

عه‌شقیکی حه‌قیقه‌ته، ئامۆزگاری و په‌نده، په‌یبه‌وی رینگای راستی و ره‌وشت باشی د

یه‌کیته و نه‌فس به‌رزیه، شه‌یدایه به‌ نوری پاکي نیمان.

صابری

صابری: بالای نه کورت و نه بهرز بووه، چوار شانه و گنم رهنګ بووه، چار ګش و برز
رهش و خړش خولق و نورانی بووه، رووخړش و مهجلیس ګرم و به شوق بووه،
همیشه دهم به پټکه نین ونوخته باز و حازر جهواب بووه، زږ چاک فارسی زانیوه،
جارتکیان قازی موسل که زږ دښستی صابری ده بی و خزمیشی ده بی له سرده می
حکومرانی ټینگلیزدا که تازه هاتېوونه عراق ته کلیلی له صابری کردووه که به
مانګانه یه کی زږ له ورژده یا بی به ورګټې (مترجم) فارسی، کوردی عره بی، به لام
صابری ته کلیفه کی قبول نه کردووه، هرچنده پټویستی شی هه بووه به مال و پاره، که
ګوايه نه میثه به خزمه تکردنی ټینگلیز ده زمیږی، هه روه کو رتبان ی ژبانی له م باره یه وه
وه له م هه لېسته دا ده رنه که وی:

کلاوی سر درپای خوم به تاجی پادشا نادم

که لاوه ی دوکه لوی خوم به قه سرو ګنجی شا نادم

به خوینی جیفه به رگی زاهدیی نالوده کم، شتم

به ته و فیقی خودا دینم به دوونان و عبا نادم

هه روه ها تورکیه کی جوانی زانیوه، سه خاوه ټیګی زیادی بووه، حاته می وه خستی خوی

بووه، هه روه کو ماموستا مه لا عه بدول مه جید قوتب زاده شیعرکی بی و تروه له پاش

وه فاتیما که له کتلی قهبری له دنی شوقیچه نووسراوه که ده لی:

شیخ نه جمه دین عالی هیمت وزهرا نه سب

حاته می نه هلی زه مان بود خاته می نه هلی نه دپ

به لی هه روه کو سه خی بوو، نه یب و ټیګه یشتوش بوو، هه مو کات میوانی زږی هه بووه

و زږ له پیاره ګه وره کانی نه و کاته سریان لی داوه و پټیان خوش بووه پټکه وه کات

به رنه سر، پیای و ګو پایه به رزی خوالیخوش بوو شیخ مه محمودی نه مر (مه لیک)، سید

نه هدی خانه قا، ره فیق نه هندی خادم سو جاده، ماموستا نه حمده دی روزه یانی، سید

محمّد جہباری، شیخ عبدولکریمی قادرکرہم، شیخ سعیدی گزپنہ پہ و شیخ
قادر گولہ نہ پر و گہ لیک تیر لہ پیاوہ گہ و رکانی نہ و کاتہ، ہر دہم تہ کی و
بیوہ خانہ کی گہرم و بہ جوش بووہ، لہ مجلس خقیدا کہم و زور چہند دانیشتر
موریدی ہہ بوی ہہر یہ کہ لای خوی و ابووہ کہ روی شہ فہ قہ تی شیخ لہ ولہ ہہ مور
کس زیاترہ، ہہ روہ ما شہ فہ قہ تی و ک ہہ و و ابووہ و ک و باران کہ لہ ہہ مور شوین
ہہ و دہ بیارینن بہ وینہ یہ شہ فہ قہ ت و دلسوزی بؤ گشتی بووہ، شہ و قی و ک و رو ناک
ہہ تاو بووہ، ہہر کہ سی گرتی بی غہم و کہ دہر بووہ، زور حہ زی لہ شتی فہر حہ
دہ کرد و بہرگی پاک و جوانی خوش دہ ویست، حہ زی بہ سہیران دہ کرد و گہ پانی جار جار
ہہ بووہ و کاتہ و قہ سی بہ ترکیشی دہ کرد، پیش کوچی دواپی بہ چوار پینج سال نہم
شیعہری فہرموہ:

پایزی پیری پیاوہ نہ و جہ و انیمان نہ ما
نہ و بہاری عیش و قرش و کامہ رانیمان نہ ما
شیری پیری دہست و پیتی ناسکی جوانی تیکشکاند
قوہ تی سہر پہنچہ و باسک و زرانیمان نہ ما

لہ پاش نہم شیعہرہ دوو چاری نہ خوشی شہ لہل بوو دہست و پیتی راستی خوینی تیا
وہستاو زمانی گیرا، نہ گہر چی لہ ناو خہ لکدا بہ شہ لہل دانرا، بہ لام لہم شیعہری کہ
خوی فہرموویہ تی وادیارہ کہ لہ لایہن دہستی پریانہ وہ تووش بووہ، نہم شیعہری ہنش
نہ خوشیہ کی داناوہ کہ دہلن:

نہز دہردی ہجرت نہی پیری گشتم چو قہ یس عامری
نہز لہ طمہی دہست پیری شد دہر لوای عاشقان

دیوانی صابری

وامان بل دهرنه که وی نه م هلبه ستانه بهرامبهری کرد له گه ل نه خولعییه که ی خولیدا که
باسمان کرد له سه ره وه، نه م فرمودانه یه، (خارق العادات) ه و که رامانه، به م
نه خوشییه وه ما، هه تا سالی ۱۹۴۴ ی زاینی له رژی ۱۲/۹ واته له مانگی کانوونی به که م
بهرامبهر به سالی ۱۳۶۲ ی کچی له ۲۳ ی "ذی الحجه" کچی دوابی کرد، نه مری هه لی
به جیهینا هه ره له دیتی شلرجه ی ناویرلو نیژاوه.
نه م شبعره له لایه ن ماموستا عه بدولعه جید قوتب زاده وه به میژووی کلچیدوایی دانراوه
که نه کاته سالی ۱۳۶۲ ی کچی :

گفت تاریخ وه فانش یاری ئو عبدولعه جید

(شیخ نجم الدین عند الحق فی قصر رحب)

له پاش خوی نه وه ی به جیهیتشتووه پینچ کوپ (۵) و سئ (۳) کچ بوون، له کوپه کانی
سیانیان ماوه، گه وره که یان شیخ عه بدولره حمان که به ناوی باپیرییه وه ناویراوه و
جینشینی خویه تی نیستا له دیتی شلرجه ی قه ره حه سه نه له ناوچه ی که رکه

زنجیرہی باوک و باپیرانی صابری

شیخ باہمزید	شیخ نہ جہدین "صابری"
شیخ عبدالکرم	شیخ عبدالرحمان
شیخ عیسا بہرنجی	شیخ محمود قوتب
شیخ بابا علی ہمدانی	شیخ عبدالرحمان
شیخ یوسف ہمدانی (شاہدین)	شیخ عبدالعزیز
شیخ محمد منصور	شیخ محبتین قوولہ (کمرکوک)
شیخ عبدالعزیز	شیخ حسن گلہ زمرہ
شیخ عبداللہ	شیخ محمد نوری
شیخ نیسماعیل الحدت	شیخ علی وندہرینہ
نیمام موسیٰ کازم	شیخ بابا رسول
نیمام جعفر نہ لصادق	شیخ عبدالسمیدی ثانی
نیمام محمد نہ لباقر	شیخ عبدالرسول
نیمام زمینہ لہابین	شیخ گلہ نندر
نیمام حسین کوری نیمام علی	شیخ عبدالسہید
سیدہ فاتمہ نہ لزہرا	شیخ عیسا الاحلب
حزرت فخری کانیات محمد	شیخ حسین

پەسەند

بە پێنوووسی پایە بەرز و زانا
مامۆستا عەلادین سوڤادی

ئەم کوردە، لە لاپەڕەی دەورانی میژوویا، گەلی ناوداران و خاوەن قەلەم و خاوەن بەهرەی شیعری
هه‌نراوێی تێدا هەلکەوتووە، بەلام لە بەر ئەوەی کە لاپەڕەی ئەو رۆژانەی بەرامبەر بە خۆی و بەرامبەر
بە نووسەران و شاعیرانی لاپەڕەتێکی نەهاتیی بوو، بە ئەمانی کەسەکانی قەلەم و چەشەکشیان لە
بیر چوونەتووە و کارەساتی پێچەوانەی یەک لە دوا یەکێ ناھەمواری ھاریونی.

ئەگەر ئێمە سەیرتێکی نەتووەکانی تر بکەین دەبینین مانەوی ئەو نەتوانە ھۆی ئەو مانەویان زۆرتر
بیری خاوەن قەلەم و خاوەن چەشە شاعیرەکان بوو، ھەر ئەوان بوون سۆزی دەروونیان کە وەترە کار
و سۆزی نەتەرەکیان بە زویانی ئەو نەتووەیە پیشانی عەلامی خۆیان و غەیری خۆیان داو، کە
ئەوان بەسەر چوون و رۆشتوون پاش ماوەکانیان نرخیان زانیووە گەلی جاری وابوو بەرھەمی ئەو
نووسەر و شاعیرانەی خۆیانیان بە ئاوی زۆر نووسیوەتووە، نووسیویانەتووە چونکە مانەوی خۆیان
بە ھۆی زویانی نووسین و ھەنراوێی ئەو رابوردووانە یانەو دانائووە ئەو جۆرە شتە و ئەو چەشنە
دەستزێانە کە نەتووەکانی ترەیانبوو و ناندوویانە، ئەو شتە بێ ئێمە کورد داخی گرانم
رێنەکەوتووە، لە بەر ئەم رێنەکەوتنە، گەلی لە شاعیران و نووسەران ئێمە بوون بە ژێر لێرەو و لە
ژێر پەردە تاریکی لە بیرچووندا لە بیرچوونەتووە.

یەکێ لەو کەسانە کە ھەموو جۆرە پەردە یەکێ تاریکی کشابوو بە سەریا، خاوەنی ئەم دیوانە شیخ
نەجمەدین (صابری) بو.

صابری : ھۆنەرێکی گەلی بەرز بوو، کە لە سەدەی چواردە کۆچیدا ھەل کەوتبوو، ئاوازی شیعری
بەرز و تەڕ و پڕ ماناکانی، نەوێک ھەر لە چوار دیواری ناوچەکەی خۆیدا دەنگی ئەدایەو، بە لێک لە
گەلی لای ئەو دەنگە لە گوێی گەلی کەسا ئەزیزنگایەو، ئەوەندە ھەبوو سۆزی ئەم زینگانەو یە ھەر
لە کاتیگا بوو کە خۆی ھەبوو، کە خەرمانی تەمەنی کەوتە بەر شەتوایی نامرادی و بە ھاری ژبانی
کەوتە خەزانی ئەمانیی، ئەو سۆزەیش کپ بوو و ھەمیش تاییبەتی ئەبوو بەو و بە لێک زۆری وەکو
ئەو بەر ئەو پایە کەوتوون، ئەمەش ھەر لە بەر ئەو ھۆیانە بوو کە ھۆی تیاچوونی کەسانی تر بوو،

بەلام ئێبێ ئەوەش بزانین، کە شیعەر خەیاڵە، خاوەنی ئەو خەیاڵە شاعیرە، صابریش شاعیر بوو، شاعیر نامرئ، کەواتە (صابری وەک لە ژاندا دەنگی هەبوو لە دواى ژانیشی هەر دەنگی هەبە).
 دەنگی هەبە، چونکە دەنگ لە شیعەرەوە دێت، شیعەریش گەلێ کێشەى هەبە، لە گۆڤانی ئەو کێشان ئەم دەنگانە دەگۆڕێت، شیعەرە کانی صابریش چوونەتە ناو ئەو کێشانەو، کە وا بوو صابری لە باتى دەنگێک گەلێ دەنگی هەبە، چونکە گەلێ شیعەر و گەلێ لە کێشى شیعەری هەبە، جا لە بەر ئەمە، ئەو شیعەرە دەنگانە ئەوەندەى تر ئاوازیان پەیدا کرد، ئەدەبى کوردی لەم رووەوە پلەپلەکی تر پیش کەوت بەم دیوانە نایابە، ئەمەش لە بەر ئەوە چونکە ئەو شیعەرانەى (صابری) لە ژێر پەردەى شاراوەبیدا، بە هۆى دلسۆزى رۆلەى پایە بەرزى کاک شێخ عەبدولرەحمانى کوپى و گەنجى بەنرخى ئەوەکەپەو کاک حوسێن بەرزحەبەو، بە هۆى کۆشش کردنیان بۆ کۆکردنەو و لە چاپدانى دەرجوو، بەم ئێش گەشەپەکی تر پەیدا بوو لە ناو کتێبخانەى ئەدەبى کوردیدا، هیوادارم وێنەى ئەم جۆرە دلسۆزانە بۆ بەرژەوێندى ئەدەبى کورد رۆژ بە رۆژ لە زیادبووندا بن و چاومان پێیان روون ببێتەو.

بەغدا/ ٢٠/ ١٠/ ١٩٦٧

به بالا برین

به پینووسی زانای مهن ماموستا مه لا عیدولکه ریمی موده پیس (بیاره)

قه دری مهر نه دیب و هونه رهنه نیک به وه ده زانری و هقی خوی به وه ده سگیر ده بیت، که نه دهب و هونه ره که ی له ناو دوو به رگی کتیبیک، یا له ناو چوار دیواری ژورنکا راگیر نه کرت، به لکو بکه ویتنه به رده سستی خویته ران و ره خنه گران و بیخنه به ر تیشکی لیکولینه وه و گه وه ره کانی بدوزنه وه، یه کیک له هق و نه نجاسه کانی دواکه تنی نه دهبی کوردی نیمه ش نه وه ته به ره می به شسی زوری نه دیبه کانی له سنوورنکی ته سکه دهر نه چوه، نه وه بوو به مایه ی فره تانی و کویر بوونه وه ی ناوی خاوه نه که ی بزیه پاراستنی به ره می نه وه نه دیبانه و له چاپدان و به خه لک راگه یانندن هویه کی کاریگه ره، یه که م بق زیندوسی هیشته وه ی یادی نه وه نه دیبانه و دوهم بق به رز کرتنه وه ی پایه ی زوبان و نه دهبی کورد و ناماده کردنی گه لی کورد بق نه وه که له ناو هه موو گه لان شانازی به که له پووری نه دهبی خویه وه بکات، نه وه وه وله ی جه نابی کوپی به ریز و خاوه ن ته کیه ی شقچه کاک شتیخ عه بدولپه حمان و گه نجی دلسوز کاک حوسین به رزنجی داویانه بق کز کردنه وه ی شیمه کانی خوالیخوشبوو شتیخ نه جمه دین (صابری) که یه کینگه له شاعیره به رزه کانی وه نه دیبه گه وره کانی دوا چوری نه دهبی گونی کورد، هه ولنکی پیرزده و شایه نی قه در زانینه و هه نگاونکی بایه خداره به ینگای راگرتنی یادی نه وه شاعیره و به رز کردنه وه ی گه شه پیدانی زمان و نه دهبی کورد دا، خودا بکا هه میسه وینه یان مهر له زیادیی بی، هیوام وایه نه م دیوانه به رزه ییش قه در و حورمه تی شابانی خوی وه رگری له ناو خویته وه ارانی کورد و بیی به هوی چاو لیکردن بق بلوکردنه وه ی پاش ماوه کانی تری دیرنمان.

به غدا ۱۳/۱۱/۱۹۶۷

به ناوی خودای به خوشنومو میهر بیان

به یادی: جه نابی شیخ نه جمه دین صابری، به بۆنه ی ده رکه و تنی دیوانی پاک و موباره کی
چهند وشه یه ک:

به دلنکی پر له جۆش، جۆشی نه ده ب و شیعر و فله سه قه و ستایش و لیکدانه وه ی دین و
دونیایی له باره گاهی شه مه قامی پاک و پیروژه، که ته کی ی دئی شۆرچه یه که له
خزمت شیخ عه بدولره حمان (یحی الدین) نه جلی پاکی خاوه ن شه دیوانه، هیوام وایه له
یه زدانی پاک، بق خاتری خوشه ویستی خۆی "مه مه د" دروودی خۆای له سه ربیت
فه خر المرسلین یه که م، دووه م بق خاتری شه مه قامه به رزه شه عومر و ژبانیه کی که له
مه ولا له سه رمان تته پر ده بی، روو له قاپی خوا بکه یین و له هه موو چه وتی و گتپی و
کۆسپی دونیا لا بده یین، به رنگه یه کی راست و به دلنکی ساف به زدان بناسین، به شکول
رۆژی دواپی په شیمان نابین، به سه ر بلندی وه لایمی خۆمان پیده دریتته وه، ئامین.

تہ قریز

بارك الله "صابری" له م روحی پاك و خه لعه ته
لایت موباره ك بی موحه قه ق مه سكه نت ناو جه نه ته
مه دح و نه وصال شعورت هیچ زویان پتی ناکری
شیعرو نه بیات و قه صیده ت مه صده ریکی حکمه ته
نووری قه لبیت دهر نه خا بق عالمی نه مرق به بیان
گهر شعوری پیبیکه بین بق نیمه عینی فرصه ته
گهر مهر و دوپن هه موو نه لفازه گانی خوشی تو
نووری نیمانه نه گهر تیپگن له بق نه م میله ته
لائقی خوته به خوا هه رچند بلتی هشتا که مه
نه م کهرامات و حدیث و موعجزات و ثایه ته
با له دیوانت وه ریپگری گه لی که س حیسه ی
به شکو خوا رزگاریکا دهرچی له ناو نه م زیله ته
من به مه حسوبانه وا تقیضی دیوانت نه که م
"جاهد یکی" بی نه وا موحاجی لوتف و ره حمه ته

جاهد : برهان دژغره مه چی

۱۹۶۷/۲/۲۲

شیخ عہد دلہرہ حمان

باسی شیخ عہد دلہرہ حمان نہ جلی پاکی شیخ نہ جمہ دین "صابری" کہ مقامی
موبارہ کی لہ دیتی شوق پیچہ و جینشینی جہ نابی باوکیہ تی و کوہ گہرہ یہ تی :

(ثہ نا)

ثہ نای ثم تہ کیہی مہ عمہ و رہ یاران
ثہ نووسم بی پیا بق خرم و خویشیان
حہ حقیقت شیخ و تہ کیہ واثہ بیتن
نیہہ فہرقی گہداه و شاه و سولتان
مہ مووہک یہک ثہ بینری لہ و مہ قامہ
مہ قامیکی گہلی بہرہ بہ قورٹان
لہ سہیری بہدری روخساری جہ مالی
لہ ناسمانا مہ لاتیك بووہ نہ حہ یران
لہ رہ حمان عہ بدیکی وا موخلیس و پاک
نہ بینراوہ لہم عہ صرہ لہ ٹینسان
نوبانی شیرینیکی زور موعہ تہر
قسہ و گوفتاری خوشی عہینی دہرمان
کہرامت مہم سہ خاوت مہم بہ لاغت
مہ مووہ و زوونہ لہم زاتہ بہ میزان
نہ گہر سہد خامہ و دہ فتر لہ لام بی
بہ شم ناکالہ بق وہ سقی لہ مہ یدان
تہریقہت یا شہریعت یا نہ سیحت

دیوانی صابری

وهره له م شوینه وهریگره موسولمان
له نووری شهوقی دینی شلرپیجه نه مری
مه قالاتی شعورم که وته جه ولان
فیدای نه م خاکه بی سهد خاکی بی گول
به قوریانی بیی نیران و توران
دهف و دهرویش و شیخ مهستی محمه
ههوا و تاب و خاکی لوتفی یه زدان
مناجات و ته مه نا بی ته جه لالا
له قاپی صابری نه پواته ناسمان
رجام وایه منیش به م شیعره خوشه م
که رزگاری بی له غه م جه معی ره فیقان
نه جاتقان بی له دهس تقداری زالم
بچوکتان شاعیری کورد ناوی بورهان

جاهد دزغره مه چی

کلمة..!

للمفضلة الأستاذة عبدالمجيد القطب

مدير معهد الإسلامي و رئيس رابطة علماء كركوك

بسم الله الرحمن الرحيم

حمدا لمن جعل صدور الأدباء صحائف الحكم وشكرا لمن أذاقهم حلاوة التعبير المحكم، و الصلاة و السلام على سيدنا محمد الذي لا ينقطع نسبه ما أضاء النهار و الليل أظلم و على آله و صحبه صلاة و سلاما دائمين الى يوم يقال للظالم تقدم و للمظلوم قف و تحكم.

و بعد: فقد أطلعني الشاب النبيل الذي قلما يوجد في هذا العصر من له مثيل السيد حسين نجل المرحوم السيد عمر البرزنجي على ما خلفه جده السيد نجم الدين (صابري) ابن السيد عبدالرحمن من أثر تأريخي منظوم الذي قارن فيه ما عليه المسلمون في عصره من الانحلال الأدبي و العلمي والديني والأخلاقي والاجتماعي، و بينما كان المسلمون قبلا من التمسك بالدين و التحلي بالأدب و العلم و التخلي عن الرذائل الأخلاقية والاجتماعية بأسلوب طريف و تعبير قوي لطيف.

و الحق يقال أن الشاعر المرحوم غفر الله له كان من الأدباء البارزين المعروفين بمكارم الأخلاق والتمسكين بأداب الدين و أهداب الأدب والعلم فلم يستطع أن يسكت عما يرى من التدهور السريع المريع خلال فترة قصيرة من عمره الطويل، فنظم كلما رآه في عصره من انحراف المسلمين عن الصراط المستقيم، فعبّر بمختلف اللغات، الكوردية، العربية، الفارسية و التركية تعبيراً عن واقع الإسلام

دروانی صابری

و المسلمين خدمة للدين والتاريخ و الإنسانية، وكان بيني وبينه رحمه الله صلة (المودة في القربى) مودة روحية كبيرة الى أن أنقل الى رحمة الله.

و حيث أن تأريخ الأدب يحتم على أهله أن يحترم أهله أمسكت القلم لأعبر عما في قلبي تجاه فراقه الأبدي من ألم ألم بي كان رحمه الله ممن درس عند والدي مدة من الزمن و بعد أن أذاق قسطا من حلاوة العلم والأدب، ترك مخالطة الناس و قضى أكثر حياته بالبر والتقوى و العبادة و مساعدة المستضعفين في الأرض بقدر ما يسمح له الدهر، و لا يزال يدعو الى سبيل ربه بالحكمة و الموعظة الحسنة(و يجادلهم بالتي هي أحسن) أفقتاء بسيرة جده (p)، المأمور بتلك الطريقة المثلى، و في الحقيقة والواقع كان رحمه الله نجما من نجوم الأدب اللامعة و علما من اعلام السجايا المرضية طول حياته.

و يقاسي من شدائد الدهر ما لا يقاسيه كل أنسان (صابر) على المكاره التي تعتريه في الحياة أمثالا لقوله تعالى : " وأصبر و ما صبرك إلا بالله " فأرتأى لقب (صابري) وأرتضاه لنفسه أشعارا بأن يحذو نسله المبارك حذوه في الصبر و الثبات و لسان حاله يقول : " ولئن صبرتم فهو خير للصابرين " غفر الله له وتغمده في جنة النعيم.

سه روزگوشته ی ... صابری

نتیجه ی " افکار " و نازاری دلی زامار و بیمارم به براده رانی خۆم بِلیم : یا خودا له یاری
بی وه فا و رۆژگاری پێ چه فا تووشی ده ردی سه ر و زه ره ر نه بن.... *

"نامین." *

و بعد : داعی که نه جمه دین وه له دی سید شیخ عه بدولپه حمان نه جلی سید شیخ مه حمور
به رۆنجی قه ره حه سه نی شۆرپچه م، غفر الله لهم و لنا و لسا نر المسلمین. "نامین".

ته وه لدم (۱۳۰۰) ی هجری بووه، له تاریخی (۱۳۱۴) ی هجری باپیرم شیخ مه حمور
وه فاتی کرد و باوکم له سالی ۱۳۱۸ ی هجری وه فاتی کرد، نه و سه له له پاش وه فاتی
باوکم، (تاهل) م کرد، ژنم خواست، به فه لاحت مه شغول بووم له دیتی شۆرپچه، حالیکه
(مناسب) م په یدا کرد، (اعتبار) ی ژۆر به (امر) ی قادری بیچون گه ردونی دوون په ره ر
به قانونی (سه فه ره) مال و حالی وێران و په رێشان و خۆشمی رووت و زه بوون کرد
(انا لله و انا الیه راجعون)، له سالی گرانی به ئاسانی چوو مه (دیتلیژه) چونکه هه مر
شیخانی دیتلیژه خزم و نه قه ره با بوون مالا و بدنا...، ساعی و مکرم بوون خودا مو عینیان
بی ژۆر مو عاو نه تیان کردم (والحاصل) سالی پاش گرانی که نه کا تاریخ له هه زار و سی
سه د و سی و هه وتی هجری بوو (۱۳۳۷)، حب الوطن شه وقی که وه سه رم، ئاره زوی
گه پانه وه م کرد بۆ دیتی شۆرپچه، رۆژ به رۆژ ئاره زووم زیاد نه بوو، ناچار (استدعا)
(استرحام) له خزمه ت مه رفه دی شیخ ره زای دیتلیژه "قدس سره" کرد هه رای
نیشتمانم نه ما غایه له ی شیعر دانان به دلما رانه بوورد عاقیبه ت له هیعته شیخ ره زا وه
ژوو به زوو هاته وه بۆ شۆرپچه نه ما فکرم هه ر له سه ر شیعر ده وێیی، هه تا نیستاش که
سالی ۱۳۴۷ ی هجری به، هیشتا نه تیجه ی و نه هایه تی نه هاته وه.

دیوانی صابری

نه گهر چی قوه تی " علم " خویندن زلر نییه، نه ما جار به جارئ له هیمت و بهرته کی
چاكانه وه شیعرم بق دیت، " هذا من فضل ربي "، " حمدا لك و الشكر لك يا ذا
المنن "، نه ما رجام وایه به چاری مەرحه مه ته وه نه ماشای بله رمون چونکه " تأثیرات
" ی وه بشومه ی سه ردی پایزی مه یلی یاری بی وه فا و ته شویشات و موهاچه مه ی ده ردی
رؤزگاری پر جه فا باغ و بیستانی " نه قالیم " و " بلدان " ی نیشاط و " انبساط " ی دن
و جانی به نهوعی له و تان و سوتان مه گهر ره حمه تی ره حمان و نه سیمی " جنان "
تازه یگاته ره .

له پاش هه زار تازار و ژاری مار که به دلی هه ژارم گه یشت و چه شتی به غهیری " صبر "
چاره ی نه بو، ناووم " ملقب " به " صابری " کرد شایه د جه ناب " صبار " جه زای
" صبر " - احسان بکات .. نامین.

شیواوم وێنه ی له یسی عامری	ناوم نه جمه دین له قه ب " صابری "
ئومیدم وایه ستار العیوب	بداته " صابر " سه بره که ی نه یوب
یا دل غه مگین به وێنه ی یعقوب	عاقیبه ت رؤئی بگاته " مطلوب "

صابری

*****

نهم سه ر گه زه شته یه به پینووسی دانهره، له پیش وه فاتیما نووسیویه تی ئوا به بی
ده ست کاری خستمانه پیش چاو.

(نکا)

نکا له خوینده وارانې به پټز وخوښه ویسته کانتان نه که م که وا به چارنیر
 دلسوزانه وه سهیری نه دیوانه به نرخه بکن، چونکه زور له شیعره کانی وه کو دوباره
 وایه، یان هندی له قافیه ی شیعره کان دوباره یه، به لام هه سیوی هه ر جه نایی صابری
 خوی فرمویه تی، واته جاری یه که م به مسوده دایناوه: له جاری دووه م که نه
 مسوده ده یه نه قل کرده، گه لی شیعری جوانتر و ریکتی بق هاتووه، واته نسخه ی
 مسوده ده که و نسخه ی پا که که هیچ به یه کتری ناچن، ته نها له هندی شوینا نه بی، جا
 له به نه وه وامن به چاک زانی که وا هه ردوکیان بنووسرینه وه، له به نه م نکاب
 سه رنجی بده نی.

دلسوزتان نه وه ی صابری

شبیخ عه بدولپه حمان به رزنجی

بؤگه ورییی یه زدان

"حمد" نه که م بق "خالق" و په روه ردگاری ئینس و جان
وا به لوتلی خوی به نیمه ی داوه "عقل" و دین و جان
نه و خودا وا تاکو پاک و بی شریک و بی غمه
بی نیاز و رازقی هه شتا هه زار نهوع عالمه
"فرد" و بی فره زه ند و زه ن، هه م بی وه زیر و باب و داک
واحدو بی جسم و صوره ت، هه م له "نقص" و عیب پاک
خه لقی کرد (فی سته آیام) نه رز و ئاسمان
هه م به قودره ت نه و محمده د مصطفای بق کرد به جان
عالم و دانا به نه حوالی هه موو خه لقی جیهان
زه ریه نه شیا به بی نه و قودره تی نابی نیهان
جمله مه علوماتی نه هلی ئاسمان و سه ر زه مین
قه تره یه ئاوه له به حری عیلمی (رب العالمین)
وه رگه پانی ئاسمان و نووری خورشید و قه مه ر
بق به یانی قودره تی نه و شاهیدیکن "معتبر"
تق له "حیسیات" و ئاموشی نه فس نابی جودا
یه عنی چی تیتناگی "آثار" ی نه سراری خودا؟
نه و خودا و ئاده می خاکی وحه وای ئیجاد کرد
وا به نووری مسته فا دونیاو (عقبا) ی شاد کرد
قودره تی نه و بوو محمده د مانگی چواره دی کرد دوو نیم
قودره تی نه و بوو عساکه ی بوو به مار (موسا) ی که لیم

قودرہ تی نہ و حہ زدرہ تی "نوح" ی لہ بَلّغان دا نہ جات

بیّ نیرادہ ی نہ و نہ بوو "عیسا" بہ مردووی دا حہ یات

قودرہ تی نہ و بوو سلیمان عالہ میّ تہ سخر نہ ی

ناگری ابراہیم بہ گولزاری "جنان" تقدیر نہ کا

قودرہ تی نہ و یوسفی کردہ "قوت" ی زیندان و بہ شہر

"یونس" ی کہ کردہ "قوت" ی حوت و تارک و کہ دہر

قودرہ تی نہ و دہست و پہنجہ ی توّ قہ لہ م نزدیک نہ کا

قودرہ تی نہ و روئی ما رووناک و شہ و تارک نہ کا

نہ ی فقیہ ناساری فضلی نہ و نہ بیّ "تصنیف" ی چی؟

نہ ی حکیم نہ تواری لوتلی نہ و نہ بیّ تہ عریفی چی؟

قادر و عدل و تہ وانا ہرچی حہ زکا وا دہ کا

لطف و قہری عالہ میّ تاباد و یا "افنا" دہ کا

من نہ بیّ چبیم لہ فضلی بیّ شوماری دہم بدہم

یا بہ یانی "معجزات" ی "انبیاء و اللہ" بکہم

"صابر" م ناقص ترین ی بہ ندہ کانی حہ زدرہ تم

کہ مترینی پاسہ وانی دہوری نان و "نعمت" م

الله

بیّ نیرادهی نه مرو ته و فیقی خودای " ذو الجلال "

نیش و کاری هیچ کس ناگاته سر حدهی که مال

که پړ و په پړی جنبشی جمله وحوش و هم طيور

هر له نه وجی ناسمان تا کو بیابان و "بحود"

ذی حیات و دار و بهر د خاك و خولّ و ثاب و نار

تودره تی نه و خه لقی و مه حوی گشت نه کا لیل و نهار

یا خودا ته و فیک تا " منظومه " په تالیف بکه م

عیله ت و نازاری بیّ ده رمانی دل ته عریف بکه م

بابمینی یادگاری دهر دی " نه جمه دین نجل "

عبدالره حمان ابن شیخ مه محمود بهر زنجی نه صلّ

کوشتمی نازاری زامی تیغی جهوری روزگار

باهه موو که س تیّیگا " أظهر من الشمس " ناشکار

هر که سې گویی هونه دهر کا له مهیدانی " مصاف "

بق سهری نه و تیغی ده وران بیّ غیلاف و بیّ خیللاف

ذوالفقاری عشق تیغی چه رخی ده وران کول نه کا

حوسنی جانان دهر که ویّ کیّ سهیری باغی گول نه کا

هر که سې عشقی حه قیقی بیّ ده بیّ په روانه وار

خوی نه پاریزئی له سوز و " اشتعال " ی شه مع و نار

هر دل و جانه " نثار " ی خاکی پیّی جانانه بیّ

دو گومانه " صابری " ناخو قبوله یا نه بیّ

الله

ستایشی پیغمبر

(صلی الله علیه وسلم)

خو که خه لقی کرد چه بیبی خرقی له نووری ذاتی پاک
نور زمانه میج نه بور " لا آدم و لا ماء " و خاک
عالمی کرده (جسد)، نووری چه بیبی کرده روح
بزیه و هر ماهه ناخنکی به سسد توفانی نوح
خو به نورانی موبین افضالی نورانی اثبات
کافی شمس القمر، معراج و باقی معجزات
نهایتی " ما ينطق عن الهوى " صابر چیه...؟
هرچی پیغمبر نه لای بی شک که لامی ره بییه

دیوانی صابری

پیتی ٹلف (۱)

نہ سیمی سوچدہم

نہ سیمی "سوچدہم" موڑدہی بہہاری حوسنی یاری دا
نیشانہی جہڑی نہ ورتی لہ شاری دل دیاری دا
کہ داخل ہوو بہ شاری دل سوپاہی حاکمی عادل
دز و جہردہی غم و (غصہ) لہ ترسی روحی غاریدا
(بحمد اللہ) سہ فینہی دل لہ گتڑوی بہ لا دہرچوو
نیر ناسودہیہ بی غم لہ بہہری لوتفی باریدا
نہما ناساری غہیری حق لہ نیو شاری دلم (مطلق)
کہ ہر کہس لیم قبول ناکا خودا تہوفیق و یاریدا
نہما دہرد و غم و میحنت لہ مہولا شادیہ و عوشرہت
لہ نیو بازار و شاری دل (مبش) ہاتوو جاری دا
وہرہ (صابر) دل و جانت "نثار"ی پایی دولہہرکہ
نہوا ہمری بلتین تہو شیتہ نہیزانی خہساری دا

نومبلی دل

دل به نومبده که شابی شان و شین خالی دهکا
مامه لای فشری هریر و ناره زوی خالی دهکا
باره پم نایه مه زنده خوی دلی خوی خوش نهکا
کویر و که رکی ترجمانی هرزه تی والی دهکا
جامیلی نه بتر (وصیت) بی عقیده ی پی مه کن
" صبر " نه که ریخته ناو هه نگوینه وه تالی دهکا
گرچی نه مرق مرتبه بی ناکه س بلند و که س نهوی
(کذب ی محضه) گر بلین عه للامه هه ممالی دهکا
گرچی مشکي و خامه ک و نه تله س هه مووکاری دهسه
کویری مآده ر زاده که ی خورج و به پره و خالی دهکا
هم نوشینی وشکه سق قهت مه کن نه فعی نییه
گرچی (دائم) به حسی شیعی مه وله وی و نالی دهکا
(صابری) وریابه - آبناء سی زه مان نزدیکه لیت
نهک بلین ناشی سواره روو له جتی چالی دهکا
(صابرا) تق چیت به سه ر دون په روه ری ده ورانه وه
گویدریزی خویه تی هرزکا به گوئی نالی دهکا

خودایه چ غۆشه

ببینم فداکەم دڵ و جان خودایا	چ غۆشه که روخساری جانان خودایا
نەزەر که له پارهو به دەریان خودایا	چ شیرینه خەسرهو به چاوانی پرخهو
نەوا لهو جودایم به گریان خودایا	غەریب و گەدایم غەریقی به لا بـم
دەواکەئێ تهفیرم به (أحسان) خودایا	بـرینداری تـسیرم په ریشـان (ضمیرم)
به (صابر) نیشاندەئێ زمستان خودایا	لیباسێکی چاکه خورشیدی حوسنت
که سووتا بسووتی هەمیشان خودایا	که تانی وجودم به (بدری) جـهـمالی
له چاوی نه خۆشی فرۆشان خودایا	برینم به سۆیه په ناھم به تۆیه
چووشه بـنم به خورشید تابان خودایا	که یار هات له سه‌رخۆی منیش چووم له سه‌رخۆم
که ره‌مکه‌ئێ شفا یه به قورئان خودایا	نه‌ماوه سه‌بووریم په ریشانی دوریم
چ بوو وا جیهانی خڕۆشان خودایا	له نالینێ (صابر) چ جای هـه‌کیمـان
نه‌که‌ئێ یاری (صابر) په شیمان خودایا	وتی دیم له شه‌ودا شیفاکەم له شه‌ودا

دردی دل

دل نه خوشه نینتزاری هاتنی دلدار نه کا
مهیلی سهیری میوه هات و سینه ری گولزار نه کا
"رینا" ساتر حه کیمی "حانق" ی چاری بکی
وه رنه دهرمان و دوعای بی چاره کان که ی کار نه کا
خوشه سوتانم به شه معی روومه تی په روا نه وار
چونکه سفته م ده فعی له که ی ناینه ی دلدار نه کا
چاره که ی بیماری دلدارم مه گه ره حمی بکات
وه رنه دهردم سه د چور لوقمانی هه کیم بیزار نه کا
تا نه دیبی چاوی دهرسی (صبر) و هیلمی پی و تم
دل له بهر نه و چاوه ته حمیلی هزار بازار نه کا
یا خودا نه م دهرده تووشی دوژمنانیشم نه بی
چونکه "تأثیر" ی له دونیا و قیامت کار نه کا
نه ی موسولمانینه جه لادیکه مانندی نییه
هه ریه یه که دم سه د هزار نه کوژت و زور نینکار نه کا
نه لبه ته خاگستری پیلارمه بقو ئاوینه
بقیه نه و دلداره بق سووتاندنم "أصرار" نه کا
"طرفة العين" ی به ناهق سه د برینم لی نه کا
تیره که ی ئاخر له "اول" ده فعه چاتر کار نه کا
دل هزار بازار ی بینی یه عنی چسی خوشعاله پی
یار نه بی چی بیستی "یا رب" که خوی بیزار نه کا

تا له کن دوختوری چاوی دل " وثیقه " ی ورنه گرت
سهرېخو که ی عزمی میوه ی گولشن و گولزار نه کا
" صابری، الحمد لله " یار " وثیقه " ی داوه پیتی
سهرېخو هر نه مسر و نه وسر له نیو گولزار نه کا
" صابری " بی ثارده باراشی غمی ناکاته ناش
شور و هکو عاره ب - به " بالله الکریم " - دستاپ نه کا

په یامی پو مسلمانان

ئهی موسلمانان خودا لیمان قه بول ناکا که و
وا به جاری دینی خومان نایه سرنان و که و
حوبی دنیا زه وقی بینداری له دلمانا نه هیشت
شهرمه زاری هر دوو دنیا تابیمی نه فس و ه و
تا به که ی (عاصی) گری و بی تاعه تی دوری خودا
بق ته می نه گرین له بابا نادم و دادا ح و
یادی حق و مردن و ریزی قیامه تمان نییه
(جمله) مه علوی گونا و بی حکیم و بی د و
راستی دنیا هیچ و ه فسا و ناسایشی تیدا نییه
هر چی تی لکری پریشانه ه قیر و پیشه و
دور له چاکانی له چاره ی بیله پیدا سه د به لا
پادشاه محتاجه بق دوو ثانه خهرچی بی نه و
صابری نه حوالی هم دنیا مه گر خوا چاکی کا
تر مه لی عالم ودها خه لکی نه لی نه و شیخه و

بیٔ قیمتی دنیا

بس بکه میلی جهانداری له دنیای بیٔ وفا
نایه نیٔ نه م قیمته که م بوی بخو جور و جفا
ساعتیٔ فکری قیامت که که سبجه نیٔ نه پژو
چی نه که ی جوابت چیه تو چی نه لیتی له و رژده دا
تا وه کو ماوی له دنیادا بکه (احسان) ی خسوت
گر نه که ی مه سؤل ده بی کیٔ دیٔ جه وایی تو نه دا
رنگه که ت دووره عه جهب بیٔ باکی چون پئیدا نه پژی
بهم شه ره تاریکه بیٔ تو شه و ده لیل و بیٔ چرا
روو له قاپی هه زده تی مه ولاکه نه جمه دین نه تو
روح و مالت مه ریٔ نه و که به لکو ده سگرت بکا

غزل

خزدره نگی نیبه عاجز و داماره له کیتوا
نه لبت قه مری روومه تی تری دیوه له شیتوا
لا سووره مه گهر روومه تی تری دیوه له شهرما
روو زهرده وه لی ناسک و نایابه له شیتوا
حه دی چیه نه وغونجه ی گول لیتوی ده بزوی
له و باغه که تر زهرده خه نه دینیه لیتوا
بیستومه زه ده ی گورنی ده سی رسته می عشقت
بی باکه له نیتو جن و به نی شاده م و دیتوا
ناهق نیبه (صابر) به خودا وا خه ره فاره
کئی بی (قمری) ته لهه تی تری دی که نه شیتوا

یار له بی چوئن بی؟

سه د مهرته به بی شاهی له تری به رگی قوماشا
ده رحه ق به گه دا لوتف و که رهم لازمه پاشا
زامارم و بیچاره نه هاتی که بیررسی
حالت چیه نه ی غه مزه ده له م کاوله ناشا
عنوان و (تکبر) مه که نه ی یاری خه رابات
چی (صاحب) ی عنوانه په شیمان له پاشا
هر ده سته و دوعا ندیده به شارپوه نه هاتی
ته تیسری دوعا و عهده ی من و تو نیبه حاشا

ساتی وهره بازاره وه ئه ی یوسفی محسری
هاله م به سهرو ماله وه هاتوره ته ماشا
نارام و سه بووری نییه (صابر) وه کو ماسی
بی تونه که پ و گیزه پهریشانه له ماشا

پایزی پیری

پایزی پیری په یابوو نه و جوانیمان نه ما
نه و به هاری عیش و نوش و کامه رانیمان نه ما
شیری پیری دهست و پی ئاسکی جوانی تیکشکاند
قووه تی سهرو په نجه و باسک و زوانیمان نه ما
نییه دونیامان نه خست و نه و مه مووی خستینه ژیر
نیعتبار و دهست لالت و پاله وانیمان نه ما
نا خه له ف بووین و ره و شتی باب و با پیرمان نه گرت
خوا شوناسی و ثیفتخار و خانه دانیمان نه ما
روو له چۆلی غه فلهت و پشتمان له که عبه ی مه قسه ده
ئهی موسلمانینه که لکی ئاوه دانیمان نه ما
چونکه (سجاده) ی پده رمان خسته سهرو جاده ی عهرو
زهوقی نین و خویتندن (سبع المئانی) مان نه ما
خاوهنی خه رمان و میگه ل بووین و روتبه و (اعتبار)
نیسته باشاری شوانی و ئاشه وانیمان نه ما
دزی پیری که نجی عومری خۆشه و یستمانی دزی
بۆیه و مات و کزین و شادمانیمان نه ما

دیوانی صابری

گاور و جوو واز له دین و مهسله کی خۆی نایه نۆ

دینی (مسلم) و له بهر شیئتی و نه زانیمان نه ما

(دائما) دهرد و به لاما ن زۆر و بـیـ بارانییه

موسـته حه قمان بی که ناوی ههوز و کانیمان نه ما

ئابوومان وهك عه رهق نه تکیته جام و باده وه

هورمه تی دینمان به قهـد چایی به یانیمان نه ما

صابری له قهر و قه ناعهت له خه ره بۆ دین پهروه ران

سهـد شوکر و مهـر ته بهی دونیای فانیمان نه ما

خۆت بناسه

ئهـی له چۆلی غه فله تا ههـر په وکه وانی چاره وا

رۆژ و شهـو وردی زوبانت ئهـم بهـرخه وا ئهـو کاره وا

ئهـسل و نهـسلی خۆت بزانه هاتوو وچونت تیگیه

بابه که ودهـت ههـزدهـتی ئادهـم (صفی) داکت ههـوا

خاالقت کێیه اطاعی پـیـ بکه ئهـی بـیـ خهـ بهـر

حهـیفه لهـو عاصی ئهـبی که وتویه دوی نهـفس و ههـوا

خهـوێل مهـولا بیتهـ دل ئهـی غافلی بی عهـقل و ههـوش

تا نهـبی رۆژی قیامهـت تووشی دهـردی بـیـ دهـوا

ئهـلبیسهـی تهـقوی له بهـر که سونهـتی پێقهـمبهـره

پیاوی دانا دینی دانانی لهـسهـر نان و کهـوا

تهـسویهـی رقی خاس و عام و تهـرکی ریگهـی دین ئهـکهـی

ئهـی (مهـهندس) ئهـی تهـریقی خاس و عام و پێشهـوا

تہ سویی خاشاکی رنگی دین نہ کی بی حاصلہ

خو بہ بہ یاداغ و غلام نابی بہ شیخ و پیشہ وا

(صابری) تو تہ سویی رنی دینی خوت ناکہ ی نالیر

نہم مہلا و شیخہ وا نہ و جامیل و دہریشہ

(صابری) وا چاکہ تا ماوی لہ دنیا عومری خوت

سہرلی مہولا کہی لہ مہولا ترکی مال و (ماسوی)

نہی موسلمانان بلاین بہر دولبرہ بـوچ وا دہکا

"طرفۃ العین" ی ہزاران فیتہ ما بہرہا دہکا

قہدی خوینی بی گوناہان بوچ نہکا رژی ہزار

دہستہ و خہنہر غرقی خوینہ و سور بہ سورحاشا دہکا

ہیندہ بی رہحمہ لہ "عین الفعل" ی قہتلی بی خہنا

عالہ می غہوغا دہکا نہ و خہندہ می قاقا دہکا

رہحم و (انصاف) ی نییہ دہر حق بہ مسکین و فقیر

ہیچ شہرمی نہ لہ شیخ و نہ لہ شاہنشا دہکا

چون نہ ترسم موفتی و قازی کہ چون بو خزمہ تی

بہ نہ قلم مہیلی لہ سہر چشتیکہ "استفتا" دہکا

تیدہ گاہا بـو لہر زوتا - عتاب سی لیو شافیہ

بویہ لیوی خوی گہزیوہ دہست و پـہدجی وا دہکا

چومہ کن نہ و می "أطبا" بو عیلاجی لہر زوتا

"جملہ" قہرمویانہ ہر "عتاب" ہ دہفعی تا دہکا

دیوانی صابری

شہو بہ ہیواشی وتسی مہگری بہدایم ناشکرا
نیش و کاری عاشقی لازم بہ "استغنا" دہکا
سہد فغانم کرد و لئی پارامہوہ سوودی نہہیو
وہرنہ سہیری جہوری نہم "سلطانہ- استغنا" دہکا
شہرق و غہریبی "استیلا" کرد و نہما نہوعی بہشہر
زامیرا عہزمی گروہی عالہمی بالآ دہکا
"صابری" کتیبہ لہ بہحسی خہت و خالی دہم بدا
جار جاری "شبہ" ی شانہ زولفہکے تاتا دہکا

شہوقی یار

شہوقی یاری وا لہ شاری سینہما
ہر دہمی رہنگی بیگہر وک سینہما
ہر کہسی جاری ببینی یاری من
خاودنی سہد کیسہبی فلسی نہما
چونکہ یوسف ہاتہ بازاری "مصر"
شیدہتی قاتی نہما برسی نہما
بہندہکے شوکری خودا دینیتہ جی
وا رہقیبیش نیسکی قورسی نہما
"شکرو للہ" ناحیہی دل "صابری"
تا بلتی ناسودہیہ ترسی نہما

چاوی یار

وا دیاره چاوی یارم مهیلی بیماری دهکا
دل که بی سهر و قه راره شیوهن و زاری دهکا
به نه قلم بادی "صبا" پتی که وته نیوگولزاری پوی
وا که نیستهزا به عتر و مسک و تاتاری دهکا
هر که سی جاری ببینی سوره تی یارم له خو
تا بمینی زکر و شوکری نیعمه تی باری دهکا
هر که سی هوشیاره مهیلی یار و دلداري دهکا
بیته سهیری چاوی یارم مهیلی بیماری دهکا
خوشه شه و نالین و جهوری یار و زامی نایار
"خاصه" بو نه و که سانه ی زیکری جه بیماری دهکا
گفتوگوی "صابری" بویه مه مووی مه ستانه یه
چاوی یاری کاروباری خه مری "خلار" ی دهکا
موده می لومم نه که ن سه د کاشکی تزیان نه دی
تا بزانن "صابری" هاواری ناچاری دهکا

بووکی دونیا

بووکی دونیا شور به میزدی جاهیل و نه حمق نه کا
حه قیه تی بیزو به خوینی جه رگی نه هلی حق نه کا
وا جه ه نه م پر له جاهیل "له هو له عب"ی خوی نه کا
تیگه یشتو برچ له ژرعه باوه لئی نره ق نه کا
نه ی دریغ نیستاکه نه هلی حق نه ما نه ولادیان
غیه تی دین په روه ران و کرده وهی ناحق نه کا
عالم و جاهیل له معناو سوره تا فره قی نه ما
چونکه هردوکی به بزیاغی سمیلی ده ق نه کا
هر موسلمان "قصه"ی حق گهر له جیگایه ک بکا
جیه جی له و جیگه خوی بی حورمه ت و جی له ق نه کا
واعزئ وه عزئ بدا زالم وه ک و کتکی قه له و
گوشتی دابه ستوو بیینی چاوی هردو زه ق نه کا
خوانه خواسته "عالم"ی نه عزیری جاهیلی بکا
نه و مه لا تووشی به لاو خوی کافری "مطلق" نه کا
نه ی مه لا تر چوله کی زالم پشیل ی مه تبه خه
تر نه چیه مه تبه خی چاوی له ترکی زه ق نه کا
حق و تن قانون نییه ناحق و تن بی شه رعیه
شه ققی شه فه "صادق" و "کاذب" نزکی شه ق نه کا
تر ده لو بیبه ر نه خوی ته سیر له داوینت نه کا
لا جرم سیر خوره فیکانی که لوتی ره ق نه کا
"طالب"ی ناسایشی حیفزی زویانت کافیه
وه رنه قهرلی بی سر و پا قهرلی نینسان ره ق نه کا
"صابری" له ساوه ته بی نه هلی دونیای ناسیه
نه بچوکی تیگه ییو نه گه وره یی نه حمق نه کا

چلو مروانی

عومرنکه گدا چاوی به شاپتویه پاشا
سوتوم سوری ناکه یه نم کاووله ناسا
نو روزه له سر ریگه ی عه شقت که بکوژیم
سیرانه ته که بر مه که توش بییره ته ماشا
که وتومه له بهر قاپیه که ت سائیلی روتم
ره حمت به مه ساکین و له قیران نییه حاشا
عینوان و ته عدا مه که ده ریاره ی ده رویش
مه رچه نده که پاشای له توئی بهرگی قوماشا
نازاری دل و دهر دی سرم بهس بده قوربان
چی زالم و غه داره په شیمان له پاشا
نازاری دلی "صابری" بی چاره نه پرسی
بی شوبه نه لئی ماسییه شتواوه له ماشا

پیتی بی (ب)

کابوسی فیراق

عیله تی کابوسی فیراقی حـ بیب
جوننه ته بق شیخ و مه لا و ته بیب
چار و عیلاجی نییه سه ودایی عه شق
یا به دوعا یا به دهوا یا به ته بیب
لاده له - خاصیه تی - " استخروس "
مه لکره نیهلله ج و عود و صلیب
غونچه ی له بی بق " مرض " م شافیه
جاری خودا بیکره باری نه سیب
زانی دلی " صابری " ساپژ نه بی
گر قه ده می ره نجه بکئی عن قریب

جه نه تی رووی یاری من

جه نه ت و گونزاری جه مالی جه بیب   دافعی نازاری غریب و تـــه بیب
 هم له بی له علی تر شفا به خشی دل   یادی جه مالی تو نه نیسی غریب
 رووی رجا ناکه مه شیخ و مه لا   ناچم و گوئی ناده مه (وعظ و خطیب)
 سه یلی سروشکم وه کو توفانی نوح   شاگری دل - یجعل الولدان شیب -
 زه په سیله ت عاشقی خورشیدی رووت   تیکه ل نه بی بی خه بهر و بی شه کیب
 ثوجره تی ری حازه نهی جان و دل   گه رقه ده می ره نه به بکهی عن قریب
 (حصه) زه کاتم بده یی نهی غه نی   (واجب الأحسان) م و رووت و غریب
 زامی جگر چی له مه کینه و خه یات   کوششی بی حاسله پینه و تـــه ریب
 تا گوئی رووی یار له من غائیبه   حالی دلم زاریه وه عـــه نده لیب
 مهری روخی ده ریکه وهی من شه کم   چه شنی زه په ره قس و سه مایه عه جیب
 چار و عیلاجم که له راهی خودا   غایه تی ثیحسانه به کویری ره قیب
 یه که نه زه ری تزیه عیلاجی دلم   لاوه که نهی دلبه ری عابید فرب
 با له ته ماشای گوئی باغی رووت   "صابری" بیتچاره نه بی بی نه سیب

بۆچی بێ سوچ و خهتا وا نه مکوژی

ئه‌ی قه‌مه‌ری له‌یل و به‌رۆژ ئافتاب
عاشقی روت بوونه که‌تان و که‌باب
عه‌کسی گولی روومه‌تی تۆی دی به‌شه‌ر
بۆیه سروشکی بووه عه‌ینی گولاب
چا نییه بێ سوچ و خه‌تا نه‌ مکوژی
رۆژی قیامت هه‌یه نه‌ کرۆی حیساب
ره‌حمی خودا بێته دل و به‌سیه‌تی
نیمه تـوانایی عیتاب و عه‌زاب
به‌ختی منه وه‌عدی تۆ نا‌کا وه‌فا
عه‌هدی توه نه‌بوو دوعا موسته‌جاب
بـه‌م دله‌ بيماره‌وه ده‌سته و دوعام
یـه‌ك له‌ هه‌زاران نه‌بوو موسته‌جاب
هاته سه‌روشم وتی چی مه‌یل نه‌که‌ی
هاته ده‌می "صابری" جوتی عناب

دووری دولبهر

تو وهره نهی دولبهری روو نافتاب
لاوه که به بیّ پهرده و ناز و عتاب
بیّره سهرینم (مرض) م تیّیگه
وا له فیراقت جگهرم بوو که باب
وا له غمی دووری توره که وتووم
نه که هوکه ما "قأبض" نه کا (أجتنب)
ره حمی خودا بیّنه دلّ و به سیه تی
محنت و دووری و فراق و عزاب
سه د که پهرم ده ریگهی و دیمه وه
تو که میسالی عسه ل و من (نیاب)
ده ردو غمت حاسلی عومری منه
وهرنه (ثواب) م نییه (عند الحساب)
عه کسی گولی رومته تی تو (باعث) ه
وا که سروشکم بووه عهینی گولاب
عاشق و غه مبارم و چاوت شه راب
خهسته و و تادارم و لیوت - عتاب -
فهرموو نه گهر جان و دلت بیّ ده ویّ
حازده (صابین) له بقی ره دی جه و اب

پیتی تی (ت)

به خیرهاتنی غوښه ویست

- جزاك الله - كه تنهاتې بڼې سر داني بيمارت
شفات مېناوه يه عني ميوه هاتې روي گولزارت
به نوړې حوسني تر شمس و قه مېر بې نوړ و هيرانن
غه زال و له عل و گه وهه ر سې له چاو و ليو و ره لغارت
له ترسي بازي چاوت پېرې دل چاري نه ما جانا
نه ميستاكه په ناهي داوه ته جهه ناتي روخسارت
اطباء دهردي دل مشكل نه زانن سهل و ناسانه
به نه وراقي گولي حوسنت به ليواني شهكه ر بارت
سه لا له روزه ته شريفه بچيته سه نه خوشانت
وه كو زه په له دهورت ره قس نه كهن سوتاوي ديدارت
ته ماشه له تاوېنه دياره چاره يي دهر دم
نه گه ر چي پېم نه لېن خه لكې به لوقمان ناكړي چارت
بهر موو با نه چم بې توشه بې سه هراي بې پايان
وه ثيللا خوت نه زاني ده بيه مايه ي ره نج و ثازارت
به قوربان نه ويه تي نمنافه عومريكه ته مه تنامه
نيترو و عده و هفاكه با نه يم مه حرومي ديدارت
علاجي زوعلي قه لېم مه يل نه هره موي سه هل و ناسانه
به نه وراقي گولي حوسنت به ليواني شهكه ر بارت
دوعا ناگاته گوئ و ده ستي كه سيك ناگاته داوېني
چ عالي قه دره ياره ب بې به لا بې (صابري) يارت

هاڑہ ہاڑی سہیلی چاوم

مودہ تیکہ شو نہ نالینم لے ڈیر پاسارہ کہت
 خوت نہ کردہ خاودنی خہستی لہ گیان بیزارہ کہت
 وا لہ چاوم جہاریہ فرمیسکی خوین باوہ پ بکہ
 پئی نہ ما خہیلی خہ یالت بیتہ لای بیمارہ کہت
 تا خہ یالت پادشاهی شاری دل بی (مشکلہ)
 قاسیدی خہ و روو بکاتہ چاری خزمہ تکارہ کہت
 هاڑہ هاڑی سہیلی چاوم پر بہ عالم موج نہ دا
 قہ ترہیہ نایہ تہ بہر چاوت لہ سہ ختی قارہ کہت
 تا نہ هامت بوو نہ هامتی تا (تہ بییون) بی بہ هات
 تازہ هاتی هانتت مہ بیاتہ بق غہ مبارہ کہت
 حہ سرہ تا پڈئی نہ هامتیہ سہ رینم پیم بلیتی
 نیی غہ ریبی شارہ کہم چونی لہ گہل نازارہ کہت
 سہ برہ چارہ دی دہردی دووری زیکرہ دہرمانی گوناہ
 زو دہ گاتی حاسلاتی سہ بر و نیستغفارہ کہت
 (صابری) ورسابہ حق نہ و شوخہ و عہدی دا بہ تر
 نہک مہ میسان پہ نہ پڑی بی دہردی سالی پارہ کہت

توران و جنیودانی به پیلان

توران و جنیودانی به پیلان و سیاست
پیّم خورشه که بیگانه نه زانی به هه راسهت
سه د جار که به رووی ترش و قسه ی سهر دهرم که ی
هر دیمه وه وه ک میّش به هه نگوینی هه ناسهت
هر چهند که له بهر قاپیه که ت خوار و زه لیلیم
نایدیم به هه موو روتبه ی شاهان و ریئاسهت
بهرانه زه وی سینه هه موو نه خلی ئومیده
بیّ حاصله یقّئی نه بووه جیگه پیاسهت
له ناکاو ده سی نایه سهر چاوم و یه عنی
من کیم و نه زانم به ده سی نه رم و هه ناسهت
عومرّیکه گلاروومه شه و تاکو به یانی
تاخه و بزپیتی به زبه ی تاس و هه یاسهت
دوا گیانه ئاخرنه فه سه توبی و مه ولات
دهم بیّنه ده م بیکه مه قوریانی هه ناسهت
عومرّیکه لییاسی غه می دوورینه له بهرما
گورپن و درپنی نییه ئه م کونه کراسهت
سینه م به سروشک ئاوه پشین کرد و نه هاتی
لهرموو که پهرتی ! فینکه بق جیگه پیاسهت
که وتوومه له بهر قاپیه که ی تر که پ و کاسم

جاری گوزہ ری ناخہ یہ سر نہم کہ پوکاسہ ت
خہ لکی گہ نمی دووریہ وہ جوقوہ خہرمان
تکرہر لہ پیریز مایتہ و (تف) لہ و دہس و داسہ ت
ہہر دیتہ وہ سق زامی دلی (صابری) قوربان
نارام و سہووری نییہ سوتاوہ لہ تاسہ ت
حہسرت لہ دلم ما کہ شہری بییو لہ خہودا
"صابر" بہ خہہر بی لہ زہی تاس و ہہ یاسہ ت

نیگارا مهست و بیمارم

نیگارا مهست و بیمارم به چاری مهست و بیمارم
وه‌گو په روانه سووتام به نووری شه‌می روخسارت
به شه‌و مه‌جنون و بیدارم به یادی زولفی (واللیل)ت
خه‌یالی رووت به رژډ شیتیم ده‌کا (والشمس)ی روخسارت
له شه‌وقی عـ، ارزت شه‌مس و قمر حه‌یران و شه‌رمه‌نده
له چاری تر خه‌جالت باره نامو که‌وله ره‌فتارت
نه‌ته‌نھا (صابری) گیرډده‌ی زنجیری گیسوته
ده‌بینم مه‌شرق و مه‌غرب په‌ریشان و گرفتارت
عیلاجی دهردی (ضعف القلب) نه‌که‌ر چی سه‌خته ناسانه
به گول قه‌ندی گولی روخسار و لیوانی شه‌که‌ر بارت
ده‌میکه عـاله‌می نومیده‌واری لوتف و نیحسانه
که‌تر پټیان نیشاندده‌ی ده‌قعه‌یه روخساری گولزارت
که یارم هاته بالینم نه‌ما نازار و نالینم
خودا لیکیان نه‌کا (صابر) حه‌کیم و به‌ختی بیدارت
مه‌سیح ناسا به نیمایه هزار شه‌موات شه‌کی نیحیا
وه‌ره سه‌یریکه (صابر) با نه‌بی مه‌خرومی بیدارت

بق خودا

بق خودا دهرخه ساعه تی نه و گولی روخساره کت
با به کامی دل ببینی بولبولی گولزاره کت
باوهرت بی وا له چارم سهیلی خوینین جاریه
ناموشق ناکا له مه ولا قافله ی سالاره کت
گر ده پرسی حالی دهردی عاشقی روخساره کت
حاله تی بولبول ته ماشاکه له نیو گولزاره کت
سوبده م بادی سه یا موژده ی وصالی دا به دل
جانی شیرینم - نثار - ی په یک خورش ره فتاره کت
(فارغ البال) م له غه مزه ی چاری خوین ریژی نه جهل
چونکه نه و نابی موقابل غه مزه کی خودخواره کت
موده تنیکه (صابری) وه عده ی به هاتن داوه یار
خوش نه هات نه و بی وه فای غه داره کی عه یاره کت
سه نه هاتی هات و سه ده هیات هاتی تر نه هات
ناخ له جهرد و زولمی یار و تالعی غه داره کت
موده تنیکه (صابری) یارت وتی دیم و نه هات
به نه قلم پیتی خورش نیبه شه و شیوه ن و هاواره کت

بیتی ٹی (ٹ)

شہوقی جہمالی

یامامی تابان - الغیاث -	شہوقی جہمالی دولہا رہ
مانہندی کہتتان - الغیاث -	سووتانی سووتانی
روخساری دیوہ دل	نہایت گولی گولزارہ کی
گریان و نالان - الغیاث -	بڑیہ دہکا بولبول سیفت
بہم دہدی بی دہمانہ وہ	من چیم بہ سہر لوقمانہ وہ
سوتام وہ خہرمان - الغیاث -	کہ ناگری نہ کوڑا یہ وہ
زومرہ کی حہ کیمان - الغیاث -	دہردم مداوا ناگری
مہ عجون و لوقمان - الغیاث -	بی سووہ حہب و شہرہت و
ہاوازی من ناگاتہ کہس	دہرمانی دہردم چورلہ دہس
بہریو لہ خہرمان - الغیاث -	فہلاحی دل و ناگری
یارم نہ رستو شیت نہ کا	زاماری شمشیری برلی
حہیرانہ لوقمان - الغیاث -	بیماری چاوی دہرکہوی
ژنگار و مالینوسی چسی	لوقمان و جالینوسی چسی
مہ عجون و دہرمان - الغیاث -	بی سووہ حہب و شہرہت و
خاکی بہری پتی دولہا رہ	دہرمانی چاوی (صابری)
نیلا دل و جان - الغیاث -	چسی بکہم کہ نیمہ قیمہ تی
دہرمانی ہر سہبر و سکوت	(صابر) نہ گہر چاو ٹیشہ تہ
حہیرانہ لوقمان - الغیاث -	وہرنہ لہ دہرمانی دلت

هلاوار

نا میهره بانی کوشتمی	ئە میهره بانان "الغیاث"
چار و عیلاجینکم بکن	شیخ و حەکیمان "الغیاث"
دەرد و بـیرینم کارە	نالانـدەنم بـسی چارە
بـز چارە ی ئەم بـیماریە	حەیرانە لوقمان "الغیاث"
گامی بە بەنری روومەتی	پار نیوە سوتم وەك كەتان
گامی ئەو خورشید و منیش	وەك زەرە ره قسان "الغیاث"
داوێنی یارم چو لـە دەس	تەسكینی دل نایەت بە كەس
دل وەختە بشكێنی قەلەس	وەك عەندە لیبان "الغیاث"
فەرمیـسکی خوێـتینم ئە ما	چاوی جیهان بیتـم ئە ما
وا رووسی شیرینم ئە ما	چیبیکەم بە قوریان "الغیاث"
(یا نار کۆتی مطلقاً)	ئاگری دل ئە کوژایەو
ئەم شەو نـزنی وا ئاگری	بەردا لە خەرمان "الغیاث"
هـاوار و زاری پیشە مە	بـسی شك ئە لـیتی چاو نـیش مە
دەردی دەمار و ریشە مە	جەمعی موسلمان "الغیاث"
نیل و فوڕاتی چاوی تـق	خەرمانی پی نا کوژیتەو
ئاوی سەبوری بـیتـنە دەس	بـسی سووـدە گریان "الغیاث"
عووسـریـکە وارە یلا ئەکەم	هەر شـیوـهـنی لە یلا ئەکەم
"مەجنون" سیلەت وێلی سەحرلو	دەشت و بیابان "الغیاث"
(صابر) لە بەر مەفتابی رووت	بۆتە کەتانی نیوە سووت
فەرموو بـلی نەختـن سکوت	تو بیو قورئان "الغیاث"
(صابر) بە گریان و فـفا	نا کوژیتەو خەرمانەکەت
تا ئاوی سەبری پیا نەکە ی	بـسی سووـدە نالان "الغیاث"

پیتی (ج)، (ح)، (خ)، (د)

ئەبى بە شېرىنى ئە مەحبوبان ئەسینى

ئەبى بە شېرىنى ئە مەحبوبان ئەسینى خەرج و باج
وہى غولامى تۆ مەمور سولتانی خاوەن تەخت و تاج
ئەبى بە غەمزەى چاوى بيمارت مەمور عالم نەخۆش
وہى بە ئەنفاس (شفایا بن گرومى نامىزاج)
ئەبى بە نىگامى چاوى بيمارت مەمور عالم نەخۆش
وہى مەمور عالم بە ئەنفاسى مەسىحت ئىحتىياج
تا لەسەر چاوى نەخۆشت بى (طبيب) بانى برۆت
مەرچى تىفگىرى پەرىشان و بە لوقمان ئىحتىياج
نەقدى جان و دل و مە قوردیانى بەر پىت کەم و تنى
خەلق لە شارى ئىمە ناچى شىتە نەقدى بى رەواج
تا "مبا" رۆى کەوتە ناو گولزارى حوسنت ئەھلى دل
نا خەون شەو تا بەیانى پادشاھ و میر و حاج
(صابرى) مەر چاوەپۆى بوو تۆ کە ئىفای وەعدە کەى
مەر نە هاتى چارى دەردى کەى ئەنالى نا عىلاج

عیلاج

نئی مہموور عالم به چاوانی نه خورشتم نامیزاج
نینتیزارن نئی مہسیحا لہب بیاندہیتی عیلاج
تق که دهر کهوتی مہم و نه ستیرہ شو نوریان نہما
رؤژ که مہیلت بی له مہحبوبان نه سیتی خہرج و باج
بق غولامی تق بهنی نادم مہموو گہردن کہ چن
(جملہ) دہرویش تا غہنی تا ساحتیانی تہخت و تاج
دہرد مہند و موستہ مہندم تق حہکیمی حازیقی
تق به ساغم سہرف نهکھی حہزکھی به نهقدی بی رہواج
تا دہماغی دل له بؤنی جہنہتی حوسنت پرہ
شاد و سہریہست و (مجازم) بؤتہ داوی نا میزاج
نئی مہسیحا لہب به چاوی تق کہ روحم لیوہ به
تق وەرہ رہحمیکہ یا روحم بسیئہ یا عیلاج
(صابری) له و ساوہ سورمہی چاوی خاکي ريگہ تہ
چاوی بینایہ به بہدري حوسنی پاکت لہیلی داج

نیگامی تو

نه‌ی نیگامی تو شیعی ته‌ندروست و نا می‌زاج
"عالم الله" نینتزارن تو بیانده‌یتی عیلاج
شه و به میوانی دل و مالی فه‌قبرئ خوش بگی
لانیقه ده‌رویش و پاشای پی بسینئ خه‌رج و باج
به‌نده‌گی ده‌رگانه‌کات چاتر له روتبه‌ی شاهیه
به‌نده فه‌رمانن مه‌موسولتانی خاوه‌ن ته‌خت و تاج
واله دوری تو په‌ریشانم که روحم هاته‌ لیو
تو وه‌ره یا روحی شیرینم بستنه یا عیلاج
(صابری) حق ویزه‌ گه‌ر خوینی برپژن (فی الملئ)
نه‌قش نه‌کا روی زه‌وی مانه‌ندی (منصور) ی مه‌لاج

نووری چه مالت

نووری چه مالت چه لا به خشی ته ماشایی روح
 لیوی شه که ر باری تو "ذائق" ه به خشایی روح
 پرتو دهی رو خساری تو دیده یی بیماری تو
 موری نازاری تو "منشأ" ی غه و غای روح
 عیلات و نازاری من قلبی برینداری من
 دیده یی خونباری من شاهیدی ده عوای روح
 خه لقی خودا ئی پیری بق لبی تو موشتیری
 هم به سه مه رقه ندی دل هم به بو خارای روح
 درکی غه می عه شقی تو وا چه قییه پای دل
 قووه تی نووری نه ما دیده یی بینای روح
 ترجمه ی نایه تی "مصحف" ی رووت مه قسه ده
 ورنه نیجازه ت نییه گو فتنی مه عنایی روح
 یا به شه که ر خه ندیه یی له رزی دلم چاره که
 یا به دوو عه تنابی لیو واهیمه ی شه و تای روح
 باسی رهنک و روو نییه عیلاتی مه جنوونه
 کاری ئه ره ستق نییه "جنه" ی سه ودایی دل
 "صابر" نه که ر جان و دل سه رف بکه ی لایقه
 بق "صنم" و دولیه ری هم دم و هم متایی روح

عہد شقی پیری روویہ ک

لہ تاوی ٹاگری عہد شقی پیری روویہ کی قہد بہ دیاخ
خودا ناگاہہ بہ ک لہ حزہ نیبہ جہرگ و دلہم بی داخ
کہ زولفی روویہ تی پڑشی سہراپا خہ لقی مہ جنوونہ
کہ دہرخا رووی شیرینی وہ کو فہرہاد نہ چن بق شاخ
بہ غہ مزہ ی چاوی بیماری ٹہ زانن چہند پہریشانم
میسالی باخی بی خاوہن وہ یا بوستانی بی چہرہ داخ
بہ بالا سہ رووی بوستانہ بہ روخساری گولستانہ
بہ شہو "ساقی" مہستانہ بہ رۆژ بی مہ سکن و سؤراخ
بہ غہ مزہ ی چاوی سہ حاری مہ لہ ک رہ قس و سہ مایانہ
لہ شہوقی حوسنی شیرینی بہ شہر کہ وقتونہ شاخ و داخ
گولی حوسنی کہ بنوینی بہ شہر ٹارامی نامینی
وہ کو بولبول ٹہ نالیتی لہ شاخ و دہشت و باخ و شاخ
نیشانم دہن ٹہ گہر دیتان نیشانیکہ لہ مہر دیتان
کہ چونکہ هیچ کس نہ یدیوہ قہت ٹینسانی وا گوستاخ
چ حاصل "صابری" ہاوار ٹہ کہی "قاتل" لہ دہس دہرچوہ
مہتا رۆژی قیامت قاتلت پستی ناگری سؤراخ

به قه سدی کوشتنم

به قه سدی کوشتنم نو شوخه وا روخساری دا په رداخ
 به ناچاری دهکا زاری کسې وا ددیده نه به رداخ
 به غمزه ی چاوی بیماری جگر زامار و بیمارم
 به شه و نالان و بیدارم به روژ خوراکم ناخ و داخ
 گبولی حوسنی که بنوینې به عاشق سه بری نامینې
 بولبول ناسا ده نالینې به مه زونی له سه حنی باخ
 له چاوی مه سستی مه خمووری له شوعله ی روومه تی سووری
 نیکه هدرای بگه ی ره بی له چاوی پیس و(ذی اوساخ)
 نه گهر باوه په دهکای یارم به نه وعی زار و بیمارم
 به شوعله ی روومه تی یارم ودهکو فرهاد نه چم بڅ شاخ
 له بهر نه و خه سره وه شیرینه ژینم تاله فرهادی
 که چونکه ناله نالم نابیه ناچار نه چم بڅ شاخ
 به بی نه و خه سره وه شیرینه(صابر) ژینی لی تاله
 له بهر نه و ره نجی فرهادی ددها دانیم له کتو و شاخ
 وجود نه و جا عه زیزه تق عه زیزی لای عه زیزی بی
 نه ناسکی باغچه ی شار و دهر و بی خواهن و چه رداخ
 مه ناله (صابری) گریانه که ت تاسیری مه علومه
 که تق هاوار نه که ی یار خه نجه ری موژگان نه دا په رداخ

گرفتارم

گرفتارم به داوی زولفی شیرینیکی قه د به یداخ
به ته قدیری خودا نابی دلسی دیوانه قهت بسی داخ
له کن دهرکه وتنی له یلا ده موده س شیت و مه جنوونم
له کن ونجونی نه و شیرینه فهرادم له کیو و شاخ
ده بینی رهنگی زهر دم بۆچ نه پرسی حالی دهردی من
که بی شه وقم (مثالی) دالیه ی بی خاوه ن و چه رداخ
نه خنوشی سه ر سهری (صابر) مه گه ر چاپیته وه رۆژی
که تو پتییه بنییه سه ر سهری کوتابی ئۆف و ئاخ

له رزی پیری

نه و که سه وا زولفی خۆی و عومری ئیمه ی دا به باد
هاته وه خزمینه با ئیمه ییش بخوینین "آن یکاد"
له رزی پیری نایه لێ دهستم عه سا بگری زه مان
نایه دهستم کلکی ره شمه ی نه سپه سه رکیشی موراد
"شکرو لیل" هه رچی مه قسوودی دلم بوو هاته جی
چار و دل هه ردوو به ره و رووی یاره رووناکه و گوشار
من که چاوم که وته یاری به ختیار ئه سا وتم
کامه کامه م پی ده کا دونیا خودا هاوار و داد
چاکو و دونیا هه ردوو خاتریان له حق یه ک چانیه
بۆنی گول نازاره بۆ قالدۆچه نه ی مه ردی جه واد

بیا له مه ولا عومری رابردووه قه زاکتیرنه وه
 یوو له مه ولا کهین و هم بگرینه وه ریگهی ره شار
 سه ربړینی نه فسی "اماره" جیهادی نه که به ره
 شیره ته قوا نه فسه ریوی "صابری" ریژی جیهاد

تابه گهی

تابه گهی قوریان له دووری تو بکهم فیه ریاد و داد
 تن نه خخوش و بی حکیم و دلّ هه زین و ناموراد
 یاخودا هم دهرده بی دهرمانه توووشی کهس نه بی
 دوژمنانیشم نه که ی وا موبته لا - رب العباد -
 دهرده دار و بی دهوا خخوم تابعی نه فس و ههوا خخوم
 موسته هه قم بی کهوا خخوم کرده جهوتی بهد نه ژاد
 چوو بهزایه گه نجی عومرم له م مهراقه چاکه بمرم
 ریژ نه لئی سه رخخوشی خه مرم شه و له خه ودا وه ک جهاد
 ناخ له دهس نه فسی له نیمه تابعی دیوی ره جیمه
 لانیقی ناری جه جیمه تابعی فیسق و فساد
 "نفس" ی نه ماره هه میشه خواردنی لی بۆته پیشه
 پیّم نه لئی قهت دامه نیشه بۆم په یاکه نان و زاد
 بۆم په یاکه چای و شه کره مائی زهیدو عه مرو به کره
 هیتده هه بیال و به مه کره نابروومی دا به باد
 چا و قوبلیم بۆ په یاکه ترکی شیمان و هه یاکه
 دود له جه رده ی پادشا که بیتنه هه رچی باد باد

دیوانی صابری

بیٚنه قاوړمه به چه وری پې پياز و پې به ده وری
نانی گه ندوم بی له ده وری گرم و نهرم و بی (رماد)
مال و عومرم چو به زایه (باعث) ی نه نفس و هه وایه
یا خودا سا پایه پایه بیٚمه وه سهر ریتی ره شاد
(صابری) پیری و له قیری گهرچی نه قسن بق مواهید
بق شکاری نه فسی رتوی جووټه شیرین بق (جهاد)

په شیمانی

نا میزاج و بی ده و خرم دل حزین و نامـــــوراد
تا بعی نه نفس و هه و خرم گه نجی عومرم دا به باد
غافل و غهرقی گونا هم عاسی و نامه سیاهم
روو ره شی دیوانی شاهم عاجزی (یوم التناد)
گورگی نه قسم خسته ناو (اغنام) ی عومری خومه وه
ره نجه رڼ خرم وا به جارئ عومری گه نجیم دا به باد
موشی نه نفس و گهنمی نه عمال و کوردی دق نه دیوو
عهره ب و هه لرو دز و جهرده و خه راپی و فسه ساد
نه فسی بهد خوو دائیما هه پیت نه لی بیٚنه و بخو
چه و شیرین و تورش و نه نواعی ناش و نان و زاد
نه له قهری حق بترسه نه له گورز و شق بپرسه
من نه و بمرم له برسا عیبه بق مهردی جهواد
یا خودا دینم قهری که ی نه نفس نابود و نهوی که ی
نه نفس وهک میثووله وا بی تا عه تم مانه ندی باد

(صابری) نه فسی خه بیس و دزده سته کی شه یقانی پیس
 رتویه گهر تق به شیری (صوم) بقوی نینه جیهاد
 شیر پی پی به رده ره سر نه فسی رتوی (صابری)
 گهر تق (صیاد) ی بزانه هم شکار و هم جیهاد

نامورادی

عنده لیبی دل که چاوی که و ته غونچه ی بامیداد
 دایما ویردی زویانی بقو ته نایه ی (آن یکاد)
 له رزی پی پی عودی سیواکی له دس به رده ره
 تازه چه رخی بی وده فا بقم زین نه کا نه سپی مورا
 نامورادی پی پی کردم موخته سر لیم ناگه پی
 کامه کامه پی نه کا دوتیا خودا هوار و داد
 عمری گه نجیمان به (غصه) و نامورادی برده سر
 وا له پی پی هاته دس سر رشته پی کار و مورا
 باوه کوژمان کرده باب و باوه ژنمان کرده داک
 گه نجی عمر و حاسیلاتی ره نجی خومان دا به باد
 (یا الهی) خورش و یستم ماری نه فسی نه یگه زی
 چونکه تریاکی نینه نه وزه ره تا - یوم القناد -
 کرده و هی نا پوخته گشتی بق ته ماعی پوخته به
 دژ دیانت خوی حه یوان شه و به خه و تن وک جه ماد
 زیکر و فیکری نه هلی دوتیا نان و ناشه (صابری)
 به معنی چی خق دوزمنیشیانه له نه سلانان و زاد

دیوانی صابری

یہ عنی چی خق دوزمنیشیانہ لہ ئہ سلانان و زاد
لہم نہ خقشی بی دہوایہ دادرہس "صابر" خودایہ
ہیمہ تیکہ پایہ پایہ بیمہ وہ سہر ریسی رہ شاد
(صابری) عومرت بہ زایع دا نیتر وریا وہ بہ
عومری رابردور قہ زاکہ بیترہ سہر ریگی رہ شاد
(صابری) دونیا لہ تق بیزارہ نہ مہا مہیلی تق
ہہر لہ سہر نہ و ماوہ بژیہ ناگری ریگی رہ شاد

پیتی ذ، و، ز

یاری لذیذ

جهژن و شادیمه ثم شه هاته وه یاری "لذیذ"
زیرهك و شیرین زویان و ماهی روخساری "لذیذ"
تا بلئی خولقی حه سه ن نازك به دهن نادر ده هه ن
نیم نیگامی نازی چاوی مه ست و بیماری "لذیذ"
سوره تی گولَ فیتکی دلَ چاوی کالَ و لیوی نالَ
گیانی سه ر تا پا بلووره مه یل و ره فتاری "لذیذ"
چاوی بیماری حه کیمی "حاذق" ی دهر د و "مرض"
هاتن و ته شخیص و فکر و حب و نازاری "لذیذ"
نا که سم سه ر دانه نیم بق برده بازی ریگه کی
یا نه که م روحم فیدای یاری وه قاداری "لذیذ"
هاته بالتیم "طیبة" تیگه یی دهر د و ده وام
خوا ده وامی دا "دها" میدا به گوفتاری "لذیذ"
دهستی نایه سه ر دلم "فی الفور" نازارم نه ما
هیچ که سی نه یدیه به م ده ستوره دلداری "لذیذ"
"صابری" جهژنت مویارهك بی حه کیمت هاته سه ر
"حبذا" یوس و که نار و یار و شه و گاری "لذیذ"
"صابرا" شوکرانه بیژیره له سه ر ثم نیعمه ته
به لکو تا ماوی بمیتی له زه تی یاری "لذیذ"

دولبهری عیشوه فروش

یاری کهس نابی به یارم "حبذا" یاری "لذیذ"
"غبطة" به خشای حلزیمانه رنگ و روخساری "لذیذ"
دولبهری عیشوه فروش و میهره بان و دل فریب
غمزه و ناز و نیشاره و چاوی بیماری "لذیذ"
گولّ عوزاره قامه تی شمشاده نه ندای بلور
دهست و په نجهی نازک و کردار و رهفتاری "لذیذ"
تله تی "دار الشفا" یه چاوی بیماری هه کیم
هه بی نه مسالیشی وه ک مه عجونه که ی پاری "لذیذ"
نیوه شه و بوو چاوله خه و بوو لهب به ترم و تاره وه
"حبذا" تدران و عاجزیبون و نازاری "لذیذ"
گولشه نی حوسنی شیفا به خشی نه خوقشی بی ده و
نه ی خودا حفزی بکه ی یاری وه ناداری "لذیذ"
"صابری" خوقشی له خوت نه م شه و هه کیمت هاته سهر
سهر له بهر پیتی دابنی نه توار و نه فکاری "لذیذ"
"صابری" وه سل و فیراق و جهور ولوتف و خار و گول
تق هه موو یه کسان بزانه جهور و نازاری "لذیذ"

به مه عسده گه یشتن

"تعال الله" به نووری ته لعلتی یار
مونه وهر بوو به جاری چه رخی ده وار
به حمله ی عه شقی یار نه غیار ده رچوو
له شاری دل نه ما بیگانه ده بیار
که شادی یاری شیرین هاته بازار
غمی فیه رهاد کیوی بوو به یه کجار
خه رابه ی دل کرایه بهی تی مه عمور
چ حاجت "التجا" کردن به میعمار
فهره خورشید و غم مانندی سیبه ر
که نم مه لاهات و نه و روی کرده دیوار
ثیت خوش خوانه دانیم بولبولی روح
له ده شتی دل که بخته عینی گولزار
له جیگایه که به حسی عه شقی یاره
چی یارایتکه ناموشوی نه غیار
نه سیمی زولفی عه نبر بزی یارم
خه جالته بار ده کا سه د می شکی تاتار
نه گهر چی سه د هزار ده فته ر بنووسم
له وه سلفی یار که مه بق عوشری می عشار
ثیتر بسا موخته سه ر بی نا په سه نده
له کن نه ریایی مه عنا که شفی نه سرار
دمیکه "صابری" هر چاوه پتی بوو
که یشته عینی مه قسه د ناخری کار

چاوی بازی

چاوی بازی تا بخوینئ نسیه تی " این العفر"
جان و دل بی فه پ نه بن وهك كوتری بی بال و په پ
خوت نه زانی به نده په کم بی گونا و ده سته لات
یه عنی چی چاو و برزت دائیم له گه ل من دینه شه پ
تا به نووری حوسنی تو رووناكه نه رز و ناسمان
هر وهكو توفان نه ما فره قی میانی به حر و به پ
تو له سوره ی "زه لزه له" تیفکره نازارم مه ده
خه یرو شه پ ئیفشا نه بی سوچم نیبه میسقاله زه پ
من له شمشیری برز و لیو گه زتنت باکم نیبه
شیتی سوره ت هیچه تیناگا له مه عنای نه فع و "ضر"
"لیس للأنسان الا ما سعی" - صابر - وه ره
همه تیکه گه رچی بویه كوتری بی بال و په پ

چاو و دل روشن و شاده

- بحمد الله - به نووری تالعه تی یار
که رفون و شاده چاو و دل به یه کجار
به حمله ی عه شقی جانان (ما سوی الله)
له شاری دل نه ما (لا ریب دیار)
نه سیمی جهننه تی حوسنی دلارام
که پهیدا بوو بلن چس میشکی تاتار
نه گهر روژی بنووسم سه د سه حیفه
هه تا روژی قیامت ره سفی دلدار
ته و او نابی و هلی با موخته سر بی
ره و شتی چاک و پاکه که تمی نه سرار
قسه ی بی سه رفه ناکه م باوه پت بی
به پاره ی قه لبه وه ناچم بق بازاپ
نیک کاری له به د کاران مه حاله
به دی ناکاته خووقت مه ردی نیککار
ده میکه " صابری " هه ر چاوه پی بوو
شوی بیستی خشی داوینه که ی یار

کۆتری دل له ترسی چاوت چی نه ما

تا بخوینێ چاوی بازت نایه تی "این المفر"

کۆتری دل لای نه ما - والله - هه یاتی موسته قه پ

تو له سوڤه ی - زه لزه له - تیفکوه (من یعمل) چیه

بۆچی نازارم نه ده ی سوچم نییه میسقاله زه پ

رۆژ و شه و خورشید و مه لاف و گه زانی زۆر نه که ن

هه رموو هه رموو بابکه ن هه ریه که به لایه که پ و نه پ

خۆ نه زانی که هه ژار و دهسته لاتیشم نییه

پێم بلێ وه جهی چیه چاوت نه کا ئیعلانی شه پ

تا رموزی (مصحفی) حوسنی له عالم بوو عه یان

ئه ملی دنیا - جمله - مه جیرونی به یی ئه و هه رتی جه پ

تو که ده رکه وتی نه زانی چی به سه ردی مه ردومان

خۆر هه لات تیفکوه حالی شه ونم و میسقاله زه پ

خۆت نه زانی بی گونا ه نازاری خه لقی چا نییه

پێم بلێ ئه ی تو له سه ر چی و له گه ل من دیتته شه پ

ئه ی به نووری حوسنی پاکت شه رقی و غه رب و به هه ر به پ

روون و داگیرساوه ئه رز و ئاسمان و وشک و ته پ

بازی چاوت پوپی دلمی دی وتی (این المفر)

لیی جودا بوو پوپی بی چاره هه یاتی موسته قه پ

ئه ی له به ر ئه و جووته چاوی مه ست و بیمارت مرم

قاتیلانی بی دلان و مانیلانی شۆپ و شه پ

گهر رموزی (مصحف) ی حوسنت ته وای تیبگا
 عالمی عالم مه مور مه جرود نه کا وه ک هرل جه
 نه ی که وان نه برق له بهر چی تیره بارانم نه کی
 چاوی تر خوش (صابری) نه یما حیاتی موسته ی
 (لیس للانسان الا ما سعی) نه م ما چ سوود
 دولبه رم شابازه (صابر) کوتری بی بال و په پ

له سفر هاتوه

له سفر هاتوه سرپیشی له روو کرده وه باز
 قه مری تلعتی ده رکوت و دلم بورده وه باز
 به سلامی دلی ناتش گده ته سکینی هات
 به که لامی جگه ری ریشمی چا کرده وه باز
 نه مه جیتی سه جده یی شوکرانه و سهردانانه
 که خودا مرحله مته تی کرد و گیشتم به مه راز
 (ذهب و فضا) ی جان ده رچو له بقتی هیجران
 نه یته ترس و غمی ده ست و دهمی مزگر و گاز
 دل و جان گهر چی له ده ردو غمی دووری دوون
 هیچ له رقی نییه که وتونه وه بهر غه مزه و و ناز
 به خودا هر غم و نازاره چ دوون چ نزیك
 هر دوو هر قاتلی دوپاچه چ شاهین و چ باز
 وه کو دوتیا غم و نازاره چ بوون و چ نه بوون
 مار هر ماری زه هر داره چ کوتا و چ دراز

فہرہ ح و راحت تی تیدا نییہ دنیا بہ خودا
بہ مہ فادی خہ بہری سہییدی ساحتیب تبعجاز
لہ پستنان و قومہ ناوی کہ بہ ہر کہ سی دابی
بہ یہ قین نانہ کہ زہ ہراویہ ناوی کولہ گاز
بہ زگی مادہری دنیا نز و جہر دہی ہینا
نہ لہ عہ للامہ نہ پرسن نہ لہ حجاجی حیجاز
بہ خہ بہر ماتم و زو سہ جدہیی شوکرم ہینا
کہ ہہ مو زامی دلم خوش بووہ وہ کونہ و تاز
غہر زت یارہ دیارہ مہ کہ ہاوار و فوغان
غہر زت مالہ بمالہ بہ عہ با جینگہ نماز
بہ خودا زہ حمہ تہ دہ رویش قہ بول بیت و نویژ
کہ لہ بہر چاوی قبولی نہ کہی نہ م سوجده دراز
(صابری) مادہر و فہر زہند ہہ مو باوہ کوژن
عہ جہ با باوہ کوژت کردوہ تہ مہ حہرہ می راز

هاوار له داوی نهفسی پیس

(یا آله العالمین) و پادشاهی بی نیاز
رستگارم که له داوی نهفسی پیس و حیلہ باز
دین و نیمانی به دینار و درہم دا سہر به سہر
ناپروی بردم له بہر دہرگاہی پہ تریق و پہ پاز
قہسد ئەکا مہ غزی سہرم دہرکا و دہکو ماری (ضحاك)
لا مل و چہرمی بنا گویمی ہموو بچری بہ گاز
گاہی تیرہ مہ زہیبی نہ مروود و فیرعہونی ہہیہ
گاہی برسی مہ شرہیبی دوپندہ و دہک گورگ و بہراز
قازی بہ فتوا ئەدا ئەملاکی ئەیتامی عیراق
موفتی یہ بۆ غارہتی ئەموالی (حجاجی) حجاز
تا بلئی غەدارہ بی شہرم و ویقار و بی وەفا
موختہ سہر خۆشہ قسہی نا سازہ گوفتاری دراز
تا و دہکو بہرخی دہ ساز و تانی شوانی نہفس ئەخۆی
سەد بەلا بۆتەر لہ پارێزایہ و دہک گورگ و بہراز
تا بہ گیانی جوجہ لہی پیرہ ژنان کۆلارہ بی
ہەر ئەسیری نہ گبہتی و دہک کۆتری ژیر چنگی باز
تەر کہ خزمہتکاری نہفسی نزمی نازاییت نہما
لال مہردی لی مہدہ پورئ بہ خشل و چہک مہناز
ئەہی درقفا پیایوی نازا وا لہ دونیادا نہما
تہکیہ چۆل و پەر لہ ئەولادی ئەوان ئوتیل (پەلان)^{۱)}

^۱ - ئوتیل پالاس: یەکیەک بوو لہ ئوتیلە زۆر نازەکانی ئەو سەردەمە لہ کەرکوک.

داخه کهم بق موئعینی ساغ و سه لیم و بی ری
زدر که مه دهس ناگه وی له م وهخته دائیلا به ساز
(صابری) تن په روه ری تاکه ی نه جهل نژیکه لیت
نوشه په په یداکه نه ی بیچاره بق ریگه ی دراز
(صابری) تاکه ی مه راقی (مطم الغازی) ده که ی
(عارف یکنیک) نه گهر مه یلت حه قیقه یا مه جاز

نه ی پرته وی حوسنت

نه ی پرته وی حوسنت که ده کا دیده جه لا ساز
مایه ی تهره بی عاشقی شه یدا و نه زهر باز
وه جهی چیه نه دیده یی (فتان) ه به نیما
هر له حزه ده کا سه د گله یی و عهریه ده ناغان
بهرانه سه ما تا به (سمک) ی عولی و سوفلی
مه جموعی له ده رگاهی تر پابوسو سه نه نداز
تفکره که وه ستاوه له نه تراف به ملیقن
کورده و عهره ب و دلم و عه جه م ساکنی شیراز
بیمار و بریندار و زده ی چاو و برقتن
بی چاره و بی پاره و بی هم دهم و هم راز
تر دولبه ری نازک به دهنی شخی شه که راز
حوسنت که جه لا به خشه له بق چاوی نه زهر باز

چاوت که ده‌کا هر دهمه سد غمزه و ناغاز
لیوت که به مانندی مه‌سیحایه به نیعجاز
(صابر) له گل نه م جه‌مه په‌ریشانه هه‌میشه
دیوانه لهرن ده‌فتیری ئسمه‌نده ئهن یاز

نازارم مه‌ده

نازار و عه‌زایم مه‌ده نه‌ی یاری شه‌که ر راز
تا چند عتاب و گله نه‌ز ماکنی نه‌ز ناز
خوت توو‌په مه‌که سووچ و گونا‌هم نییه به خوا
زشت نه‌ست که با بی‌گونا‌هان مهرکه ناغاز
نه‌و جووته برۆت داوه به یه‌ک چیم ده‌سه‌لاته
شان کیست کدام نه‌ست باشه کند نه‌نباز
بوختوری برۆت دینییه سهر چاوی نه‌خوشت
زان نه‌ست همه خ‌لق بجان در زده ناواز
لیو بۆچ نه‌گه‌زی یه‌عنی که زاری مه‌که (صابر)
چشمی تو به من گفت شب و روز به په‌رواز

ششم شادیه

تا نوعی بشر در بوجہان چشم کند باز
نہی دیوہ کہ سہ شانی تر چزن لایقی مومتاز
تا شمس و قمر بر فلک چرخ دوارست
چاوت بہ مہ سہل قاتلہ بق رہند و نہ زہر باز
تا ہست بہ دورانی تو معلول و مریض
تہ نفاسی تر مانہندی مہ سیحایہ بہ نیعجاز
تا دیر مغان تہست پرواز زمزمہی عشق
بہ روانہیہ بق شہمی روخت عاشقی جنباز
پیش نظرش سورمہ کودا مست کسیرا
کہش خاکی رہہت دیدہیی تہو کردہ جہلا ساز
تا ماضی حال تہست دگر مستقبل نیز
نامد بجہان ہم چو توی مہ حرم و دم ساز
تہز غنچہی گولزاری رخت موہبتی کن
تا بلبل بی چارہ دل لا بہ کند باز
وہ جہی چیبہ تہو دیدہی (غضببان) ہ بہ ٹیما
ہر لہ حزہ دہکا ناز و عیتاب و گلہ ناغار
شہو رژہ، غہم شادیہ، زیندان جہیتانہ
لہو ساوہ کہ یادت بوہتہ مونیس و ہم راز
(صابر) نہ زہرت باز و قسہت شازہ و لیکن
چاو و دہمی خوت بگرہ لہ بہر دیدہی غہماز

بہتی لہ س

پہریشانم

پہریشانم بہ تیری چاوی خوین ریڈ
وہ کو حولی بیابانم وپر و گئیڈ
عیلاجم ناکریں دہردم گرانہ
بہ قورٹان و حکیمان و بہ راویڈ
نہ زانی باعیسی شو تاو لہ رزم
بہ تا تای زولف و چاوانی گہ لاویڈ
ہے تا ٹومیدی مانم بوونہ ہاتی
کہ مردم بیڑہ سہر قہبران و بمنیڈ
بہ بہرزی قامہ تی کڑتاہہ دہ ستم
بہ پاستی سہرووی قہدی تالم لیز
نہ مامی قہدی تو با سہوز و تہر بی
لہ کانی چاوی من پاراوہ بینیڈ
بپرسہ "صابری" چوٹہ لہ دوریت
پہریشانہ میسالی بہرخی لا میڈ

چاوی گه لاویژ

به خوری روومه تی چاوی گه لاویژ
به جاری عالمی گیترا به شه و گیتژ
به مانگی روومه ت و چاوی گه لاویژ
موسلمانان عیلاجی بوومه شه و گیتژ
مه موو عالمه مئسیر و زامدارن
به داوی زولف و تیری چاوی خوین ریژ
له داوی زولفی ده رچوونم مه حاله
به قورئان و به لوقمان و به راویژ
له دهستی زور مه حاله رستگاری
به لوقمان و به ده رمان و به راویژ
ئسوا کردم له داوی زولفی ده رچوونم
بق کوی راکه م له ترسی چاوی خوین ریژ
نه هاتی ده فعهیه ده ردم ده واکه ی
وه سیتی و هره سه رقه بران و یمنیژ
له ترم و تار و تیرت تیز نه بوومه
به کاوی دل به چاوی تار بهاویژ
به غمزهی چاوی دل ته سکینی نای
وه کو بیستومه بۆته به رخی لامیژ
خودا به ختی بلندی دا به ئیوه
به ئیمه دهستی کورت و تالمی لیژ

نه هاتیته سر ته م ناساغه جاري
که مردم بیره سر گزیده کم بمنیز
مه پرسه (صابری) چونه له دوریت
په رنشانه به وینه ی ناده می گنیز

مه سیحا له ب

ته ی مه سیحا له ب به چاوی تر عیلاجم چو له دهس
بقی خودا رلژی نه هاتیته سرینم یه ک نه لهس
من که مردم دتیه سر قه بر و جه نازم شین نه کی
فائیده ی چی ناوه پشین خاك و خول و خار و خهس
بولبولی دل بق گولی روخساره که ته ی غونچه له ب
شیوهن و زاری ده کا هر وهخته بشکینن قه فهس
حه ز له یاری و تیکه لی نه غیار نه کی وه جهی چیه
ده له به یه بق جانبی یارانی خوت ناکه ی هه وهس
کله لی بنگانه دائیم مهستی عیش و عوشه رتن
دور له تر بق نتمه هر شینه له جینگه ی شه و چه رس
دهستی من کز تاه و خورما بهرز و بالای ته ی خودا
تر سه به ب سازی بکه ی رلژی که خورما بیته دهس
(صابری) تر فانی چاوی پر به عالم مه وچ شه دا
رلر نه ماوه کتوی عومری دور له تر بیتن هه رس

چاوه کهم سه پریکه

چاوه کهم سه پریکه با خورشیدی حوسنت به ک نه فاس
دهرکه وی بقی عاشقی روت و فقهیری بی هوه س
بزی گولی گولزاری حوسنت بولبولی دل دانیما
(مضطرب) حال و نه خورش و خسته بشکینی قه فاس
بق بریندارانی چاوت مەرهمی لوتفت نییه
گرچی وه ستاون له ده ورت - مشتکا - و - ملتس -
بق ته ماشا کردنت جانا که روحم هاته لیو
ئی (صنم) رلئی بلهرموو شم شوی هیجرانه به س
تهرکی عه شقت ناکرئی تهرهم مده بی هوده یه
تا له دونیادا شه کریی ده وری نو ده گرئی مه گه س
چاوه کانت (غضببان) ه فهرموو روحه کهم با پیت بلیم
واز له ههنگوین نایسه نی بی حاسله پاسی مه گه س
(صابری) ده رمانی چاوت تیزی رنگی دولهره
جان فیداکارانه رلئی دامه نی بگره به ده س

مەرحەمەت کە یەك ئەفەس

ئەي مەسیحا لەب بە چاوانی ئەخراشت یەك ئەفەس
مەرحەمەت کە وا پەریشانم عیلاجم چوو لە دەس
یارە کەم مەیلی رەفیی ناگەس و ئەغیار ئەکا
ئەي دریفا ئارەزوو ناكا بپیته یاری کەس
دائما کونجی دەروونم پەر لە خاری بی گولە
قەت بە دەستی خۆمەو ئەمدی گولی بی خار و خەس
بۆ جەفاکاری هەمیشە خۆی موهیبیا کردوو
بۆ بەجێئێنانی وەعدە مۆتلەقا ناكا هەوەس
خۆت دەزانی خۆ دەساژ و بەستنی پی ناتەوی
بۆ مریشک و جوجەلە ئەجاپ ناتاشی قەفەس
خۆ لە بەد بەختی شەو و رۆژیکی خوشیمان ئەدیت
رۆژ گریانە بە شەو شینە لە باتی شەو چەرەس
کاروان دەرچوو لە شار و (صابری) تۆ خەوتوی
وا دەزانم گویت گرانە نابیسی دەنگی جەرەس
بی بە لا بی حەز لە یاری و کۆمەڵی ئەغیار ئەکەي
بۆ گروهي خوشەویستت چاریکی ناکی هەوەس
(صابری) تەعمیری ئەقشی خانو مانو تا بە کەي
کۆی عومر و دین ئەوا هەردوو کە هێنایان هەرەس

ئەى تەبیبى مەسىح ئاسا

ئەى تەبیب ئەى مەحرەمى راز و مەسىح ئاسا نەفەس
تۆرە سەبىرکە ئىحسانە عىلاج چۆلە دەس
گۆلشەنى ھوسنت بپارێزە لە ئاھى پاىزەم
مومکنە فەسلێ زمستان خۆشە شەمە و شەو چەرەس
تۆرکە سۆلتانى بپرسە ھالى مەزلۇمان چىبە
وا کە ھەستاون لە دەورت (مشتکا - و - ملتەس)
ئەى تۆرلوقمانى ھەکیم و مەن نەخۆش و بێ ھەودەس
بۆ خودا چارەت نەکردم وا عىلاج چۆلە دەس
رۆژى شىنەم دىيە سەر قەبرەم نەپێژى ئەشكى سۆر
فائىدەى چى کۆلى قەبرەم تەپ بگەى يا خار و خەس
بۆلبولى دڵ بۆ تەماشايەكى باغى رووت ئاھوا
نەوعە کردارى ئەکا ھەر وەختە بۆشکىنى قەفەس
دەستى ئاھم تا بگاتە دامەنى رووى زەھمەتە
سا خودايە تۆر بگە کارى کە بپهێنیتە دەس
خۆوا ئەکا بەو رۆژە ئەو چاوانە وەرگێرێت نەوا
گۆشت مۆسلمانان وەرگەرێن و دین لە بن بێنى ھەرەس
(صابرى) رۆژ و شەوئى خۆشنى لە عومرى خۆى نەدى
بەزمى رۆژى ئالە ئالە و ئەشكى چاوى شەو چەرەس
(صابرى) دونيا پەرستى و نەوجوانى تا بە گەى
غافلى تا کۆبى عومرت نا گەھان دىنى ھەرەس

پیتی شین (ش)

شیون که نهی دل

ماتمه، شیوه نکه نهی دل، چاوه نه مجا بیره نیش
وا دلارام نه کا عزمی سه فهر رتی هساته پیتش
نهی ره فیقان نیختیاری خوم نیبه که وتوومه داوی
تر خودا مه نعم مه کن یارم به زور نه مکاته کیش
گر بزانی حالی من، مه علومه ره حمم پی نه که ی
گشت به بیگانه م نه زانن، ناشناو قهوم و خویش
دل ته مای و ابو نیجازه ی ماری زولفی و هرگری
ناگهان دوپشکی نه گریجه ی هیلکی کرد به نیش
ناری هجر و سهیلی چاو نه کوژیاه و نه پرایه و
خق سروشکم و له هه ردو لاه گونای کرده ریش
مه نعی چی ده رمانی چی مه عجونی چی لوقمانی چی
قه نعی خوینی چاوی من ناکا خه نه و تورش و سریش
بق ده وای نه م ده رده لوقمان و نه رسته عاچرن
وا جنونم ! نیجتنام لی ده که ن سه د قهوم و خویش
پیای سست و ترسنوک ناگاته مه قسه د (صابری)
چاپک و نازا به که یف و مایه شا زو که و ته پیتش
نه م سه ر نیشی (صابری) لوقمانی عاجز کردوه
پیم نه لاین ته وقی سهرت بگره و سه مه و (خل) و سریش

نئی شاہ تہ ماشاکہ

نئی شاہ تہ ماشاکہ لہ دەرگامی تر دەر ویش
کہ و تونہ هه موو بی خه بهر و عاجز و دل ریش
بق خاتری نو شوکت و شوخیتہ کہ عالم
هاتونہ تہ خزمت قہ دہمت جوملہ کم و بیش
بی برگ و نہوا موستہ حق و (واجب الاحسان)
ہر یہ کہ لا و لا تیکہ وہ هاتونہ کہ مہند کیش
ہر روح و دلہ بیکہ مہ قوریانی بہری پیٹ
بیجگہ لہ مہ ہیچم نیبہ حق بیکہ مہ پیش کیش
لہم حوسنہ زہ کاتی بہ مہ ساکین و فہ قیران
نیعتاکہ بہ کو تیرایی رہ قیبانی بہد نہ ندیش
بسی جہ زنی و رسالت بہ خودا نہ بووہ و نابی
نازاری دل و زامی جگر ساکین و ساریش
خاکی قہ دہمت تا نہ کہ مہ سورمہ بی چاوم
دل سہر و قہراری نیبہ (واللہ) کہ مویش
میرولہ هه موو تالی خہرمانی فہ لہن
(لابد) لہ کن بوونی عہ سل حازد نہ بی میش
سوتاندمی لہو لا شوہ یارم نہ گہ زئی لیو
یہ عنی کہ مہ نالینہ لہ بہر دہرد و غم و ریش
من سائیل و محتاجم و ترش شاہ و نہ میری
خیریکہ بہ تہ قلیدی نیمامانی لہ مہو پیش
یہ عنی قہ دہمی بیٹہ سہرینم کہ نہ خورش
نیحسانہ برینی جگر و دل بگی ساریش

جانا وهره با جه ژنی ورسالی تـقـ ببینم
شادمکه نه جام ده له دهستی نه له م و نیش
تا زولفی سیاهی تر په ناهی دلی من بـی
باکم نییه بی شوبه له سه د نه ژده ری پر نیش
هر که س و هر کو (صابر) که زده دی دهستی پری بی
مه جنونه جگر خونه دل توونه جه فا کیش
هر موو به دل و جانوه ناماده یه (صابر)
جانا به خودا بیتجگ له مه نیمه که م ویش
(صابر) تر نه گهر عاشقی له م درده مه ناله
نه و شوخه جه فا پیشه یه تر درد و جه فا کیش

نازاریت خوښه به گیانم

توبی یو خودا نه ی بوتی سوره گول و دلکش
به ندی جگر و دل مه پر مه یخه نه شاتش
به و قهوسی بر و چاوی گش و زولفی سیاهت
زامارم و بیمار و پریشان و مشه و ش
هاتوووه له بق حیس زه کاتی له خه به ردا
وا هاتوووه، قهت سائیل و مسکین مه که بی به ش
باوه پر بکه نازاری تر و خوښه به گیانم
عومرنکه جه فا کیشم و نابی له دلم غه ش
نیفتاده و بیتچاره و مسکین و زه بوونی
(صابر) خوښه له و یاره ووه نازار و که شا که ش

چاوی تزیه لوقمانی نه خوش

یا خودا خوش بی ! سه عاتی بیړه سهردانی نه خوش
خو خودا پیڅی خوشه تر خوشکې دل و جانی نه خوش
هر به نومیدم که تر بیڼه سهرینم بق خودا
یا عیلاجیکم که ی و یا وهرگری گیانی نه خوش
عومری شیرینم به نالین و نه خوشی برده سر
خوشی خوشیبه که تر پیټخوشه نالانی نه خوش
هر سهری موویه برینیکې موژه ی تری پیوه یه
روو ترشی ناکم که چاوی تزیه لوقمانی نه خوش
تا له ویرانی دلم که نجی غمت شارایوه
به ردی بنچینه ی نه ما خانوی ویرانی نه خوش
تا نه خوشی عشقی تر رووی کرده مهیدانی مه ساف
رقستم و به هرام په شوکاوان له داستانی نه خوش
له زه تی دهر د و غمی عشقت له شاهي خوشتره
چونکه تر پیټخوشه شه و نالین و گریانی نه خوش
(صابری) خاوه ن موغازهی شاری دهر د و میجنه ته
وهرنوه نه ی موشته ری کالای ههرزانی نه خوش

پارہ زمی شکار نکا

ماتہم و شیونکہ نی دل تاکو چاوم دیتے نیش
 یار نہوا عہ زمی شکار و راوٹکا رتی کہوتہ پیش
 نہ قرہ با لقمہ مہ کھن ناچار یہ کہوتو مہ دوی
 نیختیاری خوم نیہ "والہ" بہ زور نہ مکاتہ کیش
 خوت نہ زانی من بہ تہ خویف و ہرا دودر ناکہوم
 مادہ یکہ زہ حمہ تہ پاس کردنی حلوا لہ میٹش
 سد جا بہ جہ فا دورم نہ کہی دیمہ وہ - فوراً -
 مانہندی دہ رویش و کہریم یا عہ سہل و میٹش

دولہری سہنگین دل

دولہرا رڈی سہ عاتی بترہ سہردانی نہ خوش
 سونہتی "خیر الورا" یہ خیرہ سہردانی نہ خوش
 من لہ دہرمانم کہ لوقمان و نہ رستق عاجزن
 فائیدہی چی - التجا - کردن بہ نامہردان و خویش
 یہک نیشارہی کافیہ لہ و چاوہ دل نہ گرینجہ بچ
 دہیگہ زئی وک نہ زدہا جاری وکو دوپشک بہ نیش
 دل بہ دویا رائہکا بق دل نہ چم بیہنمہ وہ
 نیوہ بق مہنم نہ کھن ناچار یہیہ نی خزم و خویش
 کہوتہ دوی پارامہ وہ نہیدایہ وہ نی دولہرہ
 ہیچ تہ نسیری نہ بور دہنگم وکو ناوازی میٹش
 یا خودا زور بیتہ وہ بہ لکو بداپیم مہرہ می
 زور بہ زور دانیمہ سہر چاوہی دلی بیمار و نیش

داد و ده ریادی زه عیفان نابیسئی سه نگین دل
پادشاهی جابر و سهریه ست و هم بی دین و کیش
دل له بهد به ختی سه عاتی خق له غم فارینغ نییه
بژیه و فرمیشکی چاوم روومه تی کردومه ریش
وا به ماری زولفه کانت بهندی چه رگم دارزا
دل هه راسانم نه کا دویشکی موژگانی به نیش
توس و خه وی هاتوچونت جان و دل به ریاد نه کا
حه یفه و اتق دل ره قی بی ره هم و بی ثاین و کیش
زامدارم و قیبله ی حاجات و ده رمانم نه تی
-التجا - ناکه م به لوقمانی هه کیم و قوم و خویش
خق له بی چاری نه واکه وتومه شوینی دولبه رم
نیختیاری خقم نییه " بالله " به زقر نه مکاته کیش
ترکی سهر ئاسانه نه مما ترکی دولبه ر ناکری
تق له دوکانی شه که ر تیلفکره سهر دانانی میش
نه ی ره لبقانم مه که ن مه نعم که ناکه م ترکی یار
ترکی ناکا " صابری " میفنانیسه نه مکاته کیش

وعدہی گہرہ

وہ عدہی گہرہم و مہوسیمی نیحسانہ کہ دہرویش
ہر یکہ لہ ولایتیکوہ کردوتہ کہمہند کیش
کہوتونہ لہ بہر قابیہکات تونسوی و برسی
سہیریکہ مہمور " واجب الاحسان " ن و دل ریش
لہ و ساوہ برینداری موڑہ وقہوسی برزتم
باکم نیہ نہی دقت لہ بیتگانہ کہم و بیش
ہر کہس کہ ترا دیدکہ برادشت دل نہز جان
با نانکہ دوو نابروی تو گویند میندیش
روحم جووہ لہ و شوقہ کہوا لیوی گہزیوہ
یہعنی کہ مہنالتینہ لہ بہر دہرد و غہم و بیش
ہر کہس کہ زہدہی دہستی پیری زادہیہ (صابر)
مہزونہ دلی توونہ بی نارام و سہر کیش

پیتی س، چ، گ، ع
بویہ کہس رنگاری نابیٰ لہ زولفت

بویہ کہس ناکہی لہ حلقہی زولفی زنجیرت خہ لاص
تیگہ یشتی حاکی مہرچی ٹہکی ناکری - قصاص -
تیری غہ مزہت رستم و بہرامی کوپی کرد نہ سیر
قہوسی نہ برزت بیگومان عاجز نہ کا سہ عدی وہ قاص
خواجہ های قابیل بہ من دی بیٰ وہ لایبی دا بہ تو
صابرم گہرچی لہ ژور باری جہ فا نایم خہ لاص
دل بہ شہ معی رووت و کو بہ روانہ سوتا فہ خر نہ کا
دوکلہی مہر دوو لہ ہاتوچوونہ مانہندی - رقص -
یار نہ گہر لیم دورہ نازاری لہراقی نہ مکوژی
یا بہ وہ سلی گیان نہ دہم مہ علومہ گیان ناکہم - خلاص -
شہ معی روو ہلکا بہ جاریٰ عالمیٰ پہ روانہ یہ
گیژ و بیٰ نارامہ شو تاکو بہ یانی وہک - رقص -
عاشقی و دانانی سہر شایستہیی مہر کہس نیہ
کٹیہ بیٰ دوپ دانہ تہرکی سہر بکا نیلا - غواص -
"صابری" دوپ دانہ داپوشہ لہ سہر خوقشی عوام
گہوہری خوت دہرمہ خہ نیلا لہ بہر چاوی - خواص -
مایو وویو پرچ و ریش و تہ پل و دہف بیٰ "حاصل" ہ
حوسنی نیہ و عہم لہ تہویہی نہ سوح نہ تکا "خلاص"
تاکو تہرکی سہر نہ کہی دہستت بہ مہ قسہد ناگیی
مہر وہکو بیستوتہ "صابر" گہوہری دہستی "غواص"

غواص

نهی جیهانی زهره‌یی خورشیدی حوسنت عام و خاص
عاجز و پینگای غمزت رقصتم و سه‌عدی و قاص
تو که لهیلی ناگرت به‌ردایه دل مه‌جنوونی خوت
بویه وا نیتساکئی ده‌مبینی و کو دوکهل "رقاص"
تا نه‌سوتینن له‌شی خرقیان هه‌وادرانی روت
شوبهی په‌روانه له‌خوولی عشقی تو نابین "خلاص"
دوهر و گه‌وه‌ر کی له‌قولیی به‌حر و دریا ده‌ری نه‌کا
تانه‌کن تهرکی وجود و "ماملک" نه‌وئی "غواص"
"صابری" دوهر دانه‌داپوشه له‌به‌ر چاوی عه‌وام
کی له‌قیمت دوهر و گه‌وه‌ر تیده‌گا نیلا "غواص"
ریش و پرچ و هم‌همه‌ل ناتباته جه‌ننه‌ت تیتیکه
ته‌ویه‌یی خالیس مه‌گر بتکا له‌(نارالله) "خلاص"
واز له‌سه‌ره‌ینان و بزگه‌وه‌ر له‌به‌حرا غرق بوون
"صابری" ناتی له‌ده‌ستی هه‌ر که‌سی، نیلا "غواص"

نوشترخه

نوشترخه که‌وا موسحنی عوسمانه به‌"عارض"
عیسا نه‌فه‌س و یوسفی که‌نعانه به‌"عارض"
خورشیده به‌خاسیه‌ت و لوقمانه به‌حیکمه‌ت
نارام و شیفا به‌خشی دل و جانه به‌"عارض"

شمشیری بزرگی فاتحی سہد خہندہ ق و خہیہر
حہیدہر سیلہت و رستہ می داستانہ بہ " عارض "
نا حق نیہہ گول غہرقی عہرق بیّ لہ بہرہ و روی
یارم کہ نہ لئی "روضہ" یی - رضوان - ہ بہ "عارض"
چاکانی جیہان نازی نہ کیشن بہ دلّ و گیان
ناز پہرہ و نہ سکندہر و سولتانہ بہ "عارض"
سایہی لہ سہری خہلقی جیہان لا مہدہ (ریی)
پہ مہنفعہت و حکمت و دہرمانہ بہ "عارض"
(صابن) بہ دہوا دہردی دلی چاکوہ نابیّ
ٹیلا بہ کہ سیّ حہزہتی لوقمانہ بہ "عارض"
* * *
نہو شقخہ کہ نارامی دلّ و جانہ بہ "عارض"
تہفسیری مہموو سورہیی قورئانہ بہ "عارض"
غہرقی عہرقہ میسک لہ بہر زولفی عہبیری
پہژموردہ دہکا سونبول و رہیعانہ بہ "عارض"
مہعنای روخی حورہ کہوا شہرحی کراوہ
بنوارہ کہ مہجموعی نمایانہ بہ "عارض"
شہرمہندہ دہکا "سہرو" بہ بالایی بلندی
"ماحی" بہ شوعاعی مہمی تابانہ بہ "عارض"
کہی دیّ بہ سہر نہم خہستہی بیچارہ خودایہ
نہو خونچہ لہ بہ شہریہت و دہرمانہ بہ "عارض"

موردہ بہکمر، لہعلہ بہ لیتو، سرورہ بہ بالا
 بیچورہ ٹاسکہ بہ چاو "روضہ" یی رضوان - ہ بہ "عارض"
 دہرکہوتنی مایہی لہرہ حی خاس و عسوامہ
 سہرداری ہموو لہشکری سولتانہ بہ "عارض"
 بق چیمہ دل و جانم نگہ نہیکہمہ قوریان
 یارم کہ نالیتی یوسفی زیندانہ بہ "عارض"
 دہرکہوتنی بی موشیہ، ون بوونی نہخوشی
 تسکینی شیفہ بہخشی نہخوشانہ بہ "عارض"
 "صابر" کہ پریشانہ نوسوتی بہ شو و روڈ
 زولفی شہوہ یا میہری درہخشانہ بہ "عارض" (۱)

سولی

سولی دہبی لہوچی دلی سادہ و سپی بی شیبہی "بط"
 نوسا رموزی موسعہ فی رووی یاری تہفسیرکا بہ "خط"
 نہی موستعید دہرسی لہ عیلمی عشق نگہر تہحسیل نگہی
 یہکسہر علوم و دہفتہری "اثنی عشر" ہاویتہ -شط-
 بق دہرسی دین ناکہیتہ بہر نہی جی نوشینی پیغہمبہر
 برسیتہ وک "جوع البقر" ہر نانہ ٹہیغہیتہ نار "سبط"
 تر "باغظ" ی مورشید مہبہ عہبہ لہ گہلیان زید مہبہ
 تا حویی دہرویشٹ مہیہ ریگہی خودا ناکہی "غلط"

چاک پہ پڑھوی عالم نہ کہی ہر کاتبی زالم نہ کہی
ہر چاودہ پڑی چالم نہ کہی لیدہی بہ گرفتاری "سقط"
عہ قلت لہ نہوا سہرف نہ کہی (حفظ) ی کہ لام و حہرف نہ کہی
بی دہ رسی عہ شقت پی بلیم علمیکہ بی حہرف و "نقط"
تا تو خہریکی غہیبہ تی بی ثیعتبار و مہیبہ تی
گہر تالپی ناسایشی خاموش و "صابر" بہ - فقط -

بہو موسعہ فی حوسنت قہسہم

بہو موسعہ فی حوسنت قہسہم بی عہیب و شاذ و بی "غلط"
نہ گہرچی چوارن موجتہید تہفسیری نازانن بہ "خط"
گوئزاری حوسنی تو ئیرہم دل بولیول ناسا "لاجرم"
زاری دہکا نہی "ذو الکرم" ناجیتہ نہو گوئزارہ "قط"
نہوعی بہشہر لہیل و نہہار گہرچی دہکن مہیلی شکار
"صید" و نہچہری توئن نہ گہر پییان نیشاندہی خال و "خط"
رؤئی و تم نہی غونچہ لہب مہقسودی دل کہی دیتہجی
فہرمووی مہگہر وہختی کہ خویناوی سروشکت بی بہ "شط"
(صابری) بہسہ گفتوگر تیکہ لہ مہکہ مہردو برؤ
گہر تالیبی یاری برؤ لادہ لہ گرفتاری "سقط"

سالىك دهبي دلى پاك بى

سالىك دهبي له وحى دلى ساده و سپى بى شوبه "بط"
 نه وسا دهبي سپرى خوداي تيدا بنووسن "خط به خط"
 نهى موسته عید نوستادی تر به و جومله به حری عیلمه وه
 چونکه سپرى عه شقى نه بور به و عیلمه وه خنکا له "شط"
 هر کس - سماع - ی مەدرسه ی عه شقى حه قیقه ت تا نه کا
 نه رکیبی نه شیاکای ده کا بى عیپ و نو قسان و "غلط"
 نه حوت هه موو مه حویه ته سه رفت غم و بى سه رفیه
 ناداب و - منطق - دهر نه خه ی نا که ی به یانی عه شق "قط"
 گهر تر موسلمانى له سه ر رڼکى شه ریمه ت لا مه چو
 روح و سه ر و مالت هه موو سه رى مولات بکه "فقط"
 شه خسى حه کیمانه وتی رڼڅى به جى دى کامی دل
 وا شیوه و زاری بکه ی فرمیسکی چاوت بى به "شط"
 ناحق نییه نه وعى به شهر دیتوانه وا رو بى خه به ر
 که وتوونه کتو و دهشت و دهر دیویانه حوسن و خال "خط"
 له و مەدرسه ی پېر وه سوده سه سی ساله که سبی عیلم نه که ی
 مانه ندی (طفل) ی نه بجه دی نه رکان و رڼی دینت "غلط"
 ناداب و عیلمی هه ندسه هه ر (قیل و قال) ه و وه سوده سه
 تر وه رگره له م مەدرسه ده رسیکه بى حه رف و "نقط"
 (صابن) به یار و ناشنا چاو و دلی بوو رڼشنا
 حه مد و سه نا "یارینا" لیم دوور نه بى نه و یاره "قط"

(صابر) نه گهر تږ ټاره زووی دهرسی نه نییې عشق نه کوی
عیلمیکه قهت حال ناکړی بڼی حریف و نیعرباب و "نقط"
(صابر) چپیه هاواری تږ پټی خنوش نییه دلداری تږ
گهر هر زویانه یاری تږ لاده له گوشتاری "سقط"
زږد کس به ته حمید و سنا چاوی دلی بوو رښنا
(صابر) نه بیته ناشنا دوور ناکوئی له و یاره "قط"

رڼو وشو

رڼو وشو "شمس و قمر" له و حوسنه وهرنه گرن "شعاع"
دولبره را تا "کل سر جاوز الکتین شاع"
روو مه پڅشه سهر زه مین تاریکه بڼی خوړشیدي رووت
نه ی جه مالی بڼی نه زیرت حکمته تی مه عز و "نفاع"
یادی حوسن و عشقی چاوت هم حریف و هم شراب
کافیې ټیتر له سهر مولکی جیهان ناکم نیزاع
چونکه "دار المحنه" و دون په روهره شهلی هه موو
ناکس و بڼی شهرت وید خوو دین لږوش و پسر ته ماع
دوژمنی دنیا له گه له شهلی شهره ف ناهق نییه
تبعی دونه وک "جوعه ل" ده گری له بیټی گول "صداع"
هر که سڼی "فضل" و هونه دهرخا له بازاری جیهان
پټی نه لټن یاساغه سهد لږه جه زای خاوه ن "مستاع"
(صابری) گهر عاقلی ټیکه له به دوتیای دون مه به
مهره بای نه و زهره، تږ په یداکه تریاکسی "وداع"

تۆروخی

افتاب از روی رخشانى تو میگردد شعاع
"لاجرم" بلا نوشینت جیهان گیرد "نفاع"
کائینات ئەمەق غولامى تو به جان و دل ئەگەن
چونکه تو روحى عالم تەن "أطعنا" ئەى "متاع"
تۆ که غائب بى ئەمن ناچار ئەگەم مەیلی گرین
خۆر که گیرا "عالم الله" دینە گریان و فیزاع
لەزەتى دنیا هەموو زەهراویە سەر تا قەدەم
(صابرى) خۆت لادە گەر بووی بە خواوانى "متاع"

پیتی غ، ف، ق، ک، ل

عشق پیری کردم

پیری کردم دهر د و زامی عشقی جانان نهی دریغ
توشی من بوو داستانی پیری که نعان نهی دریغ
مه حره می دس ناگه وی شه رحی غمی دل "بالتعام"
پی بلیم به لکو ده واکا دهر دی هيجران نهی دریغ
بولبول و گول شمع و په روانه مه موویان پتکوه
من وهکو یوسف به تنها چه پسی زیندان نهی دریغ
دل به دوتا هات و چاودیری که یا بینیره وه
با نه فو تی میهنه تی کتیاووه بؤمان نهی دریغ
داد و فوریادم له لای نهو شوقه ته نسیری نییه
که رچی فرمیسمک جیهانی کرده توفان نهی دریغ
تا به که ی قوریان بنالینم له ناو "بیت العزیز"
بؤنی جامه ی تر نه هات بؤ نووری چاوان نهی دریغ
مه حره می دس ناگه وی نازاری دهر دی پی بلیم
رؤز و شه یار و چه کیم بؤته گریان نهی دریغ
نه مه موو گریانه یا (رب) بؤچی ته نسیری نه کرد
شیوه نم مانه ندی توفان خه لکی شیوان نهی دریغ
"صابری" لا تقنطوا" موژده ی ته وای دا به تر
حیه قهلبت "مطمئن" نابی به قورئان نهی دریغ

بوعلی سینا

بوعلی سینا له سۆز و ناهى سینهم عاجزه
لهم برینى بى دهوا چهیرانه لوقمان ئهى درنغ
(طب) ى جالینز و لوقمان و نه په ستو موشکه
تبیگه لهم عیله ته یاخود له دهرمان ئهى درنغ
چاوه رى موزده ى نه سیم تاقه تم چوو بق نه هات
به لکو بیته قالبى مردوو دل و جان ئهى درنغ
(صابری) هه ر چاوه پى جه ئى (وصال) ى نوله ره
کاشکى رۆژى ده بوومه قوچى قوریان ئهى درنغ

هومرى شیرینم له رنکى عهشقا رۆیى

هومرى شیرینم له رنکى عهشقى یارا بوو ته له ف
دائیمه دل نامورد و پى له ئازار و ئه سه ف
هه ر نه هاتى هه سه رته ى دوورى له دل بیته ده ر
خاکى به ر پى نازکت بیتن به چاوا بق شه ره ف
دل له کن نه چاوه خویندى ئایه تی " این المفر"
بساوه پى نایه به نه برقى تو ئیشاره ى " لاتخف"
شامى حوسنى له شکر نارایى نه کا روحم چوو
په رچم و موزگان و زولفى جومله وه ستاون به " صف"
شه و نییه شامى خه یالى شارى سه برم مات نه کا
رۆژ نییه روحم وه کمر شه ونم نه کا مه حوو ته له ف

من له بهر له ریزی دس ترکی سیواکم کردوه
تازه دهوران پیم تلئ فهرموو شراب و نای و ددف
ساقیا ساواره وا غم له شکری هیتامه سر
تر له گهل موترب وهره نو دس به ددف تر مهی به "کف"
(صابری) تالیب به عیش و له زه تی دنیا مه به
نا مورادی فخره بق نو لادی سولتانی "نجف"

شهوکه سولتانی خه یالی

تا غوباری ریگه کئی دینم به چاوا بق شهره ف
چاوه کم بی مهیل و دل کله له تازار و نه سف
شهوکه سولتانی خه یالی حمله دینئ سهبری دل
نا یه لن مانندی حوزن و دهنگی چنگ و نای و ددف
چه رخی کونه پیری کردم تازه نیکرامم شه کا
ساقی و مهی موترب و چنگ و ره باب و نای و ددف
تا جوان بووم پیره دنیا کامه رانی پیم نه دا
پیری کردم تازه بچی حه سرت و ناخ و نه سف
دولبه را له م خانه یی خوف و رجادا تا به کئی
چاو و نه بری هم ده لن "این المفر" نه و "لاتخف"
له و بری که چ کردن و لیو گه ستنه روحم چووه
به نه قلم که و ته دلی وه به دری روخساری "کلف"
من که له و چاوانه دیتم نایه تی "این المفر"
نا بیهم سه د جار بلئ نه برت "تعال و لا تخف"

(صابری) سه‌بری نه‌ما وه‌ك توشنه‌گانی كه‌ریه‌لا
لازمه‌ وایی سولاله‌ی تاهیره‌ی شاهی "نجف"

ته‌یری دلم

نه‌ز قه‌زا ته‌یری دلم وا كه‌وته‌ نئو داوی فیراق
ئاسکی روحم كه‌وته‌ نئوی ده‌ستی "ضرغام" ی فیراق
ئه‌ی درتقا بق‌ه‌کیمی ئاشنا و میهره‌بان
یه‌ك به‌یه‌ك عه‌ری بکه‌م ئازار و ئالامی فیراق
حالی ده‌ردم، ناله‌ ئالم، نه‌و كه‌سانه‌ تیده‌گه‌ن
زه‌هری هیجری چیشتی، یا زامی سه‌رسامی فیراق
تابه‌كه‌ی به‌دیری جه‌مالت داده‌پۆشی به‌سیه‌تی
جه‌وری بی‌پایان و هیجری میخه‌تی شامی فیراق
شه‌و نفونی خۆشه‌ به‌و ئوممیده‌ (صبح) ی ته‌له‌تی
ده‌رکه‌وی هه‌رچه‌نده‌ نا مه‌علومه‌ "ایام" ی فیراق
(صابری) کوتاكه‌ شه‌و ئالین چونكه‌ وه‌سفی یار
ئینته‌ای نایه‌ و به‌ بی‌پایانه‌ نه‌نجامی فیراق

کوا موسلمانن بزانی چارم

یوسفی دل موزمه حیل ماوه له نژیو بیری فیراق
کوا موسلمانن بزانی چار و ته دبیری فیراق
وه رنه سه بیری به رقی تاه و ره عدی تاله و سه یلی ته شک
هر نه لیتی تر لانه کئی نوحه له ته نسیری فیراق
بو عالی سینا و جالینوس و لوقمانی حکیم
عاجز و داماد و حیرانن له ته دبیری فیراق
تا له توحفه ی روومه تی نوسخه ی عیلاجم بژ نه ی
خوشه وه نابن برین و زامی شمشیری فیراق
شیخی روفاعی به عیلمی جه لجه لوتی (مشکله)
چاری دهر دم کا دهرم بئنی له زنجیری فیراق
خو ره لاتی سیبه ری ناخه یته سه ر سووتای رووت
نه ی به ری پی و سیبه رت قورسی ته باشیری فیراق
قوت ته باشیرت له سووتای له شی (صابر) نه دا
تا به کئی قوریان بنالینم له ته نسیری فیراق
نه ی مه سیحا له ب بهرمو و با به جاری عاله می
شیت نه کهم به کسه ر به تاه و سقزی دلگیری فیراق
وا له دوری تر له پا که و تم مه سیحا له ب به سه
دهستی "صابر" بگره با دهرچی له نژیو بیری فیراق

تا به کهی قوریان سروشک...!

تا به کهی قوریان سروشکی خوین و نالهی دورد ناک
 وه که خیالت بی به چاو و سینه دا "روحی فیداک"
 فرموو، فرموو! عاشقانت وا به جان موشتاقی تون
 گهرچی تر خوری نه وان شه ونم نه بن مه حوو هیلک
 خو به نوممیدی "وصال"ت وا حه یاتم باقییه
 وهرنه دوریت دهم به دهم ده مخاته گیزاوی هیلک
 گهر به قه سدی کوشتنم هاتی دهم دمانی تو
 چاککی نازک هه لکه، خویناوی نه بی دامینی پاک
 بمکوژه به لکو حه یاتی جاویدانیم دهم دهم کوهی
 چاک نه چم بق چاککی چاکان چاک به دار و سینه چاک
 وا برزی هینایه یه که یار لیو که زانه یه عنی چی
 پر حه زهره به "صابری" بی باکه با نه تکا هیلک

خۆری یا پهری...؟

ئە ئێ شوعاعی حوسنی تۆ رۆشن دەکا تیرە مو غاک
خۆری یا خۆری و پهری یا روحی...! ئە ئێ روحی فیداک
فەرموو سەیرێکە نەخۆشانت کە موشتاقن بە جان
با و جـوـدی ناقتاب هەرچی دەبێ شەونم هیلاک
کاشکی رۆژێک دەهاتی دەس بـ تـیـغ و خەشمناک
خۆم بە یە کجاری دەکرد خەلتان و غەرقی خوین و خاک
چاکێ دامەن هەلکە با چلکەن و خویناوی نەبێ
چونکە جێی بالایە دانیم ساحیبی دامانی پاک
بۆ نمایش خۆی پیشاندا عومری خەلکی دا بە بـاـد
عادەتەن وەختێ کە خۆر هەڵدای دەبێ شەونم بە خاک
چاوەکەم ئوممیدی وەسلێ تۆیە ئایـەـی ژینمە
با بەرەوزەردی نەچی روحم بە نێو ئەرواحی پاک
"صابری" تەفکەرە یارت لێوی خۆی بۆچ گەستوو
یەعنی وسکت، ئەم قسە بێ سەرڤە نازانم بە چاک

شیخی تهکيه زل

نهی شیخی تهکيه زل و خانومانی دین بچوک
 وهی پیری ده عیه زل و گران جان و عقل سووک
 بلی مه نفعه تت نه چیته پیشه وه برا گه وره کم
 رژی سخا نه که ویته دوا وهک برا بچوک
 نه مژ به بال و په پیری ده وله مندی نه فیری و سبهی
 بال و په پت له دوزه خا نه بی هه له پرووک
 چونکه خودا گران و حورمه تیگی دا به تر
 لایق نییه بروانییه نیمه به چای سووک
 سه د که ساحیبی دهرهم و دینار و شه وکته
 ویرانه باغ و زهره اکتی دینت به دؤک و شؤک
 هه رچهنده گفتوگوم خوش نییه له کن عوام
 بلی عیله تی دهریون خاستره له "حسب الملوك"
 باور په که قسه کانم هه مووکوک و بی غه شه
 گهر عیبی لی نه گری وهره بکوک چرووک
 هه رچی بلیم به قوم و بیگانه فوجنه تن
 ناماده له سهر چؤک و نه مدنه بهر چه پؤک
 هه رپووکه پووکته گوینزی پووک ناشکی به پووک
 نهی پیری سهر سپی سووک سووک مه که له دهری پووک
 خاموش (صابری) که نه سیاحت شنه و نه ما
 نووسراوی خرت بشاره وه "مظروف" و سهر بلؤک

چاوی خه شمناک

بق نه چئ روحم که چاوم که وته چاوی خه شمناک
خۆر مه لات و جئ به جئ بقچی نه بی شه بنم هیلک
فرموو سهیریکه له ریکه ی عه شقی تۆدا عاله می
عاجز و بیعار و ماته م بار و غه رقی خوین و خاک
تۆ که رابوردی به سه رمانا، ده سم دامینی تۆ
چاکی نازک مه لکه ئالوده مه که دامینی پاک
(صابری) لیۆ گه ستنی ئه و شوخه بی حیکمه ت نییه
یه عنی نالین و شکات و گریه نازانم به چاا

ئه ی پیری ئیسک گران

ئه ی پیری ئیسک و گوئ گران عه قل و حۆقه سووک
وه ی میری ته کیه زل و خاانه ی دین بچووک
پووکت نه ما گوئیزی پووک مه نئ به ده م به ده
بق پیر و ریش سپی جووان نییه تازه سووک
رۆژی تاجاره ت و ته مه ح خۆت به برا گه ووه عه د نه که ی
مه دیدانی نوێژ و جه ماعه ت نه بی بـ برا بچووک
شوکی خودا شه وکه تی داوه پیت و شوکه ته
بوستانی دینی تۆ به ره لایـ به دۆک و شوک
عاله م گرفتیا ن کردووه ناچنه سه ر حـ کیم
سه د کاشکی نه چوون و نه یا خوارد "حب الملوك"

نہم نالہ نالہ منالانہ کہ فہ خری پیوہ نہ کہن
 بیّ ثیعتبارہ نالہی منالسی نالہ فسوک^(۱)
 (صابر) نہ گہر چی قسمت راستہ بہ سبہ تی مہ لّی
 تہ عزیری ناس مہ کہ لہ مہ ساکین تا مـلـوک

عاشقان

عاشقان مہ دہرشی تہ نسیری خہ یالی حوسن و خال
 (فارغ البال)ن لہ تہ نسیری ہر ثافات و مہ لال
 عاشقان مہ سستی موتالای دہ فتری (صنع)ی خودا
 عاقلان غہرقی جہ مال و سورہ ت و مہ غرووری مال
 عاشقان بیمار و دوری یار و بیّ سہ بر و قہ رار
 عاقلان جوملہ (صیح الجسم) و مہ سرووری ویسال
 عاشقان پہ روانہ ناسا دوژمنی جان و وجـود
 عاقلان تہن پہ روہر و سووتاری گرد و کوشی مال
 (صابری) بیّ خوت بناسہ عہ قلّ و عہ شقت کامہ یہ
 عاشقیکی ترسنوک و عاقلی بیّ حال و مال

۱ - نالہ فسوک: کابرایہ کی میچوپیچ و بیّ دہ سہ لات و بیّ خیر و نایاغ بوہ.

بیابانی دل

(بحمد الله) بیابانی دل نه مسال
په له ی لیداره بی مانه ندو (امثال)
به پاچی تاعهت و جووتی ریازهت
مو به پا بو مو به پا بو له نه و بال
که خالی بو له به رد و خاری نه غیار
مه قامی یاره پي نالتون و کوتال
وه کو (باغی نیرم)^(۱) خوش و دل نه فزا
نه قامی عرعر و هم سر و شمشال
به دائیم پي فروشته و بی شه یاتین
له کن تعریف و نهوصاف زویان لال
همیشه بولبولی روح نه خوینی
له نیو گولزاری دلدا (فارغ البال)
ده می روح که شیرین بو له مه ولا
مه سه لمینه له دل بگرم قسه ی تال
که من مهستی شه رای عه شقی یارم
به سه ریهستی نه که م نيزهاری نه لحوال
دل و دینی رفـــــاندم شلخ و شهنگی
به غه مزه ی چاوی بییماری له بی تال

۱- شه دادی کوپی عاد دلوی خواپه تی نه کرد، دلود پیغه مبر دلوی لیکرد که خوی به کتا بپه رستی و
به لینی به مه شتی پیدآ، به لام شه داد له جیاتی نه و به هه شته باغ و کوشکیکی سروس ت کرد که به ناو
بانگه به (باغی نیرم) — (رم ذات العماد) به لام کاتی که ویستی بچیته ناوی گیانی ده رچو.

نیت زاری نکا تاجر به نساچار
نه گهر چی جهرده ناکا ره دی کوتال
له لاشه ی پیسی دونیا لاده (صابر)
ده نوک ناده ن له چاوت سرگه پ و دال
عه جهب شیوه ن نه که ی بق بهرگ و نانت
چ بی باکی له ریزی مهرگ و نه و بال
عه مامه ی پاک و پر پیچت ده لیله
دلّت بی غش نییه نه ی شیخی بهر مال
به ریش و پرچ و ته سبیعت ته وای
نمازت ناتواوه نه ی کوپی خال
نه گهر مودی، لیباسی زوهد بهرگت
له بق زن چاکه سورمه و خامه کی نال
وهکو زه پ خالیس و بی غش به قوریان
وه گهر نه نه تخته نه بخته نه بی قال
له بخته ی ناگری بقره خ بترسه
به ملیون پیایو تیدا بخته زوخال
نه گهر تر تالیی دونیای له گه ن سهگ
گه لی جار توش نه بی شه پ و ده مه قال
لیباسی زوهد و ته قوا بیتنه مهیدان
مه نالتنه له خوت بهرگی شر و شال
قسه ی پیاوانه نازانم بلیم چی
ده سم پیکردوه وه ک شیت و مندال
له بخته ی یار (صابر) بقدر بترسه
گه لی خه لکی له ناودا بخته زوخال

ولایتی دن پہلے داوہ

ولایت و شکاری و دیہاتی دل نہ مسال
پہلے لی لیداوہ بی مانہ ند و (امثال)
به پچاچ و بیلی ته قوا و ریزا زه ت
(مبرا) بوو له دړك و دالی نه و بال
موهراپه به جووتی زومد و ته قوا
به سی گاسن نرایه باغی شمشال
مه لائیک سه ف به سه ف بی باغ و وانی
که ناموشل نه کن په یوه سته و خوشحال
مه جالی تنگ و باری سینگ و بی رهنگ
شه یاتینی هه موو ماندور ووی حال
خه یالی خام نه که ی کورته که نه که ی نه قد
خه یالی خام مه که نه ی شیخی به رمال
له بۆته ی نار و نازاری جه هه نه م
بترسه خه لکی تیدا بۆته زوخال
به پچاچی زیکر و خاری (ماسوی الله)
برژاو وشک و سوتا شو بهی زوخال
مه لائیک هاتووه ده یگاته زهر عات
که ببینی ده بی هیران و خوشحال
مه تا می چاکه مه قبول و به قیمه ت
که لاتیق پادشاهی نه ی که سی خال
له بۆته ی یار (صابر) پر هه زهر به
به ملیقن خه لکی تیدا بۆته زوخال

عاشق و عاقل

عاشقان دلیان به دائیم پسر خه یال و پسر مه لال
بژیه رږځ و شه و ده کهن به حسې جه مال و زولف و خال

عاشق و عاقل نه گهر چی رهنگ و سوره تیان په که
مهریه کی تامبکی تیدایه تورنج و پــــورته قال

عاشقان نالان و بی سهر و قـــهرار و گوشتوگر
عاقلان دلشاد و خوږهم نیکته دان و خوش مه قال

عاشقان مه جنونی دووری لهیل و بیمار و زه عیف
عاقلان ساغ و سهلیم و شاد و مهستی خهت و خال

عاشقان په روانه ناسا سهرف نه کهن جان و وجــــود
عاقلان (صابر) گهلی کرکشی نه کهن بق (جمع) ی مال

پیتی (م)، (ن)

رؤئی که نه بینم رووی یار

رؤئی که نه بینم ————— مری رووی دلارام
روحم له جهسه دهرچووه بئ شک له دل نارام
له یلی که له تویی خهیمه وه تیریکی له من دا
له و رؤزه وه مهجنون سیفته مائیلی سه هرام
چاوی به ئیشاره تله بی کردم ————— پای
(حاجب) به حه قارهت دهری کردم وه ریگتارام
به و ناوکی موزگانی به نه برزی کسه مانی
(وقاص) ی زه بوون کردووه هم رؤستم و به هرام
نه و رؤزه نه گه روو بنوینی له شکارا
ناهوویی به پوو شیرنی نه پوو وه حشی نه بن پام
بیستومه سبهی دئیته سه رینم به ته بابته
شمه پئی که سولیمان و که نه سکه مندر و دلارام
له و ساوه سه نا خوانی تر وایته وه زیفهم
سه د شوکری خودا کافیه بئ وه جهی ئیدارام
عومریکه له ریگهی سه لهر و که عبه یسی رووتم
وه ستارام و به ستومه له ته وال تق ئیهرام
له و ساوه جگه ر خهسته یی شمشیری بسروتم
بهواکه غم و دهر و به لا ناپیته ئارام
سوونی غمی تر گه ندمی دلمی به ته له فدا
نانی غه زه لم شاهیده بئ قووه و بئ رام
هر چنده که (صابر) نیتهی خزمته و تاهمه
نه ممای بئ دوعا خوانی نه و دوا به ره خیرام

وهره جانا

وهره جانا به لا گهردانی روویی دل فریبت بسم
 هه تا که ی دل نه خۆش و چاوه پتی چاوی طبیبت بسم
 هه تا که ی ئینتزاری چاوی عه بیار و طبیبت بسم
 نه وا کردم منیش بیگانه با ساتی (قرب) ت بسم
 نه وا چاوم به شارپوه وه نه وا روحم له سهر لیوه
 هه تا که ی عاجز و بیماری چاوانی غهریبت بسم
 ره قییم دی له بهر پیتا وتم خۆزگه م به خۆی جانا
 که تر گۆلئی به قوریانی هه موو خار و ره قیبت بسم
 به سه بران و - تفرج - چویه نیو گۆلزاره وه جانا
 به سهر گهردی گۆل و گۆلزارو نه غمه ی عه نده لیبت بسم
 ئیشاره ت کردم (عود الصلیب) په یدا که ترساوی
 فیدای غه مزه ی ئیشاره و په نهجه ی (عود الصلیب) ت بسم
 وتم که ی دیتی و فهرمووت (یا نصیب العلم عند الله)
 هه تا که ی دل به داغ و ئینتزاری - یا نصیب - ت - بسم
 وهره (انت و حلیبک) خۆ سهرم دانا له ریگه ی نۆ
 ته بیبا تا به که ی ههر چاوه پتی مشتی زه بیبت بسم
 ده میکه تن نه خۆش و چاوه پتیم بی عیلاج که
 به لا گهردانی نوسغه و شه ریبه تی چاوی طبیبت بسم
 به شه روا شه ممی نه غیاری به رۆژ بنویته رووی یاری
 به زه په ی پته وی خورشیدی حوسنی دل فریبت بسم
 وتم که ی دیتی و فهرمووت یا نصیب خۆ ههر به ئومیدم
 فیدای هات و نه هاتی سووچ و شام و یا نه سیبت بسم
 وتی (صابن) له به زمی عوشه تا سین (مجم) که
 وتم فهرموو به قوریانی بخور و عود - طیب - ت - بسم

مہرحہ با نہ یاری شوق و ناہو چاو

مہرحہ با نارامی گیان و ریشنائی چاوہ کہم
شوقی کہ ورہ افتارہ کہم عہ بیار و ناہو چاوہ کہم
نہی برق شمشیر و لیتو مہرجان و پەرچہم خاوہ کہم
قہد نہ مامی عہ رعہر و رومہت تری کاژاوہ کہم
دولہہری گول رہنگہ کہم تہن نازک و دل سہنگہ کہم
نازہ نین و شہنگہ کہم مہست و خودا پیداوہ کہم
یا خودا زو بیتوہ روحی زہوان و نووری چاو
یہ عنی کہ ورہ افتارہ کہم دل نازک و تزاروہ کہم
مہستہ کہی مہی نوشہ کہم سہریست و - مشرب - خوشہ کہم
جان و عہ قل و خوشہ کہم مہستور و روو پوشراوہ کہم
گوفتوگل شیرینہ کہی مایہی حہیات و ژینہ کہم
جوین و بوغز و قینہ کہی چای و جفارہ و قاوہ کہم
ہاتن و دہرکہوتنی دہرمانی دہرد و زامہ کہم
خاکی رنگہی سورمہیہ بق نووری ہر دوو چاوہ کہم
تابہ کہی چاوہ بہ سہر شاپڑوہ بین ہہیات ہات
ناگری نہ کوڑایوہ کسورہی دلی سووتاوہ کہم
یوسفی "مصری" تہ ماشایہ کہ حالی (صابری)
پیرہ دل سووتاوہ کہی کہنعانم و بی سووتاوہ کہم

رہ حمینکی خودا بیٹنہ دل

رہ حمینکی خودا بیٹنہ دل نہی روحی شیرینم
دوا گیانمہ فرمور قہدہ می بیٹنہ سہرینم
دہستی بخہ سہر جہرگ و دل و زام و برینم
بہ و دہستہ بلورینہ وہ گورتاکہ گرینم
بہ و روومہ تی دہرکہ وتنی تر جہ ژنمہ قوربان
نہ و رڈہ کہ لیم غائیپی غم بڑتہ قہرینم
نہ و رڈہ لہ چاوم ون نہ بی زہرد و زہ عیفم
ہہرچہ ندہ نزدیک نہ کہ وی سوور و سہمینم
جانا سہ بی دوری و شیرینی تویہ
فہرہاد سیفہ ت و کڑھکن و نہ لیبیسہ شینم
بنواریہ ٹاوتنہ لہ ٹاازارم ٹا، زانی
تہ دبیری دلی پیش و لہ سہد جیوہ برینم
(صابن) کہ گولی روومہ تی تلی دیی قہ سہ می خوارد
(فارغ) لہ گول و گولشہ نی فیردہوسی بہرینم

به تاجی پادشا نادم

کلاوی سهر دپای خوم به تاجی پادشا نادم
که لاهوی دوکه لاری خوم به قهسر و گنجی شا نادم

پلاوی سهر به کشمیشی فه قبری یسه عنی ناسایش
خودا پیدا له مه ولا روو به ترشی و شقربا نادم

که لاری^(۱) خوم به دهستی خوی گولوم لسی بپه رزنی
ثیتر حاشا و که لالا دهس له داوینی (صبا) نادم

به خوینی جیفه به رگی زامبیدی نالوده که م شیتیم
به ته و فیقی خودا دینم به (دوونان)^(۲) و عه با نادم

کلیلی (صابری) قاپی هه موو مه قسودی هه لده گری
بجهدالله) به دهس گرتوومه په نجی خوم به با نادم

۱- به واتای لار دیت وه به واتای نه ستیل که ناوه که کالی کردوه و دیته خواره وه.

۲- واتای ناگهس نه به خشیت، وه هه روو ها نو پارچه یا نوو پارو نانیس، نیشاره ته بۆ هه دیسی
(بیبیعون دینهم مرض من الدنيا قليل).

یار وتی گولی روو غسارم نه نوینم

وتی یارم له جه ناتی گولی روو غسارم نه نوینم
همه مور شه و تا سه حه ر بویه وه کو بولبول نه نالینم

له مه غریب رۆژ مه لات ئەم شه و وتم رهنگه قیامت بی
موسلمانان مه کهن مه نعم نه ما عه قل و دل و دینم

به غه داری دل و جهرگی بپریم و پیم نه لی: مه مگری
نه وا لیشاوی فرمیتسکت بکا ته قبیلی داوینم

له ترسی سۆز و ئاهی ئاگرینم موشکیله عه قلم
بدا ریگا که ناوی نازکت بق ناوی دهم بیتم

به چاوی مه ست و مه خمورت نه وه نده مه ست و مه سروردم
له سایه ی توره وهك شیری ژبان زنجیر نه شکینم

به نومیدم له حالی نه زعدا تر بییه بالینم
که تر بخوینی یاسینم نه کهن حور و مه له ک شینم

به زستانی فیراقت (صابری) وهك پایزی زهرده
به روخساری به هارت ئاهی گهرم شیبهی هاوینم

چی بکھم؟

کہ نووری تہ لعتی یارم لہ تووری دل برا چیبکہم؟
تہ نووری میخنہ تی دووری لہ سینہم ھ لکرا چیبکہم؟
نہ ھوا چوو بق سہ قہر لہ یلا بہ جیٹام لہ بن کہ یلا
دل ھئی مہ جنوون بہ واوہ یلا بہ دویا ھ لخرچا چیبکہم؟
ھہ تاکو تاقہ تم مابوو ھہ موو غم نان و ھ ھوا بوو
کہ خانہ ھئی سہ برہ کہم سووتا کہ پەردہ ھئی دل دپا چیبکہم؟
بہ نہ مری حق قہ لہم بق نیتہ ھہر دہرد و غمی نووسی
نہ گہر شیوہن نہ کہم سہ بر و قہ رارم لیٹرا چیبکہم؟
قہ لہم رۆزی نہ زہل بق نیتہ ھہر دہرد و غمی نووسی
ھہ موو رۆژ گہر نہ نالینم لہ ناو خاک و قوپا چیبکہم؟
نہ گہر چسی شین و نالینم لہ کن تر پارہ بہ ناکات
لہ دووری تر ھہ موو شہ و خہ و لہ چاوانم زپا چیبکہم؟
لہ باغی عومری خۆم و حوسنی تر بی بہ ھرہ بم تاکہ ھئی؟
لہ بہر دہر گاہی تر ھہر دابنیشم لہم قوپا چیبکہم؟
بہ بہرگی تازہ وہ ھہر کہس نہ بینم مہ ست و مہ سرورہ
ھہمیشہ قانع و (صابر) لہ تزی بہرگی شرچا چیبکہم؟

به چاوی مهستت

به چاوی مهست و بیماری نه خوښم
نه ماوه نڅتیار و نه قلّ و هـوښم

به زاهیر گهرچی مسکین و فه قیرم
له باطن دا دوپ و مهرجان فروښم

دوپ و مهرجان چیه په عنی دلّ و جان
به چاوی تو له چار نه رږښته کوښم

نه گهر تو موشته ری مهرجان و دوپ بی
به گیانی تو و هره مهرزان فروښم

نه گهرچی عاجزو بی دهسته لاثم
به جان و دلّ به قوریان تی نه کوښم

مه تا کو تو نه یه ی نه سکینی نا تی
به رفښد شه و ده میکه غم نه نوښم

گه لی نالاندم و سودی نه به خشی
له مه ولا (صابر) و مات و خه موښم

خودا هاواره

خودا هاواره نه م شهو دولبهرم لی دابپا چی بکه م
شه زاره ی ناگری دوری له سینم مه لکپا چی بکه م
له پهر دهر دوه غمی یارم نه خوشو خانه بیتارم...
وه کو مه جنون دلم بو چولنو سحره مه لکرا چی بکه م
خودا روژی نه زه ل گریان و قوپیتوانی پی به خشیتم
به نه مری حق وجودم مه لئه کیشم له م قوپا چی بکه م
قه له م روژی نه زه ل بو نیتمه هره دهر دوه غمی نویسی
هموو روژ گهر نه نالینم له ناو خا کو قوپا چی بکه م
قسه ی بی فائیده و بی جی زه روره ت پیتم نه کا نایکه م
نه گهر گریه و فوغان ناکه م که نارامم بپا چی بکه م
همو عالم به بهرگی جه نه وه سهرمه ست و خوش حاله
نه گهر قانع نه بم (صابر) له نیتو بهرگی شپا چی بکه م
نه گه بیه دامه نی حوسنی مه ناسه ی "صابری" یاران
له دوتیادا به بهد ناوی که من زه نکم نپا چی بکه م؟

پارالمو له پهلوان

خودليا عاجزو بى دسته لاسم   بگانه باره گامى تو شکام
 سهراپا غه رقى عوسيانو گوناوم   عهغو لهرمو گوناوم (سينات)م
 به دستى دهرده وه غايهت زه بونم   به حهولو قووه تى توپه نه جام
 نه گهرچى دهرده کهى من بى ده وايه   له کن تو سه هله (حلى مشکلات)م
 خه زينه ي په حه تى تو بى سوماره   منيش مسکينو موحتاجى زه کام
 له شوگرى نيمه ت دهرچم مه حاله   وه کو (صابر) هه تا روئى مه مام

چلوت به کینایهت وتی پیہم

چاوت به کینایهت وتی بیں وه قتی زه کاته
موژدت به سہ راحت له منی دا وه ری گتپام
دوتنئی وتی ئہی خہستہ سہی دیمہ عیادہت
ہہی ہہی کہ چ بہ زمیکہ دہلئی خوسرہو دارام
(صیاد) به سہد حیلہ دہگن (صید) نہ چبران
مہجموعی به یہ غہ مزہیی ئہو چاوه دہ بن رام
بیں رہبتیی شیعرم سہ بہ بی گہندمی قہلبہ
سوونی غہمی لیداوہ بیں قوودت و بیں رام
(والشمس) قہسم (والقمر)ی روئی دلارام
روحم له بہدہندا نییہ "باللہ" له دل تارام
روئی له توئی پیہردہوہ تیریکی و ہشانند لہیل
لہ و کاتہوہ مہجنون سبفت و عاشق و شہیدام
لہرموویہ کہ حازریہ شہوئی دیم و نہ خوشم
راوہستہ لہسر ہہینہتی (حجاج) له ئیعرام
بیستومہ کہ پرسویہ لہ ئہحوالی نہ خوشیم
لہو ساوہ چ خوشیمہ ئہلئی شامی بوخارام
ہہر چہندہ کہ پایانی نییہ بادیہی عشق
مہداحیی تر کافیه بق و ہجہی ئیدارام
لہم مہزہعہ (صابر) نیہتی کہشتی عیادہت
نہما بہ نوعا گزنی بیی ئہو شافیہ خہ
(صابر) تر ئہگہر عاشقی تازار و جہفای دقست
وہریگرہ بہ شوکرانہوہ ہہر وک گولی ئیکرام

دهستی بخوره سهر دلم

جانا وهره دهستی بخوره سهر قلبی چه زینم
دواگیانمه (تالوکه مه) کـۆ تاکه گرینم
بنواپیه ئاوینه نه زانی چیه دهر دم
نیحسانه که چاکه یته وه ئازار و برینم
هر چه نده که بی رهنگ و له پو زهر د و نه خۆشم
هر له حزه به یادت قهله و سوور و "سه مین" م
عومریکه گلارومه ئه ی یاری شیرینم
ره حمیکی خودا بینه دل و بیره مسهرینم
بنواپیه رهنگم که علاماتی دیاره
وه جهی چیه شه و تا کو سه هر شین و گرینم
نایدوم به هه موو نیعمه تی فردیهوسی سه عاتی
ئه و نه و نه که تق یاری وه فادار و قهرینم
فههاد سیفه و (دائم الأوقات) له کتوم
ئینساف و وه فا عیبه له لای یاری شیرینم
(صابر) له فیراق و نه سه ق ختیه تی لایلا
ناشوفته و مه جنون سیفه و نه لبیسه شینم

له هه‌وری دڼ

له هه‌وری دڼ په‌یا بوو باد و به‌رق و ره‌عه‌که‌ی جاران
هواره‌ی چاوی من فرمیسک شه‌پژن هر وه‌کو باران
له تاوی ناگری دوریت نه‌ماوه سه‌بر و نارام
به سه‌ر نه‌م ناگره‌ ناوی له ری پیغه‌مبه‌را یاران
نه‌گر نایاتی قورنانه‌ نه‌گر هه‌نگوینی لوقمانه
په‌یا که‌ن گورج و نازاته له ده‌شت و شار و بازاران
خودایه‌ تر هه‌کیمی (حائق) ی بڼ خاتری قورنانه
شیفایه‌ زو به‌زو نازل بکه‌ی بڼ ده‌ردی بیماران
له به‌ر له‌یلایه‌ مه‌جنونم له به‌ر شیرینه‌ فرهادم
مه‌که‌ن مه‌نعم له گریه‌ و شیوه‌نی سارا و کوساران

شهرع و دینم دی له خه‌ودا

له خه‌ودا شهرع و دینم دی نه‌گریان
به ده‌ستوری که‌ مریدو بی پده‌ریان
که‌ چاوم که‌وته‌ شین و باوکه‌ بڼیان
دڼ و جه‌رگم له تاوا بونه‌ بودیان
نه‌گر چی دڼ ره‌ق و غه‌رقی گوناوم
منیش بوومه‌ شه‌ریکی ده‌ردی سه‌ریان
له پاش نه‌م شیوه‌ن و گریانه‌ پسریم
که‌چی بوو باعسی ده‌رد و که‌ده‌ریان

جه وایبان دا به دهنگی نهرم و مه حزون
له بهر تازار و سووتاوی جگه ریان
برادر ته عزیزی شیخ و مه لایه
له دنیادا نه ما شوین و نه سهریان
که نه ملی دین نه ماوه نه ملی دنیایا
مه موو نوون له نه مری پیغه مبه ریان
چرا بکورتته وه تاریکه دنیایا
پدر مردوو هه تیو ما رووت و عوریان
شیخ بی حورمه تی شیخ و مه لایه
(خصوصاً) عالم و میزه له سهریان
نه وان بوون قه دری شهر و دین بزنان
نه مان و شهر و دینمان قو به سهریان
موسلمانی نه میستا نیسم و ره سمه
په ریشان به خزمه ت گاو و که ریان
په نا به خوا له شهری نه م زه مانه
زوبان بگرن نه بن توشی زه ره ریان
له نه بنانی زه مان دل هه نه شیوی
نه زیک و نوور هه زه ریان تا سه هه ریان
به شهریه و شوری رازییه (صابر)
به شهر بابینه شه پ نووری له شهریان

به یانیانی و تم نهی نازنین

سبه یانی و تم نهی نازنین و شاهی لیتو نالان
گونامیکی نه بوو دل داوی زلفانت له پی نالان
مه زار نیفتاده له و مهیدانه وریا بوونه وه و تیان
نه مه شوینی که پ و لالانه نه که بی نه قل و منالان
هموو زامار و خاموشین هموو هوشیار و سپ پزشین
وه که نه شو بهی کویری بی عسا نه پمیه نیتو چالان
نه که تر شبنی به رمالی به نیمه ناکرتی حالی
که لی که س هات و تاویدا و نه سپی زینی دامالان
نه که ر خق تر خودا ناسی وه کو ماسی که پ و کاسی
وه نیلا وه که سگی پاسی، چیه نالان له دهر مالان
به رنگ و ریش دهروشی به خولق و خو به د نه ندیشی
عه جبه نه سپیکی سه رکیشی خودا بتخاتنه ژیر پالان
که لی که س (صابری) له م ناستانی یاره هات و چوو
به هتواشی و بی دهنگی نه گریان و نه یان نالان
هموو که س (صابری) له م ناستانه به هره وه نه نابی
مه که ر بیده نگ و خاموشان و رووت و بی سر و مالان

دهشتی سینه

له دهشتی سینه هه لکیرسا بلتێسهی ناگری جاران
عیلاجی ئاوی ته دبیری له رتی پیغه مبه را یاران
نه گهر ته عویزی ده زمانه نه گهر ته دبیری لوقمانه
په یاکه ن گورج و نازانه له دهشت و شار و عه تاران
له تاوی ناگری دووری به غایه ت دل په ریشام
خودایه زوو بنیری تر هه کیمی دهردی بی ده زمان
شه راره ی ناگری کوورده ی ده روون نه کوژایه وه نه سلا
که فرمیتسکم به دهشتی سینه دا نه پژی وه کو باران
دوعا یا (طلب) ی جالینتوس موفیدی شه رعی یا کابووس
له دهردی عاشقان مه عکوس نه بی ده زمانی عه تاران
له تاوی ناگری دووری سه بووری دل نه ما ره بی
سه به ب سازی بکه ی هه تر تر هه کیمی دهردی بیماران
عه جایه ب ناگری سینه به فرمیتسکم نه بوو ساکین
که (صابر) سه یلی نه شکلی وا نه بارتینی وه کو باران

رؤښکيان شهر و دينم دی نه گريان

که رؤښی شهر و دينم دی نه گريان
به هر دوو دست به ربوبونه سريان
له تئسیراتی شين و باوکه رؤيان
بريني قهلب و نازاری جگهريان
وتم چیتان به سرهات نهی عزیزان
نهمايو قووه تی سمع و — به صريان —
خولاصه ټيگه یستم ماجه رايان
به جاري قهلب و جهرگم بوونه بریان
که وټيان : ماته می شينخ و مهلايه
هه تيو ماوین و بی خاوهن و عوريان
نه وانه کوله که و فاقوسی دین بوون
له دونیادا نه ما شوین و — سه سريان
— عموما — مونکیری سادات و دهر ویش
— خصوصاً — جینیشینی پیغه مبهريان
وتم : فهرموو شهوی میوانی من —
دهستم هاوینته سر نه ستق و سريان
رجام لیکردن و سوودی نه به خشی
منیش بوومه شهریکی دهردی سريان
قه سه میان خوارد ناچینه ولاتی
نه زانن شهر و دین و پیغه مبهريان

په نا به خوا له شه پری پیاری نه حمه ق
دیاره (باطن) و زاهیر و زهره ريسان
بڅوینن نایه ته لکورسی مننه ر
له سه ر کورسی نه که ن قانون له به ریان
وهره (صابر) مه به ویلداشی جاهیل
مویه رابه له نه خلاق و سه قه ریان

بیتی و هـ

یاره‌ب

یاره‌ب په‌ناه نییه غه‌یره‌ز په‌ناهی تږ
به سه‌د گونا‌ه‌وه رووم کرده باره‌گامی تږ
نومید نه‌که‌م به عه‌فو خه‌تام داپ‌قوشی
تږ پادشاه و من به‌نده‌یی روسیاهی تږ
عومری خدرو مولکی نه‌سکه‌نده‌رم گهر ده‌بوو
سه‌رفم ده‌کرد به خودا هه‌مووی له راهی تږ
نا‌شاره‌زام و ناشنایه نییه ده‌سم بگری
قه‌یدم بکا له ده‌فته‌ری تیپ و سوپاهی تږ
یا ره‌ب بگاته دامه‌نی ناشنا ده‌ستی (صابری)
(ثانی) به جاهی نه‌نبیا نه‌وه‌ل به جاهی تږ

برینم کاریه نهم شهو

شهیدی خه نجهری عه شقم، برینم کاریه نهم شهو
 له بهر چاوم عه جهب "نیل و فرات" ئی جاریه نهم شهو
 له سهردا سهیلی نه شکم هات و خانهای سه بری روخاندم
 "مهندس" عاجز و ههیرانه له م میعماریه نهم شهو
 ره فیکان ئاوی ته دبیری وهیا قورسی ته باشیری
 سهراپا جسم و جانم، ناگری لسی باریه نهم شهو
 له دووری یوسلی سانی میسالی پیری که نمانی
 مه دینهی "مصر" و جان و دل له شین و زاریه نهم شهو
 نه ما سه بر و دل و جانم جنون و سینه بووریانم
 به لوقمان ناگری ده زمانی نهم بیعاریه نهم شهو
 طبیب و خویش و بیگانه هه مو له م دهرده ههیرانه
 نه ده زمانی نه ته دبیری نه کهس هاواریه نهم شهو
 خه زانی غه م گلایزانی خسته باغچهی عیشم
 له بهرگی خوهره می نه خلی ئومیدم عاریه نهم شهو
 خه تا بام مه کهن خزمینه له م گریان و نالینه
 جگر سوتان و دل برزانی من ناچاریه نهم شهو
 کهسی مه جنونی له یلایه نه بی له م حاله تیناکا
 نه گهر چی عیله تی من دور له یارم هاریه نهم شهو
 له شهره می شه می رووت دهرسی بخوینی موسته عید هه ورا
 موده پریس هه م مچه ورید هه م موجاز و قاریه نهم شهو
 نه گهر چی رووت و محتاجم رفاندی جهرده تاراجم
 بهمد الله دور و مه رجان له ده ورم باریه نهم شهو

دیوانی صابری

به یانی حیکمت و نادابی ده رسمی شهر شه مسی روی
له کن عه للاحه نینهاری بکا هه نناویه نه م شه و
که زان عه شقی لیدا "صابری" بکا موسته هه تی بی
به چنگی شاهبازی عه شقه وه پاساری نه م شه و

رؤژ و شهو

بق هه کیمی تیگه یشتوو نینتیزارم رؤژ و شه و
شیوه ن و گریانه دائیم نیش و کارم رؤژ و شه و
رؤژ خه یالی روومه تی شه و یادی زلفی نایه لن
خواردن و خه و تن نییه سه بر و قه وارم رؤژ و شه و
من له خو شتی وه عده که ی یه ک له حزه نارام نییه
(انتظار) و کاتبی له ییل و نه هارم رؤژ و شه و
خو له شمغیتی بری و لیوگه ستنت بکام نییه
خوت ده زانی بی شعورو بی و یقارم رؤژ و شه و
گر ته ماشاکه ی له ناوینه دیاره عیله تم
خو به بی حیکمت نییه به حر که نارم رؤژ و شه و
نه ی پهری روو، تو به شمغیتی بری ترساندمت
هاته وه سو کونه زامی سالی پارم رؤژ و شه و
باوه پت بی سووره تی تو وا له دلما نه خشی به ست
زیکر و فیکری حوسن و خاله که سب و کارم رؤژ و شه و
یادی تو دائیم برینی (صابری) دینیتته ســـو
یه ک هه وایه زامه که ی نه مسال و پارم رؤژ و شه و

دل

دل نه خوش و زامداری دهردی یارم رڼڅ و شهو
 گریه و شینه له باتی که سب و کارم رڼڅ و شهو
 رڼڅ و شهو دینن خه یالی حوسن و زولفی بویه وا
 بی قهرار و (غصه) بار و بی وبقارم رڼڅ و شهو
 یا به نومیدی و یسالم یا له بهر دهردی فیراق
 وا دهمی شاد و زه ماننی بی قهرارم رڼڅ و شهو
 رڼڅ و شهو ته فیسیری نایه ی حوسن و زولفی یار نه که ن
 وا گهمی فهرهاد گه مه جنون وارم رڼڅ و شهو
 شهو له بهر عیدی و یسالم و رڼڅ له نازاری فیراق
 خوا بو خوراکم نییه سه بر و قهرارم رڼڅ و شهو
 پی و تم: مه گری که نازاری دلست ساکن نه بی
 هاته وه سق کونه برینی سالی پارم رڼڅ و شهو
 له و دهمه له غزی که جاری بوو له چارم سده هه زار
 جو که له ی خوین جارییه به حرکت نارم رڼڅ و شهو
 خوی نوان و لیوی گه ست و لیم بزربوو فوجنه تن
 فته می کرد و روحی بریدو (غصه) بارم رڼڅ و شهو
 دهستی نایه سهر دلم پرسى له نه سیابی (مرض)
 تیگی می واییده دا - نبض - و دهمارم رڼڅ و شهو
 خو له ناو ناوینه واه معلومه دهریدو عیله تم
 - انتظار - ی ره حمت و دهرمان و چارم رڼڅ و شهو

چاوی ئالۆزه برۆی جولانه وه لیوی گهزی
په دجه ده بزێوی شوکر مهسته خهسارم رۆژ وشه و
چاوه پیمه چونکه وه عدهی رۆژی وه سلیدا شهوی
وا به دائیم کاتیی له ییل و نه هارم رۆژ وشه و
شه و له بهر جه ژنی و یسال و رۆژ له ئازاری فیراق
خوا بو خۆراکم نییه وه للاحی یارم رۆژ وشه و
شه و که دهنگی مهلهه لهی دڵ هات و (صابر) راجه نی
خۆ به بی حیکمهت نییه و —انتظار— م رۆژ وشه و
(صابری) له و ساوه نه و دلداره وه عدهی داوه پیم
" انتظار " و کاتیی له ییل و نه هارم رۆژ وشه و

نئی نووری رویی پاکت

خودک و بهرگی ناسه	نئی نووری رویی پاکت
له و نووره _ اقتباس - ه	شه مس و قه مهر " ضیا " یان
نالایه عرش و کورسی	هاواری رووت و پرسی
نه سبابی نه نه ساسه	نیحسانه گهر پیرسی
سووتاوی شه معی رووته	عالم که نیوه سووته
بی حورمهت و که ساسه	عینوان و ناره رووته
غه و غایی عاشقانه	سهر پینه پاله خانه
به دووکه لی هه ناسه	خورشید و ماه نیهانه
هه ناسه ی ناگریینه	عاشق دلی برینه
به رقد خوری لیباسه	شه و خهوتنی گریینه
دیوانه رووت و عوریا	عاشق به سقز و گریان
ناسایش و کراسه	نازار و دهردی سهریان
هر کهس دلی سه قیمه	نه رموده ی سه قیمه
تا ناخری هه ناسه	موعاله جهی عه قیمه
میسلای نازانی - صائم -	ناس " انتظار " ه دائم
جاری بلی چی باسه	بق ده فعی لومی - لائم -
ناخر ده گاته مه تله ب	هر کهس بجیته مه کته ب
پیری خودا شوناسه	" صابر " نه گهر موخاته ب

نہو دولہرہ

نہو دولہرہ قہد عہر عہرہ نہو پو گولہ باغہ
ٹارامی دل تو جان و فہرہ ج بہ خشی دہ ماغہ
ہر وہ ختہ دہ رین دیدہو دل ہر دہو بہ جاری
بو رقی گول و زنجی وہ کو سیوی مہ راغہ
ہاوارہ بہ شمشیری بر و جہرگی بہریم
چاوی بہ نیشارہت دلی مینا لہ بیناغہ
نہم ماتہم و گریانہ کہ بوتہ مہرہزی عام
تی فکرہ ہموو قور بہ سرور سینہ بہ داغہ
یاپہ بی لہ ٹافاتی پیارینی بہ جامی
نہو زاتہ کہ سولتانہ لہ سر تہ ختی بہ لاغہ
تادیتری زہمان جہننتی روخساری بمینتی
سہد ناوی خودا چہند بہ سرور بہ دہ ماغہ
صابر لہ دہس نہو شو دزہ دہر چونی مہ حالہ
شو خانہ بہرہتہ دہس و خاوانی چراغہ

پرتہوی خورشید

پرتہوی خورشیدہ نہم شو یا جہ مالی دولہرہ
بوئی باغی جہننتی روی یارہ یاخو عہنہرہ
جان و دل غہرقی "لنا فی النور"ی روخساری حبیب
عوسرہتی دوری مویہ دل بو بہ وہ سل و مہ سہرہ

نه لبت ته بیستوته ترکی سر نه کا غواصی روت
 وَا له ده ریا دپته دهر ساحیبی دوپو گه وهره
 تا له سر دل روحی وهك په روانه بی په روا نسو بی
 سادقی مه روانه جتی بهوا نیه تن په روه روه
 (صابری) گهر تالیبی یاری بزانه موخته سر
 ناگه یه مه تلویبی جانی تا نه بوړی له و سره

دلی ته نگم

ته ماشاکه دلی ته نگم مه قاله ی ناته شینیکه
 مه چو نپوی وهره سر چاوه کانم شانشینیکه
 بترسه ناگری تاهم بگاته خه رهنی حوسنت
 نه گهرچی خوړ له خوړشیدی جه مالت خوښه چینیکه
 مه حاله عنده لیبی دل بکا ترکی گولی حوسنت
 چ دهریه سته نیهایه تهرته به ی ههر سر برینیکه
 بریندارانی نه ترافت په تایان برده ئینسافت
 به حقی روومه تی سافت ته ماشایی برینیکه
 ده بی که ی دهرکه وی روخساری شیرینت بکه م شورای
 به عاله مدا بلین نه لبت ته همیشه بهرهادی چینیکه
 ده لنین ره هم وده فاداری نه تیجه ی حوسنی نه خلاقه
 له کن دهورانی چاوی تو ودها قاته چ دینیکه ؟
 له دوری چاوه کانت (صابری) یه ک جار په ریشانه
 به چاوی تو هه میشه چاوه یی یاسینو شینیکه

ههتاوی تهلهتی سوتاندمی

ههتاوی تهلهتی سوتاندمی نهو شوخه مه مدوحه
دلی عالم به غه مزه ی چاوی تیر نه ندازی مه جروحه
له تاوی ناگری دوری نهوا که وتم له دهست و پا
خودا مهرگی به ناسانی نیتر بو چیمه نه م روحه
بفرمو وه عده که ی خوت بینه جی سه برم نه ما قوریان
که تاقو په نجه ره ی حوجه ی دلم به بینکه مه فتوحه
تهنوره ی ناگری سینم فواره ی نه شکی چاوانم
وهره بنواره سه رچاوه ی نه لیتی توفانه که ی نوحه
له دوری تو له پا که وتم نه هاتی دهستی من بگری
به چاوی تو هیلکه (صابری) بیتاره له م روحه

چاوت

به لا گردانی چاوت بم نه لی ی (نجم) ی که لاویژه
دهمی عیساو لوقمانه ! دهمی سه فاکو خوین ریژه
به نه ول تیری داله رزیمو غافل بوم و نه مزانی !
که من نیستاکه هوشیارم خه ده نگن تر بهاویژه
له بهر نیقی برینی دل ده که م فیه ریادی بی حاصل
به شیمت ناو ده بهن خه لکی، زه مانن پیم نه لین گیژه

نه مامی قه‌دی تو به لکو هه‌میشه تازه و ته‌پیی
 وهره جانا، له‌سه‌ر شه‌م دیده‌یی پاراوه بینیزه!
 که‌سی خاری ته‌ریقی عه‌شقی چاوی تو‌ی به دلدا چوو
 وه‌کو وشر به ناچاری ده‌کا شه‌م نه‌وعه کواو‌یزه
 طبیبی پر فه‌نو حازیق مه‌به‌ن بو‌خزمه‌تی عاشق
 که ده‌رمانی دلی عاشق وه‌رائی عه‌قل و رلو‌یزه
 هه‌کیمی میهریان جامی گولاب و قه‌ندی بو‌ه‌تینام
 ووت: نه‌ی بی‌خه‌به‌ر له‌م ده‌رده شه‌و ده‌رمانه بپ‌یزه!
 سه‌با تو مه‌حرمی رازی ده‌خیله‌ک عاره‌ب ئاسایی
 که‌یشتی به‌و ته‌بیبه، له‌م نه‌خو‌شه شه‌معه‌یه بی‌زه...!
 بلن: مه‌جنونه‌کی سه‌هرانشین.. شه‌م شه‌و له‌ دووری تو
 له‌ حالی (نه‌زع) داماوه....! بپ‌و ئی‌حسانه بینیزه!
 چ غه‌وغاییکه "صابر" به‌سیه شه‌م نالانه ک‌وتا‌که
 قسه‌ی بی‌ره‌غبه‌ته هه‌رکه‌س وه‌کو تو تالعی لی‌زه
 دلی کرده نیشانه‌ی تیری غه‌مزه‌ت تی‌گه‌یی "صابر"
 که غه‌مزه‌ت هه‌روه‌کو تیری شه‌ج‌ل چالاک و خو‌ین ری‌زه
 هه‌کیمی ده‌ردی "صابر" مو‌شکله ده‌س ناکه‌وی ئیلا
 له‌ فه‌یزی مه‌رقه‌دی سه‌یید "رضا"ی قوتی د‌یل‌یزه
 عه‌ج‌ب بو‌چی به‌بی عیلمی که "صابر" شی‌عری داناوه
 به‌ فه‌یزو یوم‌زو ئیستمدادی "ا‌ط‌لب" و پ‌یری د‌یل‌یزه

تابه‌ک‌ئی قوریان

تابه‌ک‌ئی؟ قوریان به چاوی تا سه‌هر بی خوابه‌وه
به‌م دله‌ی پپ سوژو سینه‌ی پپ شه‌راره‌و تابه‌وه
بیتمه به‌ر ده‌رگانه‌ک‌ت شه‌و تا سه‌هر خوارو زه‌لیل
ده‌س بنالیم به چاک‌ی دامه‌نئ "بواب" وه
مونه‌زیریم، تو به سه‌رما رابیوری نه‌ی طبیب! !
تنی بگ‌ئی نه‌م خه‌سته بوچ؟ نالاره‌ته خونابه‌وه
ده‌فعه‌یه نه‌بزی ده‌ماری ده‌ستی راستم ناگری
سه‌یری ره‌نگی زه‌ردی من ناگ‌ئی به نیستقرا به‌وه
به‌و نومیده تا شه‌وی به‌دری جه‌مالت ده‌رکه‌وئ
جان فیدای نه‌و خاله‌کم به‌و روومه‌تی مه‌تابه‌وه!
چه‌رخ‌ی دون روژئ له‌گه‌ل که‌س مه‌یل و فکری چا نه‌بو
سه‌د خه‌لاتی وا به‌شانی دوونی ناگ‌س باب‌وه
ناگ‌سان سه‌ر مه‌ستی به‌زم و ده‌سلئ یارو که‌س مه‌مو
دل په‌ریشان و به‌داغ و سه‌سره‌تی شه‌باب‌وه
بوژگه‌دایی چه‌ومه قاپی دولبه‌رئ لوتفی نه‌کرد
گه‌رچی بی‌مارم دل‌م زود هابه‌ دوو عونتابه‌وه
گه‌ر ده‌پرسی چوتنه حال‌م هر زه‌مانئ ده‌رکه‌وئ
گوسفه‌ندی خه‌جهری بی‌بی به‌ده‌س قه‌سابه‌وه!
بوژگه‌دایی چه‌وم و سه‌یری کردو نه‌یناسیمه‌وه
سه‌یری یارم چند شیرینه، هر به نیستقرا به‌وه!
دائیم روح‌م به‌ لیوی ته‌شنه و ئومیده‌وار
چاوه‌رئ‌ی نه‌مریکه ده‌رچی، له‌و له‌بی سیرابه‌وه
دولبه‌رم روژئ له‌ په‌رده‌ی نازه‌وه سه‌یرتکی کرد
"صابری" هاوینه نئو به‌حری غم‌م و گه‌ردابه‌وه

هه بیبا نوری پوخسارت

هه بیبا نوری پوخسارت له باتی بهرگو نیعه تمه
 ته بیبا چاوی بیمارت دهوایی دهردو عیله تمه
 نه گه رچی خوارو سوتاوم له بهر چاوت (بحمد الله)
 هه موو عالم نه زانی مایهیی فه خرو سه عاده تمه
 له شمشیری برۆت ترسم نیه سه د جار نیشانم دهی
 له ریشهی جهرگو دل کالانی نهو شمشیره سه نه تمه
 به شمشیری برۆ گه ز بهم کوژی یا تیری موژگانت
 مه داری نیفتخاره هه م سه عاده ت هه م شه هاده تمه
 له بهر خورشیدی حوسنت دائیما وهك زه ره - رقسانم
 له شه ودا هه ره وهكو پسه روانه خو سوتانن عاده تمه
 به نوزی حوسنی! سه رتاپا وجودم... گه ر بسوتینی
 كه بهم هاریته وه وهك كل به سه ر جیگای عیزه تمه
 له هه ر شوپینی كه دانیشتی به هه شتو حوری په یدایه
 ده می وون بی له بهر چاووم وهكو روژی قسیامه تمه
 كه یوسف هاته نیو بازار هه مو كه س تالیبو کریار
 منم بی درهه م و دینار غه زه ل خوانی "بضاعه" تمه
 به بی حیکمه ت نیه "صابر" وهكو قه یسی به نی عامیر
 به روژ (والشمش) ه نه ورا دم به شه و (واللیل) تاعه تمه

قہسلی روحم

بہ چاوی قہسلی روحی من نہکا دائیم لہ پارِیزہ
خودا یارم لہ فیتنہ و من لہ چاوی نہ و بپارِیزہ
بہ تیری غمزه کہی یارم پەریشان و بریندارم
خهریکی نہ زم و نہ شعارم نہ گرجی دہوری ٹینگلیزه
لہ جینگاہ کہ سولتانی جہ مالی لہ شکر ثارابی
چ جینگہی سہلم و تورو جامی جہم یا تاجی پەرِویزه
لہ کن تیغی بروی بہ حسی "علی" یو ذو الفقاری چی
لہ کن موژگانی نہ و بّی عہ قلی یہ بہ حسی رم و نیزہ
عہ جابب دل رفینتیکہ بہ نازی چاوی عہ بیاری
کہ نیمہ قیمہ تی نیماہ کی شیرینو شو و نیزہ
چ یارایکہ تہ قلیری بہ ما بو چاوی مازافی
کہ نہ دنا قیمہ تی رزم و عہ جہم کوردان و تہ وریزه
لہ نوو جانوی سوخہ ندانی لہ غونچہی لٹوی خہ ندانی
ووتی: (موسی) کہ یا (عیسا) منی ثاسا بپارِیزہ
لہ کن ثارایشی حوسنی زوایتخا دہس بے ثاوینہ
کل و شانہی لہ کن لہ یلایہ ہم شیرین پەرِویزه
لہ ہاوارو فیغانم پیگہ نینی دی چ بّی رہ حمہ
موسولمان نیغی وا ناکا مہ زہنہ روس و ٹینگلیزه
خودایہ چاوی، چاوی من لہ چاوی بہد بپارِیزہ
نہ گہرچی چاوی کہم چاوی رہ شو فہ تتان و خوین ریزه

غزل بپخته‌وه چاکه به یانه، وه خستی نیمساکه
له مه‌ولا روو له مه‌ولا که زه‌مانی وه‌روو پاریزه...!
دل‌سی "صابر" برینداری خه‌ده‌نگی چاوی دلداره
سروشکی چاوی دائیم جاریه مانه‌ندی کاریزه

فیله‌ای روتنه مانگ و غور

فیدایی روتنه مه‌رو ماه به چهرخی حوققه بازه‌وه
نه‌ساری پپته رووی زه‌وی به مه‌عدن و ره‌کازه‌وه
نیمه به‌های نیم نیگامی تویه ئه‌رز و ئاسمان
نمایشی ئه‌گه‌ر بگه‌ی به چاوی مه‌ستی نازه‌وه
مه‌وس بگه‌ی به یه‌کده‌می ده‌وا ئه‌ده‌ی به‌عالمی
به‌و نه‌فسی مه‌سیحی تر به پپکه‌نین و نازه‌وه
ئاوینه‌داری ده‌ستی تر شانه به‌ده‌ستی مووی تر
به شه‌رقه‌وه به غه‌ریه‌وه به مه‌که‌و حیجازه‌وه
هورو مه‌لانیکی سه‌ما له تاوی تر روویان نه‌ما
زه‌وی به ئینس و جنه‌وه به جامیل و موجازه‌وه
تر به جه‌مالی هورده‌وه نیمه به چاوی سووره‌وه
به سوزی جان گودازه‌وه به سه‌ده‌زار نیازه‌وه
به ئافتابی رووی تر که نیوه سووته (صابری)
به زولفی میثک بویی تر پتپه به چنگی بازه‌وه

نئی بہہ ہشتی روو ٹیٹیفاتیگہ

نئی بہہ ہشتی روویہ حقہ ئی نو جہ مال و شیوہ یہ
بلیٹیفاتیگہ بہ چاوی ترق کہ عہ قلم لیوہ یہ...
نئی مہ سیما لب بہ رموو دہ فعی نازارم بگہ
مہ لہ می زامی دلم مہ علومہ ئی دوو لیوہ یہ
تا لہ باغی رووی ترق عہ نئاب و سیوم دی بے چاؤ
دل نہ خورشہ ہر خہ یالی ئی عہ نئاب و سیوہ یہ
مہ یل نہ ہرمووی تیگہ ی نہ حوالی دہ ردیم دوور لہ ترق
ہر سہری مووی وجودم سہد برینی پیوہ یہ
(ضعف) ی قلبی نیمہ دہ رمانی بہ لوقمان ناکری
چونکہ موشتاقی گول و گولزاری حوسنی نیوہ یہ
تا بہ لہ فزی نہرم و شیرین ماہ روو بانگم نہ کا
ہر وہ کو فہرہاد رہنج و مہ سکھن ئی و کٹوہ یہ
چیم بہ سہر دوختہر و نہ جزاخانہ وہ ئی گول بہ دہن
چونکہ دہ رمانم گولی گولزاری حوسن و شیوہ یہ
(صابری) بیمار و دل سوتوای دووری دولبہرہ
ہر بہ داخی پورتنہ قالو ناسکہ ہر میوہ یہ

زکری دن

تا زکری دهم و فیکری دلت ناوی خودایه
سهرپاکی وجودت له به لا دور و جودایه
ده رویش نه گره خزمه تی خالی له ریابیه
سولتان له بهر قاپیه که ی رووت و گه دایه
نه و هخته که تر خول خودا بیته خه یالت
سولتان له بهر چاوی دلت رووت و گه دایه
ده سستی ته معیت خستو ته گه ردنی دوتیا
روحست به سهرو مال وه قوربان و فیدایه
نه ی مهربی خودا ده سستی ته معیت به رده له دوتیا
بی فائیده به باوه ژنه مه یکه به دایه
هر که س به دهس نه له سه وه داماو و زه بوونه
سه د شیخ و مه لا بی به خودا دوری خودایه
له وساو سه که سی لیره نه خوینیتته وه چاوت
تاریکی ته ریقی ته رده تی دینی هو دایه
زه پهی "که ر" و زپهی درهم و زپه که پی کردی
نابینی له مه لا روژی جهزا هه ول و سه دایه
کوا گه ندمی چا که ی تر له تو ماری عه مه لدا
سه د خانه بر دجت له قه باله و سه نه دایه
(صابر) به که وای تازه وه تر چا که ی نه له سی
نازا نه وه به حوربه له بهرگی شه دایه

عاشقی فرمیسکی سوور

عاشقی فرمیسکی سوورو په نگی زهردی شاهیده
قیل و قالی زاهیر و ته سبجو ویردی ژانیده
تا نه که ی تهرکی وجود و جان و دل ناگه پته یار
باوهرت بی خاریقی عاداتی شیخ و زاهیده
تا دهررونی دل له نه نشی (ماسیوی) خالی نه که ی
نه نشی (الله) له و دلّه جی ناگری نه ی جا هیده
تا نه ناسی نایهت و ساعاتی نه وقاتی دوعا
فائیده چی (رینا انزل علینا مائده)
تا به حوسنی نییهت و ته قوا دهررونت پاک نه که ی
دل له یاسین بی به شه (لا صیحه لا واحده)
تو نیجازهی زیگری بیده نگی له ماسی وهرگره
قیهره قیبری شه و هکو قورباقه نادا فائیده
یاری من مهرچی نه کا مه نعم مه کن من وانه کم
(لا علی الأعمی حرج) چاوم نییه نه و قانیده
(صابری) مه سرووره و هعددی هاتنی جانانه یه
باوهرم نایّی له یارم دورره تهرکی قاعیده
حوبی دونیا نایه لی (صابر) له دلدا زهوقی دین
به مهره وهر نابی مه گر لاجی له سر نه م قاعیده

دیدهای من چنگیزی ناشتنی نه‌مامه

سه‌د نامی خودا رومه‌تی وه‌ک مامی ته‌مامه
 له‌و چاره نه‌خوشانه ئه‌لئی مه‌ستی مودامه
 روخساری گولی نازک و دهم غونچه‌ی ته‌نگی
 له‌و زوآف و خه‌توخآله ئه‌لئی دانسه‌وودامه
 واچاکه نه‌مامی قه‌دی توّ تازه ووتنه‌ی بی
 بینیزه له‌سه‌ر دیده‌یی من چنگه نه‌مامه
 له‌وساره که توّ رومه‌ت نه‌شاریته‌وه گیانه
 مه‌جنونی بیابانم و شه‌و شین و هه‌رامه
 به‌و غه‌مزه دلم کون کونه وه‌ک خانه‌ی زه‌نبور
 به‌و قه‌وسی برو هه‌م جگه‌رم له‌ت له‌ت و زامه
 سه‌د جا که دلم عاجزو بیماره له‌ دوریت
 یادت تهره‌بو شه‌و چهره‌س و به‌زم و چرامه
 ساقی به‌ فیداتم بده ئینساف و مه‌یی ساف
 دهرمانی دلی خه‌سته به‌لئی باده‌وو جامه
 موتریب وه‌ره توش ئه‌م غه‌زه له‌ تازه له‌ به‌رکه
 لوقمانی هه‌موو دهر دو غه‌م و مه‌ره‌می زامه
 هیغزی بکه (یاریی) له‌ چاوی هه‌سه‌دو به‌د
 نه‌و دولبه‌ره قه‌د عه‌ره‌ره نه‌و که‌بکی خه‌رامه
 عه‌بیت نییه غه‌یره‌ز نه‌مه بی ره‌حم و وه‌فایی
 بو شیمه‌یی توّ چانیه ئه‌م ره‌سم و نیزامه
 تا ناوی خوشت ویردو دوعای (صابره) قوریان
 دهرمانی هه‌موو دهر دو غه‌م و مه‌ره‌می زامه

تهی دل صابرو ره زابه

تهی دل به به لا سابر و خوش نود و ره زابه
یاتاغی غم و غصه و قه لغانی قه زابه
بیّ یادی خودا عومر به زایع مه ده سؤی
شیرانه له گه لّ ریوی نه فسا له غه زابه
قاپی نه گری یه عنی ریازه تمه به پۆنوم
سه رقابی پلانو زیره و کشمیش و که بابه
شه و ئیشکی بیّ شک نه گری و گریه چ حاصل
گریانی کوپت راستی نه لیّ بابه که زابه
ته سبیمی دهس و ویردی زویان ناوی خودایه
دونیا به دهس و دم مه گره خویه خه رابه
مه رکهس له خودا غافل و مه غروره له دنیا
مه حرومه له دنیا و قیامت له عه زابه
فه رقی چیه ئینسانی دزو "شخص" ی "مبذر"
مه ردو له سر ته م چه وتیه به دنام و که زابه
(صابر) مه که ئیسراف و مه به یاری دردن
مه ر (لحظة) له خه وف و خه تری رلّی جه زابه

برا شینتی به سه

برا شینتی به سه عه قلی په یاکه
له خولق و خوی هه یوان خوت جیاکه
ده میکه وا نه سپری نه فسی نزمی
وه ره هه ریی له گل نه فس و هه واکه
به ته ییاره ی (صیام) و توپی ته قوا
غه زای پاته ختی نه فسی روسپاکه
به مه تره لوزی ویردی زیگر و فیکرت
به ره نگاری ختوره ی ما سیواکه
به غه فله ت چوو برادر عومری که نجی
له مه ولا عومری رابردو قه زاکه
مه تاکه ی لوقمه بادیان و چلنسی
به سه تن په روه ری هرشی په یاکه
هه ساری شاری دینت نه ی موسلمان
به زیگر و فیکری ته سبیمی خوداکه
قسم بق دین و دوتیا سوو دمه نده
ره فیقی چاک و تاعه ت بی ریاکه
له خه لقی خاک تی فکره سبه ینان
به شه و سه یزانی نه ستیره ی سه ماکه
له خه و هه لسه بشوره ده ست و چاوت
ته ماشایه کی نه سرپای خوداکه

به (نیستغفار) و گریانی سبه ینان
برین و دودی عوسیانت ده واکه
نه گهر تانه ی گوناخت که و ته سر چار
عیلاجی توتیای پای نه ولیاکه
تـــه ماشاکردنی ناوینه یه عنی
له ریش و نیشی ناپیکت هه یاکه
نـــه ســـف بۆ که نجی نه یامی جوانیت
که نه وتانت لـــه پیریدا رجاکه
سمیلّ و ریشی وه ک ماش و برنجیت
نه لّین نه ی خه سته ته رکی زولیاکه
چرا و عومری شهوی (صابر) به سه رچوون
له مه ولا زیکری بیچوون و چراکه

مهوسمی گولّ

نه و به هاره مهوسمی پشکه و تنی گولّ هاته وه
نیعتیباری شیوه ن و هاواری بولبول هاته وه
خوینی چاری عاشقانه رووی زهوی نه خشانده وه
زه همه ته سهیلی به هاری نه قشه که ی بشواته وه
هه زه تهی لوقمان (فرضنا) نیستا زیتندو بیتته وه
باوه پم نایه برینی عاشیقان چاکاته وه
که ی نه بیّ (یاره ب) سبه ینانی نه سیمی _ ناه ناه -
سا له یاغی جه نه تهی حوسنی گولی گه شکاته وه

نهو به تیری غه مزه که ی جهرگی بهیم و تیری من
 هر هه ناسه ی سهرده هاویم ته ویش بزم هاته وه
 نه هلی دنیا بق پلاوه جق بلاوی لی نه که ن
 دابنیشه نانه رهق بوو لاهه ناهو شقزیاته وه
 راحت ی نینسان له بی دهنگی نه بی (صابر) خه موش
 تو که عه بدی حایفه روونا که ی به لای مه ولاته وه
 (صابری) یه عقوب نه گهرچی (هیجری یوسف کویری کرد
 همد و سه بری کرد به عاده ت یوسفی بق هاته وه

هه شق بازی راستی سهر دانا نه

دل نه خورشه نینتزاری هاتنی جانانه یه
 با وجود به هاتنی نهو شه معه نه م په روانه یه
 ناهه رین نه ی دل سهرت دانا له ریگه ی عه شقی یار
 عه شق بازی راستی نه م نه وه سهر دانا نه یه
 هر که سی لاهه ی به سووتاوی نه بینن نه هلی دل
 ناشنایی قهت له گل ناکه ن نه لنین بیگانه یه
 تا له ویرانه ی دل م که نجی غه می شارابه وه
 هر نه لیم ناوانه بی یاره بی نه م ویرانه یه
 تا به شمشیری برقی نهو شوخه جهرگم قیমে بی
 چاره گانم هر به شقی نه م لیزمه ی بارانه یه

دردی عه شقت نهی پیری

دردی عه شقت نهی پیری دهرمان و ته دبیری نییه
هر کسې مه جنونی روت بـاکی زنجیری نییه
چنده لیت پامه وه تر بی به تیرت مه مکوزه
ناخـری خوینی رزائم مروت و بـیری نییه
تیری غه مزه ی هـروه کو تیری نه جهل موسته عجه له
بی به لابی سه عاتی ته قدیم و ته نخیری نییه
ناگری به ردایه عالم خوی به سورعت تیپه پی
حیفه بـی برزانه وه ی قورسی ته باشیری نییه
مه حرمی دست ناکه وی دردی دهرونی پی بلیم
دست و په نجم قووه تی نووسین و ته حریری نییه
حالی (صابر) که وتوته مابهینه که ی خوف و ره جا
چونکه ناله ی کهس له کن نه و شوخه ته نسیری نییه
تر هـ کیمی (حاذق) ی دهرمانی دهرم تینگه
(صابری) سه ودا زده دهرمانی تیماری نییه

نامه مواری دنیا .. ۱

حیکمتی ده رکه وتن و وون بوونی خُرد و شهب پِه پِه
 مُهم خودا پیتداوه ئه و بئ تالغ و ئاخِر شه پِه
 تاج و تهخت و نِعمه تی به خشی به پاشا (ذو الجلال)
 شه و له برسا ناخه وی ده رویشی بئ لیفه و بـــپِه
 داری توو هردوو به یه ک ناب و زه مینئ سوز نه بئ
 داری تر بهردار و خـــر بهرداری ئیمه تووی زپِه
 هـــر دوو هه نجین نه گهر کتویله گهر هه نجیری باغ
 ناوی شاهه نجیره باغی نه و تریش کتوی و کـــپِه
 مه پهم دی بئ گوناوه و ســـتا فـــپه ی دایه خـــلا
 مینبر و میحرابی مزگه و تیش ئه کا له و مه پهم پِه
 باز به ناز گزشتی قه له و نه خوا به ده دستی شاهه وه
 پاشماوه ی گورگ و سه گ خـــرداکی زاغ و سه رگه پِه
 نه هلی دین هه رقی جه پِه شه یتان که به و مه جروور نه بئ
 هه سه رتا ئیستا که تر مه جرووری نه و هه رقی جه پِه
 دل که هه وزی فیکری خوا زیکری زویانه جۆگه له ی
 هه یفه بۆته جیتی گه له زیکریش هه موو بزین و مه پِه
 دل که هه وزی ره حمه ته زیکری زویانه جۆگه له
 دل که بۆته جیتی گه له زیکری زویان بزین و مه پِه
 نه و خودا ناسانه واته عیزی نه جناسیان ئه کرد
 نه کسه ری نه ولادیان ئیستا که زرد ناباوه پِه
 (یا الهی فتح بابی) نیمه تابیی سن ۲۷۰۰

(نەو لەن مەندوب و سانی جۆرج و سالیس میجرە)^(۱)

حەق تەعالا حەزەرەتی نووحی لە تۆفان دا نەجات
غەرق ئەبێ وەك پەسەری بێ شك كەسێ ناباو پە
نەوعی لوقمان و ئەرستو بۆ عیلاج مەت ئەبێ
تۆ دەلێی پۆستەیی عەسەل دەرمانی بڕگو با پە پە
عەشق نازانی وجودی ئاگر و تۆفانی چەرخ
ئەبێ برادەر گەر بە ئیبراهیم و نوح بـااو پە
قەت غەمی مەرگت نییە هەر هەولێ نان و بەرگت
عومری گەنجی تێپەڕی، تێپەڕ نەبووی لەم لاپە پە
شەو تەواو بوو (صابری) گریانێ تۆ نەبـا پە پە
هەلسە وەختی بانگ و نوێژە بۆ جەماعەت راپە پە

۱ - جۆرج: مەبەست لۆید جۆرج سەرۆکی وەزیرانی بەریتانیا لە و سەر دەر مەدا.

مەندوب سامی بەریتانی: پرسی کۆکس، سیاسەت مەداری بەریتانی لە خەلیج کە دواى داگیرکردنی
عێراق سالی (۱۹۱۸) بوو بە (مەندوب مەدەنی) لە عێراق و بەرزترین پلەى دەسەلاتى لە ئیدارەى
مەدەنى هەبوو. مێجر: مێجرسۆن: ئەفسەری موخابەرەتی بەریتانیا دواى شەڕى جیهانى یەکەم
کرایە حاکمى سیاسى سلیمانى، رۆلى زۆر خراپى بینی دژی میلەتى کورد و شۆڤیشى شێخ مەحمود.

بهو چاره که لوقمانه تہ ماشاکہ

بہو چاره کہ لوقمانه تہ ماشاکہ بزانہ
وہ جہی چیبہ تہم خہ سته کہ ہم رہ نگی خہ زانہ
خانہ ی بہ دہن و عومرم بہ سہ یلاوی سروشکم
و ترانہ لہ بنچینہ وہ نزدیکی خہ زانہ
خورشیدی جہ مالی کہ جیہان گیرہ عہ جانبیب
بی چارہ بیابانی دلم خور نہ وہ زانہ
زامارم و بیعارم و لوقمان و فلاتون
ہر دو لہ دہوای دہردی دلم پہنچہ گہ زانہ
من بہ ندہیی گہ ردن کہ چ و تق شاه و تہ میری
گہ ردن بپرہ بمگورہ تہمما بہ سزا نہ
ثیوارہ کہ نہ برزی ہلالت بنوینی
ثیفتاری شہوی عیدی - صیام سی رہمہ زانہ
بق بیستنی ناوازی خلشت گویچکی خہ لکی
مانہ ندی - صائم - کہ خہ بہرداری تہ زانہ
بہو چارہ سہ بوریم نیبہ تا تق بہ دہمی خوت
تہ نیبہی نہ کہی (صابری) خل شیت و نہ زانہ

نه ختی بترسه له ناهي صابری

دلى ته نگم مه قاله ئاته شينه   وهره سهر چاوه كانم شانshine
له شهوقي حوسنى شيرينت نه نالم   به نه وعى پيم نه لين فه رهادى چينه
له تاوى ته له عتى شيرينت نهى جان   سه راپا خه لگى كوهو كه ژ نشينه
هه ناسه من نه گاته خه رهنى پوت   نه گه ر چى خور له رووتا خو شه چينه
به به درى رومه ت و(والليل)ى زولفت   كه فرميسك و ليا بسم سور و شينه
وهره سه يركه سه راپا گشت وجودم   به چاوى تيره شينى تق برونه
عه جه ب بيتاك وسه ربه ستى و دل رهق   عه زابت دوزه خسى (عين اليقينه)
(جزاك الله فى الدارين خيرا)   (مساك الله) كه هاتى به م سه رينه
له ناهى "صابرى" نه ختى بترسه   به چاوى تر هه ناسه ئاگرينه

برج چاو و برزوت مائيلي ده عوايه

نهى يوسفى گرم گه شته سه رى ده ركه له په رده
ئيه سانه نيشاتى به دل و جانى به شه رده
فه رموكه به شمشادى قه د و ته له عتى به درت
په ستى به سه نه ويه رده شكستى به قه مه رده
به چاوه هه كيمانه ته ماشاكه له په نگم
برج وايه كه چوار هه سه له وه كر پايزى زه رده
قه ند و شه كهرت هه ر به شى نه غياره به فه رغون
سه وقات و به شى ئيمه غم و ده رده به سه رده
كى بى كه به شمشيرى برزوت سه ر نه خه ويني
برج چاو و برزوت مائيلي ده عوا و نه به رده

شام نه مه گت زنده نهوا تووخی زیان بسی
 شاپی بگره نه و دزه پی ناهقه به رده
 تیکه ل بکه ماچیک و جنتوتک موته ساوی
 ماچت شه کهره و له لوز و جنتوت گول و و رده
 (صابر) سه ری نه سلیمی که دانا له به ری پیت
 بق کوشتنی بهس دامه نی نازک له که مرده

کاتی به هاره

چه زن و تهره ب و شانیه نه بیامی به هاره
 واده ی گول و باده ی مول و نالینی هوزاره
 تا مه دی نه زهر سه بزه و گولزاره سه راسه ر
 نورین و موسعه تهر به روخ زولفی نیگاره
 نه حباب هه موو جه معه له بن سیبهری دارا
 سه حرایه ته ماشایه له بق جوو و که ناره
 مه عشوقه به کامی دلّه -المنه لله-
 خوسره و که نه لئین نه بیووه نه م بوس و که ناره
 عاشق دلی وه که مه جهره پرتاکر و پشتک
 مه جنوون سیلهت و بی خه به رو سه برو قه راره
 ساقی وهره ئاوی به سه ر نه م ئاگره داکه
 روهم به فیدای گهریوشی نه و چاره خوماره
 ریشه ی دل و جه رگم به غه مو غه مزه به جاری
 دهره ماتوره بوم تیکه شه رابیکی دووباره

له و ئاوه که تریاکه ئه با زه هری غه می دل
له و ئاوه که وا مه سقالی ئه کدارو غویاره
ده زمانی غه مو ده ردی دلن ساقی و مو تریب
خوژگه م به که سی مه ی له به مین نه ی له به ساره
نازابه به خوژایی نه چی عومری عه زیزت
بی ساقی و مه ی مو تریب و نه ی سه رلی خه ساره
مشتیکه نمونه ی غه می دل بینه ده فته ر
و درنه غه می (صابر) به عمارو به ته غاره

قسه ی شیخ و مه لا حیکمه ت و په نده

هر چه نده قسه ی شیخ و مه لا حیکمه ت و په نده
یاساغه له کن تورک زویانو هه مه و نه نده
هر چه نده بوو که وه ره گو فتاری مه شایخ
دیوانه شعوری نه میسقالی به چه نده
ده ردی که نیشانه ی نه جلی پتیه چ جیگه ی
ته رکیبی معاجین و شه راب و گول و قه نده
هر که س که برینداره به شمشیری (احباء)
داوژی نه تیبا به جه راحاتی گزه نده
کاریکی به من کردو نه و شوخه به نه برو
نه یدیه که سی نه م زامه له شمشیری برنده
بازاری نه بات و شه کهری - مصری - شکاوه
له و شوینه که غونچه ی ده می هیناوه به خه نده

ہرچہندہ کہ نہو خہ سرودہ نازاری دلی دام
گشتی بہ دلی (صابر) شیرین و پے سہندہ

تیری موژگانی غہ بھری قہزونیہ

چاودہ کانی وادیارہ دوشمنیکی خوینی یہ
تیری موژگانی بہ تیڑی خہ بجہری قہزونیہ
قاتلو بی رحمہ ناحق قہسدی جان و دل نہکا
ناحقہ قم مہ گرن موسولمانان کہ روحم پینیہ
حاجیبی سہ سجار بخوینی (لا تخف) گوئی نادہ می
تا لہ چاوی ٹاہتی (این المفرم) خوینیہ
گر دہ پرسی شہو لہ بہرچی تا بہ یانی ناخہ روم
دل بہ نومیدی نہ سیمہ چاودہ پتی مزگینیہ
دل لہ بہ ہری غہین و میمہ ساقیانی میو بی
موتربا چہ نگو رویابی لیدہ دال و فی نیہ
مہرودہ کو مہ جنون مہ میٹھہ چوٹو سہ حرا پے نہ کہم
دل بہ داغ و پر لہ ہہ سرہت سہیر نہ کہم لہ یلی نیہ
وا لہ دوری تو پہ ریشانم سہ عاتی سہد کہرت
رو نہ کہم بو ٹاسمان چی بکہم خودا مہرگی نیہ
(صابری) بی چارہ زور موشتاہہ بو گولزاری روت
خو بہ چاوی تو لہ من چاتر نہ مزانسی ری نیہ

هاته وه دلبری

هاته وه دلبری به شه و دزی به دوو چرایه وه
شوگری خودا به هاتنی قاپی دلم گرایه وه
به روی نافتابه وه به چاوی نیمه خوابه وه
به جامی پپر شه رابه وه هاتو خوم زپایه وه
هاتو به نامی سه رکه شی به چاپوکی و دل گه شی
غاره تی به سته ته رکه شی پوچی په وان گه پایه وه
له هاتو چون و مه تله بی مه پرسه مه یل و مه شره بی
مه سیحه دین و مه زه بی کیفایه ته برپایه وه
موژده درا به (صابری) تو ئه بی به موسافیری
نه شک و غویاری کافری له چاوو دل سپرایه وه

ئه یار خوټ له من عاجز مه که

یاری من تویی خودا زامی دلم مه کولینه وه
خوټ له من عاجز مه که دووباره مه مسوتینه وه
ئه م کوژی روو وهر نه گیری یاری من حاشا نه که ی
چی له موژگانته نه که ی گشتی به گوشت و خوټینه وه
دل رفینه و سهف شکینه و خوټین بژین نازا وهره
جان و دل برقیته سهف بشکینه خوټین برژینه وه
تو که رویشتی به ده ستوری سروشکم دی له دووت
باوه پرت بی نووری چاووم جان و دل نه توینه وه
ناگری بهردایه ثیقیمی بیابانی و جود
یاری (صابر) نایه تی "یا نار کونی" خوټینه وه

قەدی یارم سەروی باغی جەننەت

قەدی یارم سەروی باغی جەننەت و ئازادەییە
تەلەتەتی مانەندی جووری زۆر لە تیف و سادەییە
چارەکانی دائیما مەستی شەراب و بەادەییە
بێ بەلابی یاخودا بۆ کوشتنم ئامادەییە
هەرچی تۆ فکری پەڕیشان و نەخۆش و زامدار
داد و هاواری لە زۆلم و جەوری ئو جەللادەییە
سەد هەزار ئەسفەندیار و رۆستەمی مازندەران
هاتە مەیدان و سەری بێ لەش کرا لەم جادەییە
هەرکەسێ دەرسی لەکن ئوستادی چاوی وەرگری
کەمترین (طلاب) ی ئو ئوستادە ئاخەر مادەییە
بو (العجب) ئەفسون گەرو چاپک سوار و سەف شکین
خەلکی حەیرانن لە مەکرو نەزای ئو شازادەییە
"صابری" ئەلبەتە لای ئو چارە دەرسی خۆیندو
بۆتە و سەریستە لەم بەرقاپیە بەم رادەییە

گلدہ پرسی پوچی بی غلوم

گر دہ پرسی سہ بہ بو حیکمتی نم بی خاویہ
سہ لہرو سوننتی نو ماہ روہ شہورہ ویہ
ہز نہ کی تی بگہ یی لہ زہ تی شہو بیداری
لہ ہمو لہ زہ تی دنیا کہ جیایی نہوی یہ
لہ شہو فیتہ یی نہ لست مہ بہ نمین وہ کور مار
لہ ملی ہر کہ سی نالا سہری خوارو نہوی یہ
تو کہ نینسانی تہ ولابہ لہ خووی جہ یوانی
وانہ بی تابیی شہ یثانی لہ سہر نہم زہوی یہ
لہ سہرا زہوقی گوناہو لہ دلا حویبی فہ ساد
نہمہ بو زوعلی دیانہ ت چ دہ لیلی قہوی یہ
فلسی خیری بہ دو سہ د میننت نہ بہ خشی ہشتا
بہ نومیدہ لہ خودلیک بہ دہ نو مل قہویہ
ہونہرت ناوہ تہ سہر دہ ستہوہ عہ بیت ژیرپا
دہ گہ لت شہو دہ فرقشی نہ لئی خہ ستہویہ
عہ ملی چاکہ تی تو ستیرہ بہ کتو نہی ژمیری
جہ بہ لی عہ ییو گوناہت تہ بہ تی بہ درہ ویہ
کورپی سوئل دہ گہ لی مالی خہ لیفہ یی نہ فرقشت
قہ سہمی خوارو بہ نہ ستیرہ وتی خہ ستہویہ
راستی کہ س ہونہرو عہ یی تہ ماشا ناکا
نہمہ بو جہ ملہ وہ یا شیخ حہ سہنی بہ سرہ ویہ
(صابری) خاس تہ و تہ عہ یی عہ وام داپوشی
عہ رہبو رومیہ یا کوربو عہ جہم پہ ملہویہ

خوا که عه قلو و دینی داوه پیمان

نهی موسولمانان خودا بهم بی شه ریکو تاکیه
 روح و عه قلو دینی داپیمان نیهایه ی چساکیه
 تا نیتاعه ی پی بگه یو و تالیبی دونیا نه بین
 کرده وه ی نیتمه غروری و غافیل و بی باکیه
 داری دونیا مسیوه هاتو سیتیری زه هراویه
 خواردن و لی خه و تنی هه ریدو له بی نیدراکیه
 فیکری سونعی خالیقو شوکرانی نیمه تمان نیه
 بوئه دونیا حاصلی بو نیتمه هه ر غه مناکیه
 خه وی غه فله ت هه ریدو چاری عیبره تی داپوشیه
 تی بگه شه و بوچی واتاریکو روژ روناکیه
 خواردن و خه و بی که مال و بی شعوری کردوین
 زه حمه ته خوا چاکی کا ئه م عیله ته زگ ماکیه
 یاری خویمان کرده دوشمن باوه کویمان کرده یار
 ناخه له ف خویمان که بابی نیتمه ئاده م خاکیه
 بو گوناھی گه ندمی ئاده م له جه ننه ت ده رکرا
 با وجودی ئه و هه مو عیززو و یقارو پاکیه
 تو که سه رتاپا وجودت غه رقی زولم و بیدعه ته
 موسستمه قی جه ننه تی بهم پاکیه بهم چاکیه
 عاقیبه ت (طوعا و کرها) گشتمان نابود ئه کا
 چونکه دونیا کرده وه ی هه ر کوشتنو سه فاکیه
 تو که بابت گه ندمیکی خوارو خوالی خوش نه بو
 تو که بابت خوش نه وی (صابر) خه ساره ت ناکیه

روژمہ لات

روژمہ لات نہستیرہ ونبو کویرہ چاری شہب پہرہ
عوشرہ تی سیمرغو بازہ شینی زاغو سہرگہرہ
لہو مہ قامہ جوششی گریان و زاری عاشقہ
بی رہ واجہ ناگری نہ مروبو ثاوی باسہرہ
من کہ تینوی دولبرم ثاوی حہ یام بچپہ
دل زہ عیلم کہی عیلاجم قہ ندو بادامی تہرہ
اولا (تشخیص) دہردو (بعد) ترکیبی دہوا
وہرنہ کہی راجہی قہوی دہ برتہ وہ پشٹی ہہرہ
نہ سبابو علاماتی نہ خوشی تی بگی
شہرہ تی تو تیغی بران و مرض تری تہرہ
نہی مودہ ریس تو لہ دہرسی عشق تہ حسیلی بکہ
تابہ کہی (زید علی السطح) علی حہرل جہرہ
معجزاتی مرسلینو موعظمی اعلامی دین
زکریان زاکر دہ گیری وہ کہ تہ شیلہ و لہرہ
یہ عنی ناگاداری دوتیاو نفسو شہیتان بن ہمو
خہ سمی بابا تانہ نہم دوتہ امارہ و بے د فہرہ
نہو کہ سہ نہ حوالی عاشق تی دہگا شہو بی خہوہ
لیوی وشکو پرنکی زہردو دانیمہ چاوی تہرہ
حاشاللہ قہ ندو گول نہ مہر بیدا تہ سکینی دل
چونکی من شہوتامہ دلہ مفتاتی عہنابی تہرہ

نئی جوان

نئی جوان شو به دری حوسنه گهر ببینی شو له خو
بیکری بیکری نازه نینو ماه جه مالت کهی ده بی
(حنظلی) ده سستی بلورینت له شه کهر خوشتره
باستوقو حه لوا به زه وقی جوینی تالت کهی ده بی
باعیسی ژینم نومیدی وه سلی تویه بت گهی
پیټ بلیم سا بمکوزه خوینم حه لالت کهی ده بی
گهرچی نومیدی ویسالت قوه ته بو جانو دل
هم ترازوی له زه تی شهرتی به تالت کهی ده بی
پادشاه (صابری) عومریکه ده ریانی ده ککا
داخلی خدامه کهی صلی نه عالت کهی ده بی
نولبه ره مه ستو له له که رو به ختی شومت خه وتوه
(صابری) نه لعی شکات و عه رزو حالت کهی ده بی

دوری خودا و پیغہ مہری تاکہی

موسو لمانان لہ ریگہی شہرعو دین دوری و بہری تاکہی
حہ یاو شہرمی بکن دوری خوداو پیغہ مہری تاکہی
لہ شاری عوشردتا مہ سستی لہ بازاری تہ مہ ع چوستی
لہ خانہی تاعہ تا سستی میسالی سہر سہری تاکہی
بہ زاہیر رہ نگی ئہ ییوبی بہ باتین جہ نگو ناشوبی
بہ سورہت حہ زردہ تی - موسی - بہ سہ نعت سامری تاکہی
دہ مت تہ سبیح و تہ ہلیلہ دلّت بازابو ئوتیلہ
تہ ریقی لای (محمد) بی بہ - عیسی - موشتہری تاکہی
بہ رۆژ تہ سبیح و سجادہ بہ شو تہ دبیری سہر جہادہ
خہ جالہ ت بی نہ جیب زادہ لہ ئیرسی - آب - بہری تاکہی
لہ بیّ موشیو سہر گہرمی لہ مہ غروری و بیّ شہرمی
لہ دونیاو قیامت بیّ خہ بہر ئاخر شہری تاکہی
بہ دہم سوّق بہ دلّ عاسی تہ ریقی عامیو خاسی
لہ چوئی غہ فلہ تا کاسی کہ روگا پہ روہری تاکہی
لہ تہ علیمی سواریدا جوان و چاپکی ئہ مہما
لغاوی ئہ سپی نہ فستکہ بلّی تہن پہ روہری تاکہی
بہ رۆژ مہردی خوا ناسی بہ شو جہ رددی دزو عاسی
وہو ناباوہ پو کاسی رہوشتی کافری تاکہی
کوپپی نہ فست لہ شیری دایکی دنیا بپہوہ (صابر)
لہ میوہ و مہیباتی رہ حمہ تی رہ حمان بہری تاکہی

چاوی مه ستت هاله می مه غمور کرد

نیگارا چاوی مه ستت هاله می گتیا به مه خموری
وه هم بهو چاوه بیماره شیفایی دهر دوره نجوری
شوعاعی شه مسمی روخسارت شکستی دا به مانگو خور
به نوری حوسنی بیچونت که تو سهر تا قهدهم نوری
به ناو شیوه نو سوژم به چاوی سوو نالوژم
وه ها ویرانه خانگی دل نه ما نومیدی مه عموری
که دایی ناستانت خوشتره بو من له پاشایی
به نومیدی که روژنی پی به سه رما نیی و رابوری
وه ره نی دل قه لاده ی به نده گی شاهت له گهر دنگه
وه سیقه ت تا نه بی زه حمه ت قه بولتکه ن به (ما موری) ی
له قه ول و فیعلی شه یتانی له خولق و خویی حه یوانی
موبه پابه که ئینسانی چ ناسادانی و مه غروری
جه پاهانی ده رونی (صابری) سارپژ نه بی روژنی
که تو دانئی سید ی بیضا له سه رسینه ی وه کو نوری

ویسالت

"یا طیبی" نینتزارم - اتصال - ت کسہی دہی
زہری دوری کو شتمی شہدو ویسالت کی دہی
شہک رو گول پتکروہ تہ سکینی دہری دل نہ دا
روحہ کم ماچو جنیوی لیری نالت کی دہی
لہم شہوی دہیچورہ ہیچرو حالی سہرگردانیہ
پر تہوی خورشیدی حوسنی بی میسالت کی دہی
شیوہنی شامی فیراقت بوتہ خوراکو خہوم
نینتزارم جہڑنہ کی سوہمی ویسالت کی دہی
بو گروہی روتو قوتی تالیبی موحتاجی روت
حاسلاتی عوشری خہرمانی جہ مالت کی دہی
بو مزہی مہستانی چاوت میوہاتی باغی روت
نہ وہرہی عینابی ستیو پور تہ قالت کی دہی
مودہ تیکہ تہیری دل چہ پس و نہ سیرہ بی خہ تا
رستگاری داوی زولفو دانہ خالت کی دہی
دل بہ داغو نینتزارم دائیما دہستہ وہ دوما
تو لہ نیو جہمی رہ قیبان (انفصال) ت کی دہی
بی بہ لابی وہ عدہ کانت سہ دیہ کی نایہ تہ جی
روحہ کم پروا بہ پہیمانی بہ نالت کی دہی
(صابری) باری جہا راکیشہ بی دہنگو خہ مویش
تا جہا کیش و رہ زابی قیل و قالت کی دہی

نہماتی بۆ تہداوی زامانم

نہماتی بۆ تہداوی جہرگو دل سوتاو و برڈاوی
دہمیکہ چاوہ پیمہ تۆ بہ سہریانا بکە ی ناوی
رہ فیقانم مەکن مەنعم بہ رۆیە ی یار سوتاوم
کەسێ ناگر لە مالی بەردرا ناچار ئهـ لێ ناوی
خیلال عادەتە قوریان کە تۆ رەحمی بہ من ناکی
بہ حالی رەحم ئەکا عالم ببینن خانە سوتاوی
بہ چاوی تۆ گەیشتموہ بہ حالی جانیبی مەرگم
لە لام راحت ترە سەدجا ئەلیم ئەم ژینە مە ناوی
کە رابوری بہ سەرما دامەنی پاکت بە داراکا
نەوا ئالودەبی ئەو دامەنە پاکەت بہ خویناوی
دلم تەسکینی نایە چاوی من فرمیسکی ناوہستی
مەگەر روژێ بە چاوی مەرھەمەت سەیرم بکە ی ناوی
شکاتم لای ھەکیمی کربو گریاو پیتی وەم (صابر)
عیلاجی عاشیقان سەبرە ئیتەر دەرمانی پێ ناوی

غوا ناسین

نهی دل نه گهر به راستی نیتاعی خودا نه کھی
موتا به عی شریعت حه زرهت مصطفی نه کھی
فهرزی خواو سوننه تی حه زره تی موسته فا بکه
تصویری له داستانی ناده م و حه روا نه کھی
نه گهر ناگر نه ماویه دل و نه بیتته هاوی یه
(وما أدراك ما هیه) به ده ست و پی سه ما نه کھی
شو به کلیلی زیکره وه تا به سه حه ر بپاره وه
گهر ته له بی خزاننی مه راحیمی خودا نه کھی
سه ما وه ری ده رونی خوټ به ناری عه شق بیته جوټش
شه کرو چایی حازره (صابری) گهر مه یلی چا نه کھی
نییه ت و حوسنی کرده وه لیکری نیهان و زیگری سر
وهرنه خودا به ته پلو ده ف ناخه له تی رییا نه کھی
یادی خودا نه گهر بیی مه یلی گونا ه کھی نه کھی
دووری له ناهه ت و به لاهه لق و خودا ره زانه کھی
لیکری خودا ده لیلی تر زیگری زویان کلیلی تر
رووبکه بابی مه رحه مه ت تا هونه ری په یا نه کھی
ژهنگ و غوباری قه لب و روو چلکی لباسی ده ست و پا
بشق بشق گهر هه وه سی مه جلیسی پاندشا نه کھی
نه گهر شه وی (تفرج) ئی بکه ی له سوننی کردگار
عه زیزی من له گورگی خه و میسانی مه ر هه را نه کھی

خودا نہ زہر لہ حوسنی نیت و دلی بہ شر نہ کا
چاکہ نیشانی خہ اک نہ دہی تل خرابہ ژیر پا نہ کہی
خہ شبیت و خہ وی ذوالجلال عہ شق و حویب موسیٰ
تا نہ چہ قی لہ سینہ کی موخالہی ہوا نہ کہی
تیبکہ (عزمن قنع) لادہ لہ (ذل من طمع)
حاصل نہ کہی رہ زای حق، حق لہ بہ تالٰں جودا نہ کہی
عہ شقت نہ گہر حہ قیقہ تہ مہ نالہ گہر شہ قیقہ تہ
وہرنہ مہ جاز و بیدعہ تہ (صابری) موی و مادہ کی

نیشانی عاشق

نیشانی عاشقی وایہ کہ ساتی یاری لی ونبی
دہ بی دہر لہ حزہ نہ حوالی بہ سہد گونہ مولوہن بی
دلی پر دہر و رہنگی زہر و لیوی وشک و چاری تہ
سیا پڑش و جہا تڑش و سہراپا غہرقی ناو خون بی
جہا و لوتف و ہیجرو و سلی یار و شیوہن و شادی
لہ لای یہ کسان و دل وک خانہ بی زہنبور کون کون بی
کہ دولہہ رات و روجم چو کہ رؤیشت و دلی بردم
نیر جان و دلی بیچارہ چقن نیسکان و ساکن بی
أطباء عاجزن بیشک لہ دہرمانی دلی "صابر"
نہ گہر لوقمان و جالینوس نہرستق یا فلاتون بی

پیری ناخبر شهر

نه لا، نه ی پیری ناخبر شهر، ره نیسی قوم و سر ختلی
هه تا که ی غافل و مهستی، له سر تهخت و قهراویتی ؟
شهو ی گه نجی نه ما، مه لسه له خو، سه بیرکه ناوینه
نه لی: نه ی پیری نازیره ک، هه تا که ی خویی جاهیلی ؟
نه جهل ناماده یه، بۆ تهخت و تاراجت، چ عه قلنکه ؟
خه ریکی گرد و کزی مالی، سبه ی بۆ خه لکی جیدیتی
له لات وایسه به شاری دا نه پۆی و پروت له مه قصوده
وه لسی رنگی بزانه، ناگه یه مه قصودی خوت... ویتی !
ته ماشاکه، له پانی نه رز و تهنگی چاوی دونیا دار
چ چاو برسین به جوتیار نه مر نه کن، بۆ رنگه ناکتلی ؟
زه مین ی بینزاع و (منبت) و نه علا نه گهر مایی
سه ری گونایه ناوی نه شکلی چاوه جه رگه نه سستی
که زاریع مه روم و بیلی موژه ی فرمیسکی ناوی بی
له نه رزی روو نیرم پهیدا نه که ی گهر بی لهر و فیلی
هه تا ماوی عیلاجی ترشه ی رنگی قیامت که
چ لازم مال و مولکت بۆ کوپی نه همه ق به جیسی بیلی
شه وئی پیری وتسی: (صابر) جوانی بی وه لسا دقوی
وتم: ترش ناخبری عومرم نه بی دقوی به جیمبیلی

سۆزی جهرگی سوتاو

کـه سـئ مانه ندی په روانه نه سوتابی په پ و بالی
 له سۆزی جهرگی سوتاو و دلی من که ی نه بی حالی
 خودا ته ولیق بدا وه ختی مه لاتیك دیته ته ختی دل
 که تر قبلت له شه پ و وه سوه سه ی شه یتان بکه ی خالی
 نه گهر خالیس نه بی نیت په تاله زیگر و جه معیت
 به رهنگ نه یوب خاسیه ت به باطن خویی ده جالی
 به رهنگ و روو برجیتی له سه ر سینی بژیرای
 به تام و بزی دهر وونت تر زه خیره ی کون و بن چالی
 ته ماشاپه کی روشت که حایاو شهرمن له نیش ت که
 به ریش و عومر باپسیری به نیش و فیکر منالی
 نیتر به سپه خوی غفلت سهرت خالیکه له وه غفلت
 مه تاکه ی مهر له دوی نه فس و هوا نه و بال و عودالی
 دلم رعد و مه ناسه م برق و نه شکم سه یله دنیا پر
 که تر تیناگه ی بی سپ نییه، کویر و که پ و لالی
 له رستی ختیه تی تر عـاله می شل بوو (تأمل) که
 له رهش ماری قیامت تا به که ی مه غروری رهش مالی
 حه یاکه (صابری) نه هست بناسه خوا شوناسیکه
 له په دجا تیپه پی عومرت له خوت و خوا نه بووی حالی

تیغی نه برزی

ماه روو ده رکهوت و خورشیدی جیهان هاته کزی
شه کمر و هه نگوین له حه سرهت لیوی نوو لیویان گه زی
تیغی نه برزی پسته مو به هرامی عاجز گردوه
تیری غه مزه ی چاوی دی سه عدی بنی وه قاص به زی
کتیو وا نه م شه و جیهان به کسه به ماهی روومه تی
عاسی و مه عسوم هه موو مانه ندی که تان دارزی
زوش و ناشیرینه بق پاشای عادل جه رده یی
تر که سولتانی جیهانی هه یفه بق تر شه و دزی
شه و که سولتانی خه یالت هاته سه ر ثیقلمی دل
پاله وانی له شکری بیگانه پشمتی دابه زی
پیای چاکی خنزه تی خه لکی نه که ی بق ثافه رین
تا بلتی زلدر موکریمو چالاک و چوست و گوریزی
تا جوانی و تافهتت بوو مه یلی ده رویشیت نه بوو
نیستا وا پیری له پی بق زیکر و تاعهت عاجزی
وهک په موو بهرگی هه موو عالم به خاسیهت بکه
قه تمی ریگه و دامه نی خه لکی مه که وهک داری زی
(صابری) تاکه ی له نه زم و شاعری و ازنایه نی
رووت له ناوایی نییه، دائیم له چول وکسه لبه زی

له کن هوکمی قهدهر

له کن هوکمی قهدهر نه عجازی پتفه مېر نه بې چسې بې
 له کن (شق القمر) سه د فته حې وه که څه بېر نه بې چسې بې
 له کن (يا نار کونې) ناگري نه مروود گولزاره
 بهرامېر (حېه تسعې) له نې ساحېر نه بې چسې بې
 له کن ده رکه وتنی نه و شه معه عالم شوبهې په روانه
 که سووتان و تلېن له م نېعه ته خو شتر نه بې چسې بې
 به موزده ي يه که گولېکې جه ننه تې حوسنی هه موو عالم
 نه گه ر بېکه م به قوربانې سه يا يه کسه ر نه بې چسې بې
 له کن به درې جه مالي يار چ يارايکه دم به درې
 له نوروې مانگ و خور يا خوسره وي خاور نه بې چسې بې
 به نايه ي "يا نار کونې" مه يلي بې دوزخ به هه شتيکه
 له جه ننه ت ده رکه را ناده م به يه که ساوهر نه بې چسې بې
 گولې روخسار و ليوې تال و دانه ي خال که بنوېنې
 گول و له عل و وه نه وشه ي خاک و خول به سه ر نه بې چسې بې
 نه گه ر بېنې سه يا بېنې له باغي جه ننه تې حوسنی
 گولاب و ميسک و بلې سونبل و عه نېر نه بې چسې بې
 له قه د و قامه تې شمشاد و عه رعه ر نه زم و حه يرانن
 له باريکې مه يانې عاقلان قاسر نه بې چسې بې
 که يارم هات و روحم چو که رويشت دل به دويلا چو
 خودايه نېعه تې له م ناموشق چاتر نه بې چسې بې
 له کن نوخته ي ده مې عه قل و زويان حه يران و بې نو تله
 ده مې سړې خودايه دم مه ده "صابر" نه بې چسې بې

یاری شیرین لهب

تا له مه یلی تیگه یستم یساری شیرین (لام، بی)
دو له دنیا وه ریگپری بته (کاف و سین و هی)
تا قسه ی یاری له گه ل نه غیار نه که ی بیزاره لیت
تیگه ناکا نه ئاری (ری و حی و میم و تی)
(رحمه الله) گهر چی تقد و بی شومار و واسیمه
جومله مه هر و من له جه ننه ت (کاف و ثلف و لی و ری)
کافر و جومان له سهد شیخ و مه لا خورشتر نه وی
لائقه بق نیمه حور و (بی و هی و شین و تی)
نه ی به به شتی تر له سوئی کرده وه ی خوت غافل
خوی به نه تباته قاپی (دال و واو زئی و خسی)
نوزه خسی پر ناگر و دویشک و ماری زه هر دار
بق گونا کارانه (صابر) رقی (حی و شین و ری)

دو رحقی به گه دا که رمت بی

تا که ی دلی سه ودا زده بیماری غمست بی
مه هر و می گولی باغی جه مالی نیره مت بی
نهرمو که خه راجات و خه زینه ی دل و جانم
قوریانی سه ری ری و نی ئاری قه ده مت بی
نوقسان نییه بق سه لته نه ت و شه که تی شامی
دو رحقی به گه دا مه رحه مه ت و یا که رمت بی

ناحق نیبه شه و تا به سهحر کافر و موسلیم
دیوانه و پهروانهیی روخساری شه مت بستی
(صابر) به سه دهر د و غمی دل نایه ته ته حریر
دهریا موره که ب داری جیهان گشت قهله مت بستی

شاگری دوری بهر بوو له زه و پووش

جانا به خودا باور نه که ی شاگری دوری
بهر بوو له زه و پووشی بیابانی سه بووری
حه یفه به قسه ی ناکه س و نه غیار عه زیم
خوت عاجز نه که ی له م همو خرمانه نه بووری
ناکه س دپکه روی مه دهری نه ی گولی ناسک
نه و موره نزیکي مه که وه چونکه تر خوری
دودی نه فحسی سوله غم و دهر د و به لایه
دورینی له له شی نازکی تر عینی بلوری
ویننه ی نیبه ناویننه ی حوسنت له به شهردا
خوری سیفله ت و دولبه ر و بی عیب و قسوری
تا توری دلم موحرقه به و نووری جه بینه
(والله) له دل مدا نیبه نارام و سه بووری
سه رگه شته و شتواوه شه وی شتوه ی تری دی
(صابر) به یه قین تیگه بیوه کومه لی نووری

دہم بیٹہ دہم با نہرم

جانا لہ مہناسی دہمکات بڑی شفا تی
دہم بیٹہ دہم با نہرم خیرت دہگاتی
عومریکہ بہ پلاؤم و نہبو جہڑی سیام ی
بہ دبہ ختم و نہمدی لہ شہوا قدر و بہراتی
کہوتورمہ لہ بہر قاپہکات سائیلی روتم
شادمکہ بہ نیحسان و بہ نینعام و زہکاتی
نہو وہعدہ بہ فہرموتہ کہچی نیفات نہفہرمو
باوہر بکہ نہمجا لہ دہسنت نہچمہ شکاتی
تا نیو نہفہس ماوہ قہدہم بیٹہ سرینم
با بیٹہوہ خانہی بہدہن تازہ حہیاتی
لہو ساوہ کہ فہرموتہ شہوی دیم و نہہاتی
نیوارہ گلارامہ تا بادی سہہباتی
جانا کہ خہیالی گولی حوسنت بہ دلا تی
وہک بادہی سہبا وایہ بہ سر باغی گولا تی
تہنہا لہ دلی من نیبہ نہو بادہ بہ قوریان
زڈرہ لہ مہمو مہملہکات و شمار و ولاتی
لوا گیاتہ فہرمو قہدہمی بیٹہ سرینم
با بیٹہ لہشی وشکہوہ بق تازہ حہیاتی
(صابری) کہ نہخوش کموتوہ ہمر چلوی لہ ریہ
تق بیٹی و شیطای دہردی نہوی وای بہ دلا تی

صابری کھی شا ئه بی رۆئی

خودا له م شهوی ده بچوره کھی پیدای ئه بی رۆئی
له داوی زوڵفی رۆکاری دلی شهیدای ئه بی رۆئی
به نامه ق کوشتمی هاواره شاهیدین موسلمانان
یه خه ی بگرن له جیگایه که سڤ نه فشا ئه بی رۆئی
چ حاجه ت غوسل و ته کلینه شه هیدی خه نجه ری موزگان
که چونکه حوجه تی بهر بهرگه وه نه قوا ئه بی رۆئی
وتم جه زنی و یسالت کھی ئه بینم روحه که م فهرموی
مه حاله تا له ده وری قه بره که ت غه وغا ئه بی رۆئی
فه قیر و موسته حه قم چاوه پتی حیسه زه کاتیکم
بفره موو سا بزانی (صابری) کھی شا ئه بی رۆئی
برین و عیله تی (صابر) مه گهر چایته وه وه قتی
موحمه د شافیع وزاتی خودا پشاشا ئه بی رۆئی

موفغنائیسی چاوت

ئەى بە سوردەت نوور بەخشى ئاقتاب و کەو کەبى
وەى بە لىتوانى مەسح ئاسا شىفا بەخشى تەبى
چاوە کانت مەستى نازە یا لە خەو هەلساوە یا
مەستى مەى یا خوین رزانی عاشیقانە مەتلەبى
هەیدەرى چاوت بە زولفقارى ئەبرۆ ئەى سەنەم
خەبەرەى دلمى لە بن هیناوە شار و مەکتەبى
تا بە موفغنائیسی چاوت ئاستى دڵ چەزب ئەکەى
روحى عالەم پەرە کایە تۆ مىسالى کەهرەبى
کاشکى من نامو نیشانى تۆم ئەزانی مەه روو
تۆ کە شازادەى عەجەم یا کورد و رۆم و عەرەبى
خۆ بە روو تیشى لە تۆ نوور ناکەوم ئەى خوب روو
وەک مەگەس سەد جار دەر مەکەى دیمەو و شیرین لەبى
بى بە لایى سەرۆى سەرکەى رووت ئەکەى بۆ ئاشنا
رووبە رووى بێگانە وەک (ئەسکەنجەبىن) خۆش مەشرەبى
تا هەناسەم عەرز و حەالى دڵ نەباتە بەردەمى
کەى عیلاجى زوعلی قەلبى من ئەکا غونجەى لەبى
بۆ گرومى عاشیقان نابى لە مەولا راحەتەى
تا بە دوو جەللادەو تۆ حاکمى ئەم شارەبى
(صابرى) ئازا سەسەرى تەسلىم لە بەر پێى دابى
تا لە سایەى یارەو و رۆژى بە ساحتیب بەهرەبى

هر کسے تالی پاره با وکو پهروانه بی

هر کسے تالی شه معی تالعتی جانانه بی
 شه و نه بی خولق و ره وشت و ستهعتی پهروانه بی
 با دل و جهرگی به خه چهر پاره پاره و قیمه کن
 دهنکی ناخ و شوق نایه چا نییه گه روانه بی
 نیشتمالی ناگری دل شه ده مه نه کوژتتوه
 دائره ی دل خه یه گاه و تهختی نه و سولتانه بی
 هست و مه دهوشی لبقا چی بکا له دونیای بی به قا
 هر ده بی دیوانه دائیم بی لباس و خانه بی
 مولک و مال و مارتتوبی دونیای دوی بک چیه
 شه ده بی مه جنونی زولفی له یل و رذ بی خانه بی
 عه شقی یار و حوی بی دنیا هر دوی (ضد) ی به کتن
 گه دلارامت شه ی با ماسیوا بیگانه بی
 هر کسے مه جنونی له یلا بی چ باکی ته عه یه
 لازمه هر چی بکا نا لایق و شیتانه بی
 ناوی مه جنون ناگری بهردایه دل ناحق نییه
 من وجود ماسی و نه شکم و وکو رتخانه بی^(۱)
 حه ققه شه و گریان و نالینم به چاوی سووره وه
 چونکه نه نجاسی عاده ته سوورا نه بی
 پایزه و عالهم له ته عمیراتی نه شقی خانه یه
 عاشقی روت هر مه کانی کپری تاوستانه بی

۱ - رتخانه روبریکه که ورتنه رتته لاتی شتوپجه وه له نرک شاره دتی قاهر که ره مه.

شادییه جه ژنه هه موو عالهم به بهرگی تازه وه
دوور له بالات تا به که ی بهرگم رهش و زستانه بی
دهستی بۆ گبرفانی هینا تا کو ژیرم کاته وه
من هه نوم هه لسا سهرم قوریانی نه و گبرفانه بی
پیاوی عاقل گفتوگویی بی هوده ناکا مـوتلفاً
ههست نه بی رهفتار و نه تواری هه موو مهستانه بی
(صابری) پیر بووی خهوی غه فلهت له چاوت دهرنه چوو
کوا هه کیمی واقعی نه عیلهت و دهرمانه بی

نه خۆشی چاوت

نه خۆشی چاوی بيمارت هه تا که ی نینتیزارت بی
سهری ته سلیمی دا ئیم بهرده بازی ری گوزارت بی
له شوکری شه و که تو شاهمی خودا پیتی عه تا هه رموو
ده بی فیکر و مه شورده تی بی نه وایان و هه ژارت بی
(صبا) بی ئی نه گه ر بی ئی له باغی جه ننه تی حوسنی
سهر و جان و دلم قوریان و شاباش و (نثار) ت بی
ده می که دهس به جان و چاو له جامم ساقیا هه رموو
که بگره و بهرده جان و جام و هه ر خیره به کارت بی
نه گه ر چی حوسنی تر موسته غنی نییه نه ماما زهره ر نادا
هه زارانی وه کو (صابر) بولبولی لاله زارت بی

نه گهر عاشق دلی زاماری چاوی بی

نه گهر عاشق دلی زاماری تیری چاوی دولبر بی
 نه بی جوشی دل و سینه ی هه میسه وهك سه ماوهر بی
 برین و عیله تی دوری به نووسین نینتهای نائی
 مه لایک کاتب و ده ریا مه رکه ب چرخ ده فتهر بی
 به ناوی کهوسر و زه مزه م شهراره ی سینه نابی که م
 به نه حوالم (وراء الظهر) ه کی مهیدانی مه حشره یی
 وه ره تر ترکی له زه تکه قبولی فخر و زلفه تکه
 ته ماشای نوور و عیزه تکه جیهانت بق موسه خه یی
 (صبا) بونی غوباری باغی روی و خاکی پئی هیئا
 نه بی چاوم منوهری ده ماغی دل موعته بهر بی
 بزانی له زه تی ترکی له زانیز له زه تی دونیا
 قه بول ناکی نه گهر چی روی زه وی هه نگین و شه کار بی
 کسی ده رویش و قانیه بی دلی پر فیکری سانیع بی
 چ ده ریه سته به ره و لیلای زمین و چرخ (أخضر) بی
 به جهده ترکی نه فسانی به دهس نایه به ناسانی
 به ته نیداتی ره یانی مه گهر (صابر) موزه فخر بی
 وتم تا کی به چاوی سووره وه هر نینتیزارت بم
 وتی: شیوه نکه تا بلای له کوچی سینه جان ده ری
 برادره ترکی نه فسانی به دهس نایه به ناسانی
 مه گهر زکری ده م و دل (صابری) "الله اکبر" بی

همو ساتی های نه پادم

له بهر دورد و غم می عشقت نه ما ناسایشم ساتی
 له یادی تو زیاتر نایسته فیکرم خه یالاتی
 له زهوق و له زهتی جهورد و جهایی تو (جزاك الله)
 به غیره ز جان و دل قوریانی تو نیمه موکافاتی
 نه ناگاداری دهس نووژم نه بانگ و قامهت و نووژم
 ده می مهست و ده می گیزم که هر له حزه به حالاتی
 مواعیدی عه قیمت گهرچی قهت نایه به جی نه معا
 هه میشه چاوه پیمه کی ده بی عبدي مولاقاتی
 گه لی دورد و نه هات و ماته م وجهورد و جه نام تووش هات
 له رنگی عشقی چاوی دولبه رم قهت تووش نه بیوم هاتی
 چ بی بی باکی له ناهی کوشته گانی بی خه تا ریژی
 ده کی سده قهتلی ناحه ق بی (شهود الحال) و ئیساتی
 که تر هانیت و روح چور که ریشتی دلت بر دم
 نیر برچی بکا (صابر) ته منناو موناجاتی

بہ شامی زولف و نہ بروی

بہ شامی زولف و نہ بروی میللی
دیارہ سوبھہ کی جہڑنی و سسالی
لہ کن دہرکہ و تنی باغی جہ مالی
دلی من بولبولی مامی جہ مالی
بہ رووی ٹافتاب و لٹوی ٹالی
سہ نای زولفی بکہم یا وہ سلفی خالی
نہ گہر چی سورہ تن دوودم بہ معنا
لہ من نزدیکہ سولتانی خہ یالی
خودایہ کہس نہ بی تووشی غہ می من
کہ خہ لکی پٹی بلّین کافر بہ حالی
بہ شہ و تا رزّہ ہر گریانہ پیشہم
نہ ہاتی و پیم بلّنی بچچی ٹہ نالی
نہ گہر خلی بمکوڑی پیم خورشہ ٹہ مہما
رہ قیبیش بزّ نہ ہاتیم ہاتہ پالی
بہ دہستی خلی خوینیشم برّیٹک
ٹہ لیم وک شیریں بہر دایک حہ لالی
نہ مامی قامہ تی غایہ ت بلّندہ
دہسم ناگاتہ ستیو و پورتوقالی
خودایہ تکر دہمی (صابن) شیرینکہ
ہہ موو عومرم بہ زایع چوو بہ نالی

ئە ئە مەری بەر سێبەر

مەخۆ ئە ئە پیری تەن پەرورە کە باب و کالە کە پەردی
مەخۆ ئە ئە مەری بەر سێبەر وە کو شامی تە پیو پەردی
ئە لا ئە ئە پیری بێ حاسل لە گن خەرت ئاقل و وردی
خە جالەت بێ هەموو رە نەجەت قوسوری خۆتە بابەردی
سە ئە ئە عومرت لە هەشتا تێپەری و غەفلی هەشتا
کە تۆفانی نە جەل ئەرز و سەمای شێوان و هاوردی
لە هەشتا تێپەری عومرت قیامەت نایەتە فەکرت
جەوین و غەیبەتە زیکرت پیاوی زیرە کو وردی
گەرمی ئەوە لێن رابوون و ئێمەش نە چەن ناخەر
ئە گەر چی من تە پۆلکەم تۆ لە چاوی من وە کو گردی
سەر و ریشەت بوو پەمبو سە راپا عومری تۆ غەم بوو
موسلمانیت هەموو دەم بوو پە شیعانی و روو زەردی
ئە گەر چی من ئە قیری شار و تۆ سولتانی دە وانی
بە هەر حالێ کە من مردم لە ناکاوا ئە تۆش مردی
ئە گەر یارانێ رابردوو بە خێر بێنیتە یاد ئە مەرد
بە خێر پادەت ئە کەن خە لکی سبە و دۆیکە رابوردی
عەبا و جوبە ی سپی و ساف و کەوای زەردەت موبارە ک بێ
بە سوورەت شە کەری ئە مەما بە تام و پەنگ گۆ گۆردی
زەمانی زوهد و پارێزگەردن و تەو بەیە (صابر)
ئە گەر شێخی عەرەب یاخود رە ئیسی تائیفە ی کوردی
چیبە دوتیا زەستائە _ آجل - ؟ - بۆرە لەت و بارائە
لە هەروێ قیبلە وە (صابر) بە توندی هات و هاوردی

تپکھ لکھنی کوردی و تورکی

کئی بوو وا تیری مه وادا خه لکی کوشت و پتکھنی
الله سیور سز موسلمانلر نه در بو نه رمنه نی
کئی به چاری له حزه به سه د گونه تازارم نه دا
قاشلرندن یه ک گويزه ل یوز بیک علاج ویردی بنی
چاری شه مباری دلی عالم به جاری (صید) نه کا
قالمدادی بیر ماعدا زولفی سیاهن نه یمنی
چاری دینی عالمه وه ریانه گتپی (لاجرم)
بیلیمور نه وعی به شهر بو مه کرنی رهنگ و فنه نی
مه وودی زولفی نایه سه ر خورشیدی حوسنی (ناه ناه)
سه ن که اوندن باشقه بو دونیاده یوقدر روشنه نی
پتی وتم: مه لسه بهی با میری سه ریر بانگ نه که م
بن دیدم چاغر گوزل ته رک آیده مه م بو مه سکه نی
کئی به نه سولتانه وا عالم به حوسنی نه و نه زی
بسر گیرشمه آیله نه یه بیک (صابری) آیلر غمنی

چەتە و پۆلیس

(له کاتی یانێ بڕونی عەشائیرە کۆردەکان ئەم چەند شیعەرێ فەرەمۆد ١٣٤٤ ک = ١٩٢٤ ز)

ئومەرا کافر و سادات و موسڵمان چەتە بێ
قوڕ و بۆیاغی دوو عالەم بە سەر ئەم میللەتە بێ
چونکە پۆلیس و چەتە دوژمنی دین و مائەن
ئوسەرا با ئیشی ئەم دەردی سەر و زیللەتە بێ
ئەم ئەلێ گۆشتی فروجم ئەوێ بۆ قەوڵەلتی
ئەو ئەلێ شیوی شەوم مەرگی گیسکە قوتە بێ
لە ولاتی کە گوزەرگامی چەتە و پۆلیسە
موختەسەر کەس نییە بێ وەسوەسە و خەختە بێ
بە دوو سێ سالی قیری - تانی رەعییەت ئەبێ
ئەگەر ئەم عالەمە لەم حالەت و وەزعییەتە بێ
نەبزی فەلاح لە بەر بێ گەنمی جەوجەوییە
پۆلیس و چەتە ئالیکێ ئەوێ گەرچی بە دوو قیمەتە بێ
زەخیرە فەلاح گەر دوو سێ باری مابێ
باوەڕم نایە بە شێ لاتیحە و مەزێتە بێ
(صابر) ئەم میحنەت و ئەحوالە جەزای ئەعمالە
حەزەرت لەم مەرەزە پێ دەرد و عیللەتە بێ

مەزىيەتە بۆ جەنابى ھەق

(لە پاش مەلىك شىيخ مەحمودى نەمر ئەم پېنج خشتەكيبەى داناو، لە سالى ١٣٤٤ك-١٩٢٢ز كە ئەو كاتە شىيخى نەمر مەلىكى كوردستان بوو.)

لە موسلمانەوه بۆ جەنابى ھەق مەزىيەتە بۆ
چ رەواى ھەقە عەنوو ھاكىمى ئەم مىللەتە بۆ
مەلىك و سەيد و بەگزادە، فەرار و چەتە بۆ !
فوقەرا و ئوسەرا ھەر بەشى ئەم زىللەتە بۆ
عولەما و قازى ھەم موفتى ئەم بىدعەتە بۆ

لە سولەيمانى و كەركوك وولاتى كەفرى^(١)
نوورى چاوانى ئەگەر تابيعى زولم و كوفرى
و ەرنە وەك (جەعفەرى ئەيان) بە باليش بفرى
بە خودا بپھونەر و زوشت و لە خانەى سفرى
تا ئەلەك سالارى ئەم كۆمەل و جەمعيەتە بۆ

^١ - سەلمانى، كەركوك، كەفرى : سەلمانى و كەركوك نووشارى گەورەى كوردستان.

كەفرى : ئەزايەكى سەر بە كەركوك، دەكەوتتە نێوان خانەقەين و خورماتوورە،
(صلاحيە) فەسى پێ دەوترا، لە نوو رێيانى نێوان خورماتو سەلمان بەگەو دەچیتە كەفرە،
(١٣١) كەركوكەتر لە كەركوكەو نوورە كەوتتە بەشى رۆژمەلاتى باشوورەو.

نہم غم و نہ گبتہ چہ وتی رہوش و نیقبالہ
چونکہ نہم عالمہ نیفوا بووہ عالم (ضالہ) ..
عولہ ما و سولہ ما تالی گنج و مالہ
شکی تیدا نیبہ نہم دہردہ جہزای نہ عمالہ
یا خودا ناخری نہم ہیئتہ و وہ زمیہ تہ بی

تاقمی گہرچی نیزاعیانہ لہ سہر نیستقلال
ناویان دہرچووہ بی چارہ بہ سوونی نیستعمال
چونکہ بی پارہن نہ گہر لیرہ بکن (ایستحصال)
لہ ککنم وایہ بہ تہ یارہ دہ ککن (استدلال)
نہم نیبہ تہ چاترہ عالم لہ سہر نہو نیہ تہ بی

دین و نیمانی مہموو دہ ولت و میللہ ت پارہ
مہنشا و مورسی نہنواعی موزیللہ ت پارہ
چیپہ دہرمانی غم و میجنہ ت و عیللہ ت پارہ
مہسقلی قووہ ی نیدراکی دل ت پارہ
(صابری) لورتہ نہ گہر واقیلی نہم حکمہ تہ بی

یاری من تگراوه

موده تیگه شینتیزارم بهم تهنسی بیماروه
بهم دلهی پر حه سروت و دهر د و غهم و نازاره وه
ئهی ره فیکانم عیلاجی بیتنه ئهم هاواره وه
یاری من تگراوه هه متی چوو به لای ئه غیاره وه
چاری تلپاکی بکه ن دل بور به گازی ماره وه

کهی ده پرسی حالی دهر دی عاشقی زار و مهلول
نال نالی عاشقانت کهی ده گاته گوتی قه بول...؟
خانه بیتزارم جنونم دائیما مائیل به چول...
(امشی میلاً عد مریضاً) بیتنه جی ئهمری ره سول
ئهمری حه ق دینم به جی تووی خودا بمشاره وه

وا بریندارم به تیری چاوی (مازاغ البصر)
بق ته داوی سه د که لوقمانی زه مانم بیتنه سه ر
بق عیلاجم عاجزه ره د ناگری حوکمی قه ده ر
هر ده بی مه جنون و شهیدایم له کیتو و دهشت و دهر
نیم به تهنگی میحنهت و زنجیری عیب و عاره وه

تو خودا نهی بولبه ری ته ن ناسک و گهر دین بلور
خوا له چاوی به دبه نورت کا له من خوت مه گره دوور
وا له چاوم دی له دووری تو سروشکی زهر د و سوور

تر به سهر نهم به ندهی بی چاره دا ناکی عبور
تا به کی نهم ناوه لـم سهرچاوه بیته خواره وه

عاقلان چیتان به سهر سهرانیشین شیتته وه
خو به بی حکمت نییه له و ده شته وا ئه خولیتته وه
ئه لبته مه جنوونی له یلایه که ئه یدرزیتته وه
یا دلی تـر اـوه سهرگرده نه ئه بیته و
حاسلی بی سـی نییه تر چیت به سهر ئه سراره وه

شه له تاوی ناگری دوری خـوم لی ناکی و
پادشاهی سهر زه مینم پی بیه خشن نامه و
غـیری ئه و جیگایه وا ته شریفی یارم وا له و
وه سلی ئه و یق من موویه سهر بی به کامی دل شه و
چیم به سهر (جنات تجري تحتها الأنهار) وه

من که تان ئاسابه شه و قی حوسنت ئه ی به دری مونیر
گرچی سووتاوم له نازاری برین ناکه م نه فیر
سه د هه زاران عاشقی وه ک (صابری) روت و له فیر
ته پیری دلیان بو به داوی زولفه کانی تر ئه سیر
تر که دانه ی خال ئه نیتی به و رومه تی مه هیاره وه

پنج ششمی
به نووری لامیعی حوسنت

به نووری لامیعی حوسنت که نووری عهینی لاهوته
شوعاع و نووری میهر و ماه هه موو شانامه ی رووته
به رۆژ و شه و که ناموشق نه کهن له م مولکی ناسوته
(شمس) سوتاری روخسار و (قمر) شتواری گیسووته
نه این که میهر و ماه نهرز و سه ما فرمانبهری رووته

مه لاتیك وا به فه رمانی خودا دائیم نه کهن ته قدیس
هه موویان سه جده یان هیتاوه ته بهر تو (سوی ابلیس)
له زومره ی نه نبیا عالی مه قامن عیسا و ئیدریس
به نایه ی موسعه ی رووته نه کهن ته حسیل و هه م ته دریس
که شاری عیلمی تو قاپی (أسدالله) به فه رمووته

فتوحاتی (علی) و رستم و به هرامی تیر نه نداز
که شوره تیان هه تا دونیا بیتی هه ر ئه دا ئاواز
نه گه رهوسی برق یا تیری مونگانت بکه ی ئیجراز
هه موو ته رکی سیلاح و چه ک نه کهن نه ی ساحیبی ئیعجاز
به چاری تو (کلیم الله) غولامی چاوی جادووته

(بحمد الله) حبیب الله كه (فخر المرسلین) ی تـ
خودا جبریلی كرده حامیلی وه می و نه مینی تـ
كه روحی كائنات و (رحمه للعالمین) ی تـ
سوله پیمان و سكه ندهر خاتمه می ژیری نوگینی تـ
سه لاتین و نه میر و شاه نه سیری ده ست و بـازووته

گـرومی نه نبیا ته فصیلیان نه ختی نه كه م (مجل)
كه (أفضل) یان (أولوا العزم) و كرتب ساحین و مورسه ل
مه مور په روانه ی شه معی جه مال و دیده بی نه كه ه ل
ثیر با موخته سه ربی هر كه فرموویانه (قل و دل)
نه مینی وه می مونه زه ل دا غـداری خالی هیندوته

به نووری مامی روخسارت شه وی ده یچوور رووناكه
به غه مزه ی چاوی خون خوارت كه را خوین ریژ و چالاكه
سبه پینانی نه خرقشی چاوی بیمارت ته ماشاكه
كه تـق نووری وه ره توری دلم مه حوی (تجلا) كه
كه نوورت ناگری سوزانه (صابر) شو بهی بارووته

به قینم وایه روحم تـق فریشته ی یا پـه ری زاده ی
كه چونكه نه وعی ئینسان پیر نه بن تـق نه وهخت و ساده ی
نه خرقشم پیتم عه تاكه جوته عینابی له بی ساده ی
نه گه ر چی لوتلی مه هزه روومه تی خرقم نیشان ناده ی
ده زانسی ناگری سوزانه (صابر) شو بهی بارووته

وہرہ (صابر) نہ گہر عہ شق و مودادت شاہی لہ ولاکہ
تہ ریفی شہر و دین بگرہ لہ مہ ولا روو لہ مہ ولاکہ
مہ چڑ نہ ولادہ نہ ولا^(۱) وایہ بی تہ دبیری نہ ملاکہ
کہ دنیا جیفہ یہ مہر گیز مہ چڑ نہ زکی نہ ولاکہ
کہ سنی نالادہ لہ ولاکہ گلاو و پیس و نابووتہ

چوار غشتہ کی یہ کان

ساقی وہرہ مہردانہ بہ ناوی کہ نہ نگوری
نیسانہ کہ بکوڑنیہ وہ ناگری بووری
موترب بہ خودا لہ شکری غم تاقہ تی بردم
رہ حمی بکہ بیہیتنہ رہ وہ تالانی سہ بووری

لہ کوئی بیتم تہ بیبی مہ لہ می زامی دلی پی بی
لہ کوئی بیتم مہ بیبی حال زان نالینی کوئی لی بی
لہ کوئی بیتم نہ سیمی مہ حرہ می گولزاری لہ یلی بی
خودایہ قادری رہ حمی بکہی نہ کارہ مہ رصی بی

پہریشان و بریندارم لہ دہر گامی تسق کہ وقوومہ
نہ ہاتی پی بنیتیہ سہر سہرم چہن بہ ختہ کہم شومہ
نہ زانم مہ شرہ بت جانا لہ سہر نازاری مہ زلومہ
جہ فلو جہ ورت لہ نالافاتا مہ مور مہ شہورو مہ علومہ

۱ - نہ سلہ کی اول وایہ، واتہ چاکتر وایہ تہ دبیری لای قیامت بکہی و رنگہی نیسلانہی بگرہ

بهی رهحمی و جهللادی نهکە قەسەدی دل و جانم
دەمی تیغت لە گزشتەم تێپەری را گەییە ئێسقانم
مەگەر لوقمانی چاوانت بـ کا تیماری زامانم..
بە چاوی تۆ بریندارم بە زولفانت پەریشانم

لە بەر دەرگامی تۆ قوریان زەمانیکە ئەنالینم
نەهاتی بۆ خودا رۆژی قەدەم پێنیتە بالینم
بە چاوی سوورەوه هەر ئینتیزاری خاکی نەعلینم
بەرموو بەلکو رووناکی پەیاکا نووری عەینینم

نەچۆتە مەدرەسە ی رهحم و وهفا نەیفویتنوه دەرسی
هەموو دیناری نالینت لە کەن ئەوکە ئەکا فلسی
خودا بەختی نەخۆش و خەس گرانم کە لە خەم هەلسی
ئەبێ تۆ موشکیله ی (صابر) بەرچەمەت حەل بکە ی هەرسی

به دل تیمارکه

مه‌وای وه‌یشومه‌ی مه‌یله‌ک‌ه‌ی دل‌دار
مه‌زده‌عی شادیم له‌وتان وه‌یه‌ک جار
قازانجیم غه‌مه‌ له‌گه‌ل سهرمایه
ئیت‌ر چ باکم گه‌رما و سهرمایه
غهم له‌ جیی خۆشی نائیب مه‌تابه
عوش‌ره‌تم مودام باده و شه‌رایه
موت‌ریا له‌ چاو منت که‌وتبی
مه‌قامی بلی که‌س نه‌ژنه‌وتبی
غهم بی‌ حیساب و سه‌ر و سامانه
سه‌داکت شیفای دهریو زامانه
به‌ دل تیمارکه زامی بیماری
له‌ و ده‌م و مه‌قام و رحمت ده‌باری
زامار سه‌ریه‌ی موژده‌ی دل‌دارم
بۆیه‌ و مودام بیده‌ خون بام
مه‌گه‌ر بیرینم وه‌ختی سارپۆژی
من و یار ئیت‌ر نه‌که‌س نه‌خویش بی
ئهی به‌خته، ئاوێ بده‌ وه‌ چاودا
ئها سۆسکه‌ی دل خنکا له‌ داودا
ره‌حمیکه‌ به‌ حال گران‌ی دهردم
به‌ ره‌نگی زه‌رد و مه‌ناسه‌ی سه‌ردم
یا من به‌د به‌ختم یا یار بیزاره
وا ره‌نگم خه‌زان نه‌شکم به‌ هاره

شیتواوم ویتنی قهیسسی عامیری

ناوم (نه جمع دین) له قهب (صابری)

نه خرقشی باتین نه گهر زامیریسی

مه سله حهت وایه بهنده (صابر) بی

چهارچور

(صابری نه م پارچه شیعردی به شیتو زاری مه ورامی وتوو)

مه وای وه پیشومهی مه یله کهی دلدار

مه زرده عی شادیم فهوتان وه یه ک چار

خصوصاً چه ها و چه ور ریزگار

گره و برده وه چه بی مه یلی یار

دل چ قهید غم نازاد نه بق

ده روزهی شادی گوشاد نه بق

تا ئوردی شادی وه سله کهی نازیز

ماوای سوپای غم نه کهر و نا چیز

با دل وه حه ریهی موژگان دلدر

ناورق زامی چه م نه بو خونبار

سا به خته ئاوی بدو وه چه مدا

با تابور غم بدو وه مه مدا

نهی به خت و زه مان نهی چه ورو ستم

مهینهت و چه ها، غم وه بیان غم

یا ره ب وه حاجات ره سول نه کهره م

یاران ویتنی من نه وینان وه چه م

په شیوم وینه ی قهیس عامیری
 ناوم (نه جمه نین) له قه ب (صابری)
 (یا مالک الملك ستار المیوب)
 وه نه م بیه خشی سه بره که ی نه یوب
 یا دلای غه مگین وه وینه ی په عقی
 ناخری رځی بگم به مه تلوب
 به جاه نایه ی (سبع المثالی)
 شادمکه ی وینه ی پیری که نه نمانی
 (صابری) نه خوش بی ده و ته بیب
 سه برکه (ضرب الحبيب زیب)

سفر په ۱۳۳۶ ل

له تاریخی هزار و سی ۳ سده و سی و شش که مه شهوره
 سه فیه ر چو و گرانى هات و شتو شار و مه عموره
 که لى شاه و نه میر و قازى و موفتى که سوورگون بوون
 که لى زهنگین و حاجى ناعیلاج موحتاجى هاموون بوون
 بزائن ماده رى دونیا که مه مکى نایه دهم زاتى...
 که سه د هولىش بڑى، هولىش بدا هولىکى ناداتى
 منیشى وا زه بوون و عاجز و رووت کرده وه "گیتی"
 نه پاردي مالی هپ بزیتون شو بی وه فا گیتی

یہ روت و سوکی کردم، مہ قسہ دی و ابو کہ بمہاوی
 بہ شاخ و دہریہ نی (دیلژہ) دا بمدا، و ہیا (خاوی)^(۱)
 لہ سایہ ی لوتف و نیحسانی خودا و ہیمہ تی پیری
 لہ زہریہ ی تیغی چہ رخی بی سہ روپا نہ مدی تہ نسیری
 عہ جہ ب قوتبی عہ جہ ب پیری کہ ناوی (شیخ) رہزا سورہ^(۲)
 مہ قام و مہرقہ دی دیلژہ مہ علوم و مہ شہورہ
 زیارت گامی خاس و عامہ نہ زدی عالم و عامی
 کرامات و مہ قاماتی میسالی شیخی بوستامی
 (فیوضات) ی (ضریح) ناشکار (أظهر من الشمس)
 (لدى التحقيق أوقات) ی فسولی تہریہ ع و خمس
 کہ داعی سالی قاتی چوومہ دہرگا و مہرقہ دی پاکی
 دلی تہ نگم موفہ رح بو نہ ما ئاساری غہ مناکہ
 لہ پاش فاتحہ خوانی و زیارت کردن و تہ عزیم
 و تم یا شیخ (رہزا) سا ہیمہ تی شیعرم بگہ ی تہ علیم
 (بحمد اللہ) نیتر لہ و ساوہ کارم شیعر دانانہ
 کہ سہ میوانی سولتانہ چ باکی ناوہ یا نانہ

۱- دیلژہ: گوندیکہ بہ قہد پالی دہریہ نہد ئاودارہ و ہ، سہریہ ناحیہ ی قہرہ داغہ،
 خاوی: گوندیکہ نزیک دیلژہ.

۲- شیخ رہزای دیلژہ: کوہی گہورہ ی شیخ ئیسماعیل ولیانیہ، نہ و بنیانہری
 گوندی دیلژہ بہ و مزگوت و تہ کیہ ی گہورہ ی تیدا دروست دہکات، کراماتی
 نلکی لہ دہ گنہ و ہ، لہ سالی (۱۷۷۰) لہ دیلژہ و ہکات و ہر لہ و ہ بہ
 خاک دہ سپتری.

غەزەل کۆتاکی مەنزومە ی درێژ نەختی مەلەل دینی
 مەبادا کەس لە بەیتی تۆ عەقیدە ی ئەوخەلەل بیتی
 کە لە زاتی لە زاتیی شێخی دی زاتی شکا بۆیە
 کە ساحیب زاتە "صابر" مەرۆک تۆتی سوخەن گوێیە

سالی ١٣٣٧ هـ

بە تەقدیری خودا سالی سەڵەر بەرلک کە مەشهورە
 بە جاریی عالمی شپۆا وەکو هەنگی بدا پـورە
 جیهاد دەسپێکرا ئینگلیزو عوسمانیلی بە شەپهاتن
 بە گولە ی تۆپ و تیاریە تەلەف بوو شار و مەعمورە
 گرانی کەوتە نێو مەخلوق و ئینگلیزەات و رومی چو
 نمونە ی هەشرە نەفسی نەفسی یە ئینسان کە مەخمورە
 بزائن ئەم خەرقشانه جەزای ئەعمالی خۆمانە
 کە بیزارین مەموولەم قاعیدە و قانون و دەستورە
 وەگەر نەمەردی سەهرای چ باکی زەلزەلە ی ئەرزە
 کە رووت و قووتی دەریای لە ترسی جەردەو دەورە
 ئەگەر تۆ سالت و چاکی لە شەپ و فیتنەبی باکی
 وەگەر نە تالعی دنیا بە تاراجی تۆ مەئمورە
 دەروونت پڕ لە حویی ماله وەك دووکانی حەلوچی
 کە مێشی فیتنە لێت ئالۆه کردە ی خۆتە مەعزورە
 خراپیت ناگری دنیا وەتوش مەگرە خسراپی ئەو
 خراپی خۆتە وا خانەت خراپ و مەحو و خاپورە

له قول و فیعلی عالم دهم مده "صابر" به نیکو به د
نه گهر غه دار و بی دینه نه گهر مسکین و مه غدووره
وهره "صابر" وه زابه خوت نه زانی رزق مه قسمومه
که ناغا نوچره تی که م دا بزانه عه پپی مه ز نووره

له چاوم پزړیوو

وا له چاوم بـزړیو ری (یاو نه لف و ری)
شهو له خه و مایوس و چاوو دل له (صادو بی و ری)
سه برو نارام نـهـ ماوه (واو، قاف، نه لف، ری)
خـاـنه پیژارو زه بونم شبیهی (شین و بی و تی)
زامـدارـی تیری چاوی (دال و لام و بی و ری)
بی خه وو خوراک و دل پر (میم و حی و نوډ و تی)
تا له من ون بی جه مالی (دال و لام و بی و ری)
چاوه که م بی نوره دل بی (شین و کاف و بی و بی)
بی شه کیب و بی قـهـ رارم تن نه خوش و بی دوا

موسولمانان

موسولمانان موسولمانان نه مانزانی نه مانزانی
خه زینه ی دینی خومان دا به جیفه ی عالمی فانی
له عیلمی دینه وه جاهیل له دنیا عالم و کامیل
له فهرمانی خودا غافیل له نه مرو نه می قورنانی
بلندی قه سری نونیا مان چووه نه وجی له له ک نه مما
بیناغه ی خانومانان بین نه وای کـرده ویزانی

ئەي سەبا (ئامەيلىكە بۇ دوستىڭى غۇلجىدۇستى)

ئەي سەبا، ئەي مەجرەمى رازى دەردىنى دەردى مەن
ئەي ھەكىمى رەنگى زەردى دوستى ئاھى سەردى مەن
چۈنكى تۆ ترپاڭى بۇ زەھرى غەمى دورى وەرە
وەرگەرە ئەم كاغەزە بۇ خەزمەتى يارم بەرە...
بۇ خوزىرى ھەزەرتى ئەو كاكە شەيخ - عبد الستار -
ئەولەن ھەرزو سەلامى ئىجتىرامى بىي ژمار
سانىيەن ھەردەم دەلئىم تۆ ھەم دەمى ھەردەم نىيە
بىدە ئەم گەردەم بە دەم بىي تۆ دلم بىي غەم نىيە
تا بىكەي دەردى جودايى ھەتمى بابى يا موجدىب
تا بىكەي ھەقرو گەدايى ئىنقلابى - عن قىرىب -
دەردى دورى نۆرە (ھابىر) بەس بلىي قاسىد بەسە
كافىيە ھەرقى بە شەرتى تىگەيىوبى ئەو كەسە

نئی رہنمائی ماہ روخان

(پچھلے خشتہ کی ماموستا جمیل ریڈیو والی لکسر غزل - صابری - لہ مئی ۱۹۲۸)

نئی رہنمائی ماہ روخان توئی بابو باپیر نہ دجہ بی
سہ روہ بالات یا سنہ و بہر گنج روخی زولف عہ قرہ بی
تو بہ لہ نہت عہ بینی کہ بک و کوتری حق ہوئی نہ بی
نئی بہ سورہت نور بہ خشی ٹافتابو کہ و کہ بی
وہی بہ لیوانی مہ سیح ٹاسا شیفہ بہ خشی تہ بی

پیٹم ہلے بہ درہ جہ بینت یا گلوی پر (ضیا)
زولفی خاوت عہ نہرہ حہ لقی زہری رہش ماریا
موزہ کانت تیپی جہ زمانہ وہ یا ٹیٹالیا
چاوہ کانت مہستی نازہ یا لہ خہ وہ لساوہ یا
مہستی مہی یا خوینرانی عاشقانہ مہ تلہ بی

ریڈو شو پہروانہ ٹاسا ماہ روخی غونچہ بہ دہم
قہ قنہس ٹاسا روج فیدام جان و دل سوتان لہ غم
وا لہ داخی زولم و جہ روت دل فکارا شین نہ کہم
حہیدہری چاوت بہ (نو الفقاری) نہ بروئی سہ نہم
خہ بیہری دلمی لہ بن ہیناوہ شارو مہ کتہ بی

دەرکی لوتفت شوخ و شهنگه گهر له روم پتوه ددهی
 مه نمی ساتیل ناره وایه زولم و جه ورم لی شهکی
 من به (لا تلهر) له تـو ئومیده وارم سئوو بهی
 تا به مرغنائیسی چاوت ئاسنی دل جه زب شهکی
 روحی عالم په پره کایه تـو میسالی که هره بی

ماهی نه برۆت که شتی قه لیم هر ده خاته جوست و جۆ
 یا به وه سلّم شاد بـه رمـسو یا شه هیدی دوو برۆ
 ئـاگرـی عـه شـت له دلـما هـل گـپـاره خوب روو
 کاشکی من نام و نیشانی تـرم نه زانی ماه روو
 تر که شازادهی عه جه م یا کورد و رۆم و عاره بی

دل سوتاوی زه مزه م ئاوی لیوی له علم خویش بوو
 قه تریه ئاوی حه یام پی بیـه خـشه ساقی زوو
 چاره گرژیت ناپه وایه نام داری نیک خوو
 خو به روو ترشی له تر دوو ناکه وم نهی خوب روو
 وه که مه گهس سه بجا دهرم که ی دیمه وه شیرین له بی

نامی تزیه ویردی لیوم پسر له دهم مه دح و سه نا
 ئینتیزاری لوتفی تزیه چاوو دل له و گولشه نـا
 مه نمی دقستان ناپه وایه چۆن ئه دهی ره نج و عه نا
 بی به لای سهری سرکه ی رووت شهکی بـق ناشنا
 روو به رووی بیگانه وه (نه سکه نه بین) خویش مه شره بی

نہی سہبا رہنجور و دلّ خہستم لہ بہ زمی مہمدہ می
ریشہ ی جہرگم بہ غہ مزہ ی پارہ یہ کوا مہر مہ می
لیم مہ پرسہ بچّ مہ لول و مات و دامای غہ می
تا مہ ناسہ م عہ رز و حالی دلّ نہ باتہ بہر دہ می
کہ ی عیلاجی (ضعفی) قلبی من دہ کا غونچہ ی لہ بی

پا بہ کڑتی چاوی کالم بہندی قہیدی میجنہ تی
خوین خوار و دلّ رہ قہ بیّ شہ قہ قہ تہ روی رہ فہمتی
کہ عہ بی عولیا بہرستن فہر زہ تکی تیدا (بوت) ی
بچّ گہرومی عاشقان نابیّ لہ مہ ولا را حہمتی
تا بہ دور جہ لادہ وہ تہ حاکمی نہ م شارہ بی

عہ شق بازی کاری مہر دہ زیندہ گانیت دابنی
رؤژ بہ ہانی) مائیلی وہ سلی حہ بیبی پابنی
بچّ فیدایی یاری لاثیق روح لہ تُقغر دابنی
(صابری) نازا سہری تہ سلیم لہ بہر پیّ دابنی
تا لہ سایہ ی یارہ وہ رؤئی بہ ساحیب بہرہ بی

نامه

(نهم نامه به ده لایحه بزرگوار و بزرگوار که سید تهرانی چه باری به ناروین تهرانی)^(۱)

روحمی روانم مامه سید تهرانی یارب بمین و موهله قی
 مراحمت نامه ت گیشته دهستم و بی نه شته می سر به رز و مستم
 چون غونچه ی نازیز بو سام و گستم به وینه می مستان به زم نه لستم
 (یا رب العباد) خانه ت آباد بق عومر و لوتف ت موقیم زیاد بق
 به وینه ی یاقوب به جامه ی یوسف فراح دا وه دل (مع التأسف)
 چونکه من بی جی ت بی بیوه خان هردو بیزارین له چه ته و میوان
 با وجود میوان جی بالای سهره (خصوصاً) که سی گهره و سهره
 نه گهر چی من بی جی و نزم و غریب نه ما جان فیدای خزم و قریب
 دهره چ له مال یوسفی سانی نهوا زوله یفا پیری به جوانی
 بینای محبه به بی غش و پاک بی باجی ته نگه به ریا خول و خاک بی
 نه گهر موحیبه به له هردو سهر بی وهک چای غلایز نیمه ی شه که ری
 نیتر چی حاجت سینی و سه ماوهر گوشت و قویلی و جفاره ی شاور
 (أطعمه ی لذیذ) بق قله ویدیه نرسد ده سکر دبی هر جه له ویدیه
 له بونی چهوری و شیرینی و ته عام خاسان بی وهفا ریسوان وهک عوام
 با موخته سهر بی (نه جمه دین صابر) تی فکره له (زرتم المقابر...)

۱- سید تهرانی چه باری: له گوندی تاویر به رز دانیشته وه، سهر به ناحیه ی قاند
 که رهم، پیازیکی قسه خزش و نذر هاوپی و خورش و بستی صابری بووه.

نهم سان

بۆ (حەسەن خانە) ھەتا ھۆز (حەمەك)^(۱)

لە ریش سپییهوه، نهوهی بهر مەمەك

نەم سالیش دەستان ھەم داوه بایم

روفاھییەتی زەخیرە ی مالم...

نەمما سوتەنی بۆ ئەوزەخێرە

لای ئێوھ نەبێ شک نابەم لێرە

خۆتان ئەزانن سولتانسی چلە

لەشکری سەرما ی ھێنا وەك گولە

نەمما ھەرکەسی کەیلی خۆیەتی

تەھلیلە ئەکا یا ھۆ ھۆیەتی

۱- حەمەك: بەكێكە لە گوندەكانی ناوچەی جەباری کەوتێتە رۆژ ھەلاتی شۆرجەوھ.

پینج عشتہ کی جاہد لہ سہر شہزلی

صابری لہ میڑوی ۱۰/۱۰/۱۹۶۰

نہی نہ فسی دہنی بہ سیہ لہ نیمدادو رہ جابہ
لہم ژینہ لہ گہل خالقی خوٹ رتکو تہ بابہ
بہس تالیبی زہوقو ہوہوسو سہیرو سہ فابہ
نہی دل بہ بہلا سابرو خوش نودو رہ زابہ
یا تاغی غہم و غوسہ و قہ لسانی قہ زابہ

بو سورہت و رہونہ ق بہ تہما لارمہ کہ کوئی
لہم ژینہ لہ بہرچی تہ لہ بی ہسرت و نوئی
بو رتئی دواہیت نہ مہلی تاعہت و خوئی
بی یادی خودا عومر بہ زایع مہدہ سوئی
شیرانہ لہ گہل رتویی نہ فسا لہ غہ زابہ

ناژین نہ بہدا نیتہ لہ نہم ژینہ بہ تہ نیا
نہم خواہ لہ بو نیتہ ہہ مووی کردوہ موہہ بیا
نہ تباتہ رہی فیسقولہ نا خہ لوتہ و خولیا
ہہ رکس لہ خودا غافل و مہ غرورہ لہ دنیا
مہ حرومہ لہ دنیا و قیامت لہ غہ زابہ

مہردانه له مەیدانی خودا خۆت مەکه تەخیر
نەفەسی نیە ئەفسانەیی لایەزنو "مەقەر"
بوو حوبو تەمەح دۆستو برادەر مەکه دلگیر
فەرەقی چپە ئینسانانی دزو شەخسی "مەنەر"
مەردو لەسەر ئەم چەوتیە بەبنام و کەزابە

نائیل بە ئینعامی خودا خۆت مەکه دۆژمن
حەمدت هەبێ بەم خالیقە رازی بە بە هەرز
"جاھید" بەسە ئەم مەستیە نەزیدیک بوە مردن
"صابەر" مەکه ئیسراف و مەبە یاری دروژن
هەر لەحزە لە خەو و خەتەری روژی جەزابە

پادشاهی دَلّ

پینج غشته کییهکی تری (جاهل) له سهر شهزلهی (صابری)

پادشاهی مولکی ویرانی دلّی خوش له قه بی
گره بهی شاهیکی عادل گیانه هه ره خـ خـ خـ
لازمه قه دری بچوکت بگری هه چهند گه وری
تهی به سوورده نور به خشی ئاقتاب و کوکه بی
وهی به لیوانی مـ سیح ئاسا شیفا به خشی تهی

هینده مهجوری دهمت بووم پیم نهما شهرم و حـ یا
رگژ و مانگت خسته له رزین تهی جوانی خوش (ضیا)
وهخته شیت بم خـ له دهست (طی) بکه دهشت و چیا
چاوه کانت مهستی نازه یا له خه وه تساوه یا
مهستی مهی یا خوین رزانی عااشیقانه مه تله بی

دیمه پیشت سه د قه دهه گر بییه پیشم به ک قه دهه
روح و گیانه پیت نه به خشم تری گره ته بی که رهه
پاشی مه رگم بق له سهر قه برم ده که ی ناه و نه دهه
حهیدری چاوت به (خو الفقار) ته بری تهی مه نهه
خه بهری دلّی له بن هیتاوه شار و مه که بی

من له گه لَ تَوَ ناشنامه بو له گه لَ من حەرب ئەکە ی؟
تَوَ له شەرقی تازە بوَ من باسی حویی غەرب ئەکە ی
من حیسانی تَوَم تەواو کرد تازە تەرج و زەرب ئەکە ی
تا به موغنا تیزی چاوت ناسنی دَل جەزب ئەکە ی
روخی عالەم بە پە پە کایە تَوَ میسانی کە هە پە ی

چەند له خولقیکی عەزیمی (بارک الله) خولق و خو
تَوَ میسانیکی قەدیعی وەک میسانی ماست و موو
من له بەردەم خزمەت دەست و نەزەر هەلسام و نوو
کاشکی من نام و نیشانی تَوَم ئەزانی مەه روو
تَوَ کە شانزادە ی عەجەم یا کورد و روم و عارە بی

ئاتەشی سەودا له دَل گیرساوه ناکوژی بە نوو
داغ و حەسەت هێندە زۆرە نامریت سوت و سوو
چەند (تکبەر) لَ بده ی هەر زۆر ئەبیتن ئارە نوو
خو بە نوو ترشی له تَوَ دور ناکەوم ئە ی خوب روو
وەک مەگەس سەد جا دەرمەکی دێمەوه شەڕین له بی

شیتێ کردم گێژی کردم خو بە زوڵف و پەرچە می
چارە نابەخشی به من دوختوو دەری و مەرە می
خەستە حالێکی وەکو من چوون بکێشیتن غە می
تا هەناسەم عەرزو حـالی دَل نەباتە بەردە می
کە ی عیلاجی زوعلی قەلبی من دەکا غونچە ی له بی

رقعتی توّم ناسی عەزیزم خوشتی ئەم دی ساعەتی
چاکە چاوت لێم هەبێ ئەمما لە عەشقا تاقەتسی
نەوعە زیکرکە ئەمەیش دەرویشو تەکیە و حالەتی
بۆ گرومی عاشقان نابێ لەمەولا راحەتی
تا بە نوو جەللادەووە توّ حاکمی ئەم شارەبی

لەجەوو نازو نەزاگەت زۆر ئەکە ی توّ ئیعتینا
خانەیی عەشقم بە ئەم ئەحوالە کردت توّ بینا
جاریکی بـوـچی جەوابم نادە یە (ایین العنی)
بێ بەلابی سەرێ سڕکە ی روت ئەکە ی بوّ ئاشنا
پوێپوێ بیگانه وەك (ئەسکەنجەبێن) خوش مەشرەبی

هۆشی بردم بەندی کردم خەت و خال و گەرنسی..
بەزعی توّ ناگیڕی گەر کوێی هەزاران دەف زەنسی
(جاهدا) نەمدی لە ژینم وەك توّ هیچ ئینس و جنی
"صابری" نازا سەری تەسلیم لەبەر پستی دابینی
تا لە سایە ی یارەووە رقعتی بە ساحیب بەهرەبی

تاکستان

دلّم خه سته ی فیراقی موتریبی شیرین نه وایی زود
ته بیبا ده سستی من دامانی تو قه نده گولایی زود
ده ترسم چه رخی ده وړان بکا هم ښینقیلابی زود

.....

(بیاض) ی داستانی هم "عجوز" ه سر به سرکه تنه
له نادمه تا کو نون هرچی ده نرسی شهرخی نه و مه تنه
شهو ی سه شو ده کا نه زانیه زانی به یه ک - بطن - ه

.....

چاپه زی دل له چای عه شق ښای چا وده م که تو
شهرکی عه قلی تی فریده که خه یالی چا ده که ی
نیته نه سلی کرده وه خزمه ته شهرتی به نده گی
وهرنه سه دایی ته پل وده ف شاهیده تو جهاده که ی
شیری عه مه ل له دیکي دل به ناری عه شق ښته جوښ
هو ښی هوسنی نیته که روئی لی پیا نه که ی
نرسی خودا نه له کتریکی جاده ی شهریمه ته
به خه نجهری مجاهده قه تمی سهری هه و نه که ی

.....

که دایی خونمایی چی که وای دوو لیره بایی چی
به نانی جوړه چایی چی که مالت به ش که ری ښته

.....

دلی (صاحب) برینداری خه ده نگی چاوییه بوته
په ریشانه سروشکی چاوی نه شکی ناوی کارینه

.....

موترب به فیدام به ده فو چه نگو روبایی
ره حمی که دلم عاجزو غه مبارو لوکاره...

.....

نه قدی که بی که مه پیش که ش موترب و ساقی
هه رجان و دله لایقی شاباش و "نثار" ه

.....

نه مریکه تو ساحتب هونه ری مه ره مه تی که
دهس گیری نه فتاده و "صبی" سه د به هه زاره

.....

نه و که سه و پرته وی حوسنی شه وی گیترا به روژ
سه برکه ناخر ده لاین سا موژده ئی دل هاته وه

.....

پی به نه رزدا داخشانی (طفل) ی دل به عنی که یار
میوژ و گوینزی بداتی به شکه ژیری کاته وه

.....

قه هره مانی عه شقی تو ری که و ته سه ره ره مه نزل
پاله وانی ما سیوا له و مه نزله ده رچوو به زی...

.....

هه تاکو مات و بیده نگی بلوری ساف و بی ژه نگی
سپی نابیتته وه ره نگی بلوریشی له سه ر نالان

خه لاتى یار نه گهر چى عالمى پپرکرووه نه ماما
نه سیهى (صابرى) تیره له جاوى یاره سه ولقاتى

.....

عاشقى واسل له بهر پیتی یار نه بی کارى بکا
خو به نه رزا دانی تهیری نیمه به سمل وانه بی

.....

نه گهر له زهت بزانی ته رکی له زهت له زهت باقى
له زانیر بی ره وای و له زهت گهر شه هه و شه کر بی

.....

دهس به گیرهانا نه کا هه لیهت نه زانی تفتلى دل
بق شه کر گریا سه رم قوربانى نه و گـیرنه بی

.....

(صابرى) نه م شیوه ن و نالینه ئیتر سه سیه تی
نه ک به جارى عالمى ویرانى نه م توفانه بی

.....

نه ی خه بهردار و ته بیى عالم و دانایى راز
وه ی سه به پ سازى نومورات و که ریمى کار ساز

.....

نه گهر چى خالیقى ره زاق رزقى که م به که س نادا
وه لاکین ماده رى گیتی هه تا سه رمه م به که س ناد

.....

حوبى دوتیا عیله تیکی قاتیل و زگ ماکیه
یا خودا تووشی نه بی چى نه سلى ئاده م خاکیه

.....
یاری من عیلمی مه‌جاز و هم حقه قیلمی خوئینه
بژیه نه‌ندیشه‌ی له بهر هیچ عالیم و شیخی نییه

.....
چاره‌کانت کوژ و زیانت لال و غافل که‌په گـوـیت
وه‌قتی نیسان و عیاده‌ت چونکه شه‌یتان فیره پیت

.....
پاوه‌ن و زنجیری دائم و ال پیت دا بی‌خه‌به‌ر
دائیمه‌ن کللی مه‌ریه‌ند و وه‌یا پابه‌نده پیت

.....
ئیش نه‌گه‌ر بقی پادشا بی‌یه‌ک هه‌وایه رلژ و شه‌و
وه‌رنه بقی سنفی گه‌دایی هه‌ور و بایه رلژ و شه‌و

.....
ئه‌و شقخه عه‌جه‌ب شه‌و دزه خاوه‌ن به‌یداخ
بانه‌ردی بـخـی (صابری) او آیه‌کی یناخ...

.....
نه‌ دینارم هه‌یه نه‌ تقدی بانزد
خودایه عه‌المی بنیتری سا زود

.....
نه‌ ماوه ئیعتباری قه‌رز و حه‌کاند
مه‌تا دره‌مه‌م نه‌نیمه سه‌ر ته‌رانزد

بے جاہی بیٹی خودایہ نیحتیاجم..

بہ جاہی شہیدی (خیر الوری) زود

.....

نہی فروغ و نور و خشی نافتاب و کک و کبھی

سہروری کورد و عہدہ پاشایی روم و عمارہ بی

.....

رہنمائی مجلسی عوشرہ گہلی پشکری لہ دل دانام

وتی سہیرانہ با لہم بہ زمہ شو سینہ موجہ مر بی

.....

حہ کیمی پتی وم موشکیل لہ دہستی عیلہ تی دوری

نہ جانت بی مگر فہ سلی کہ عیدی وہ سلی دولہہ بی

.....

لہ شہدی تہرکی لہ زہت تہرکی، لیوانت نہ گہر مردی

بہ (صم بکم) نہ وادی دلت (اللہ اکبر) بی

دیوانی صابری

۱۸۸۱-۱۹۴۴ز

بهشی فارسی

در بیان قدرت الهی

ای خدایی واحد و منان و رزاق و کریم
وی مورید و قادر و ستار و خلاق و علیم
ای بقدرت آفریده عالم بالا و پست
جملگی پیوست در حکمی تو باشد هرچی هست
هرچی آید در جهان یا که فانی میشود
باقضا و قدرت می آید و هم میرود
ز آسمانهای مـلائک و راکمون و ساجدون
و از زمینهای خلائق صابرون و حامدون
گردش آن چرخ دوران و فروغ مهر و ماه
بر وجود قدرت ای بی نیاز آمد گواه
فعلی بادر آب و خاک و نار از تـوفیق رب
آنچنین در حکم فرمانند هر یک روز و شب
هرچی بینی ای برادر از سماوات و زمین
نیست جز آثار صنع فضل رب العالمین

هر نبات و ذی حیاتی چون بیاید در وجود
در تسابیح و قیامند و رکوعند و سجود
چون نفس در تن فرو رفت بیرون آمد بزود
آشهاد است بر فرد وحدانیت حسی و دود
زانکه بی توفیق حوکم پادشاه ذو العنن
روح را نتوان کسه شاهی کرده اقلیم تن
جز بتأییدات باری دست کی گسرد قلم
یا قلم را کی نویسد خطو تحریر و رسم
ای فقیه آثاری لطف اوست تصنیفات تو
ای حکیم آثاری فضل اوست تعریفات تو
کردگارست و توانا هرچی خواهد آن کند
عالمی را دردم بی خان و مان و جان کند
گر به انگوشتی محمد ماه را بونیم کرد
یا سلیمان را به خاتم حوکم هفت اقلیم کرد
نار ابراهیم چون گولزار شد از لطف رب
یا که موسی را عصا چون مار شود نبود عجب
یا بکشتی ازغم طوفان خلاص یافت نوح
یا علی با ذو الفقارش کرد آن فتح و فتوح
از عنایات خدا يك قطره نعمانی شـود
شانی است از لطف او يك لقمه لوقمانی شود
ماهم از ناقص ترین بنده گان حضرت تیم

واز شما پاسبان نان و خـ _____ وان نعمتیم
 دستها بر آسمان و روی بر خـ _____ اک نیاز
 ماستجب لسی دعوتی ای کردگار کارساز
 مشکلی دارم خدایا لطف و توفیقم رسان
 از ره غفلت براه اهل تحقیقم رسان
 ما زبور افتادگان و تشنگان سـ _____ احتیم
 طالب و مشتاق فیض آن زلال رحمتیم
 بو که از دریایی جودت حصه یا بم قطرہ بی
 یا برم از بویی (جنات النعم) ت بهری
 در ازل با جان ما ان تشنگی شد آشنا
 ز آن شفای جان فزایی است آن حمد و ثنا
 ذکر عیش نصف عیش از لطف حق دارم کنون
 بعد از آن جور فلک مارا نگراند زیـ _____ ون
 زنی پس سودایی عشق این نگارو (صابری)
 داستان عارض لیلی و قـ _____ بیسی عامری

* * *

ابتدا کردم بنام خـ _____الق کون مسکن
 کارساز سـ _____انع ارض و سما و انس جان
 آن که ارض و آسمانها را پشش روز آفرید
 اوبه قدرت بندگان را برتر از حـ _____بل الورد
 آن خداوند محمد را ز نور ایجاد کـ _____رد

آدم و عالم را بنسورش زینده و دلشاد کرد
قادرى چون در وجود آورد عالم از عدم
گر بخواهد در زمان نیز آن جهان سازد عدم
آنکه بیرنگ و لطیف است نه جوهر نه عرض
نه که او را خورد و خوا بست غم و رنج و مرض
عالم غیب و شهادت جمله پیش او عیان
ساکنان آسمان و خاکیان و آبیان
نه جهات و صورت و جسم است نه اقطار او
نیه کسی را رهبرد بر کس نه بر اسرار او
من چرا از بحر بی پایان علم کس بریا
دم زن چون رشه‌ی زش شود علوم انبیا
(صابرا) علم خدا بحر محیط بی حد است
سریر آور جایی نعمت معجزاتی احد است

در مدح "محمد (ص)" نضر المرسلین

چون محمد پیدا شد از نور خدا
لا جرم خیر الخلائق گشت شاه انبیا
کل یوم هو لی شان کلام باریست
از نواقص او مبری از عوائب عاریست
در ازل (گفت نبیا) گفت نضر المرسلین
معجزاتش را نگر لا آدم ولا ماو و طین
ذو الجلالش از عنایت گفت لولاک ای حبیب
نه چنین افراشتیم ارض و سماوات عجیب
صاحبه خولق جمیل و خاتم سیف و بیان
لیله الاسری لقایی حق مر او را شد عیان
خلعت قرآن و تاج از جانب رب الجلیل
یا براق پیش او آورده آمد جبرئیل
نعت و اوصافش بیرون از حدی امکان است او
زانکه جمله ماسوی جسم آمدو جان است او
از دم صبح ازل بساد (الی یوم القیام)
بدون پاک او هم آل و اصحابش سلام
(صابرا) اتباع او گیرند راه راستی
ای گرفتار هوا تا که ای در ان سوداستی

هزلهايات

تا بر چمن حُسن تو راهست صبارا
بر خاسته صبر از دل آواره‌یی مـا را
تا روی چوما هت به من خسته نمودی
باز ام چو کتان سوختی (والله) نگارا
تا چشم خوشت بر ابر خواب بسیدیم
در دیده‌یی ما خواب نه پیداست نگارا
تا رویی نوگیسوی نمودی و گشودی
مجنونم و سودا زده ام لیل و نهارا
وقت است که آتش فکنم از ابر آه
آرامگه مسکن سگان سـما را
تا جان بکنو دهست و خریداری تو باشیم
نادیده چو طاوس به جوز زشتی پارا..
تا در دلی ما در زده‌ی آتش دودی
خواهم که کنم پیرامن وسینه قبارا
قامت چو الف بود مرا نون شدم آخر
تا غطه خورم بحر غم عشق شمارا
عومر است که در عهد تو مشغول دوعایم
هاشاکه زعهدت اپری نیست دوعـا را
تا که ی صنما جوو جفا یـد کشم آخر
يك بار نظر جانب ما براه خود را...

ان جوړو جفا ما که تو بر مامی پسندی
شاهان نځنند ان ستمو جوړو جفا را
دلم که ندانی خبرم لیک پس از مرگ
زا خوان لحد یابی سکان سمارا
حاشاکه پریشان شود از جور تو (صابر)
اهدأ است به نزدیک من آن جوړو جفا را

* * *

از ما چه خطا دیدنی شوخ شکر داز
چون دشمنی خو دخواز بیما مینگری باز
زان روزی که آن دیده شهباز ترادید
دراج دل از بیم بیرون نامده آواز....
تا برقم حسن تو گیسوی چو ابر است
باران سرگشم نشکبید زنگ تاز...
ناوک چه زنی بر دلم از غمزه به ایما
گوید که مکن ناله نهاندار همین راز
تا چند جفاو ستم از دوست خدارا
تا چند کنی نازو عتاب و گله آغاز
(صابر) زشبی هجر از ان است دغسپید
یساد رخ زیبای تو اوراشده همراز

* * *

ای که چشم از توتیای خاک پایت بی نصیب
 در دو آزار و فسراقت حیرت افزای طبیب
 بسی جمالت گولشتم گولخن نماید در نظر
 بسی شما اندرمیان اشنا یانم غریب
 چیست خوی چرخ جزایران جدا کردن زهم
 نیست مارا غیر از اشک باران شکیب
 حالیا قریان اگر حالات را جو یاشوند
 از غم دوریت نالانم بسان عندلیب
 از خدا خواهم بجاه مصطفی آن غصه را
 هم مراید (صابریا) اتصالت عن قریب

★ ★ ★

عارض زچه پوشیدنی اشفتهئی از ناز
 از بهر خدا پرده زرخسار برانداز
 در خیرتم از ما چه خطا دیدی که چشمت
 درخشم فرو رفته کند ممرکه آغاز
 پنهان چه زنی بر دلم از عمر به سی تبر
 لبر چه گزی یمنی نهاندار همین راز
 تنهاته (صابر) بلبل داستان سرایت
 آری نسما تا به سمک جمله در آواز

.....

والشمس جمالت قسم ای شوخ شکروز
 آن پرده زود ان غم دل باز بر انداز

مردم که بخونی جگر اندر شده از بیم
زان چشم که از خشم بر آشفته از ناز
در حیرتم از ماچه خطابید کسه اشفت
چشمان تو هر لحظه کند ممرکه آغاز
تا شمس و قمر بر فلک چرخ دوار است
معتای تو نه آمد به جهان نادر و همراز
تا روی ترا دیده ام ای شوخ شکر داز
آتش به بیابان دل افکنده ای از ناز
از ماچه خطا دیده ای کج کرده ای ابرو
ای یار چو بیگانه بما مینگری باز
چشمی تو اگر عریده جویست عجب نیست
رسم است اگر مست کند ممرکه آغاز
پندار دیگر طاقت آن یار نداریم
تا چند نهی بار عتاب و گله از ناز
لجرا چه گزی که نهی (صابری) خاموش
چشمت به دلم گلت که (قوی باش) پرداز

* * *

مله ساقی هوسی باده گلگون دارم
به دل و جان گله از گردش گردون دارم

زغم یار پری چهره چنان مجنونم

به خم طره لیلی سری هامون دارم

من دیوانه چو زیر قدمش مالیدم

گفت بر خیز هزاران چو تو مجنون دارم

نظری پر اثری خواب زچشمتم ای دوست

بسـه خدا دوستر از دولتی قارون دارم

چو تو از چشم من دل شده غائب گشتی

بی شک از اشکی روان قلزم و جیحون دارم

بوی مشکم ز نفس ایدو از اشک گولاب

که از آن زلف از آن عارض گولگون دارم

به طلوع سمر طلعت پاکت ای جان

ز شبی مجری شما طالعی میمون دارم

(صابر) ان اشک روانت ز محیط عشق است

چه غم از بحر جهان کشتی مشحون دارم

★ ★ ★

گنج در پیش نظر اشك چو جیخون دارم
زنهان خانه‌ی دل عیش دیگرگون دارم
بوی اشكم ز نفس بشنود از اشك گلاب
كه از آن زلف سیاه رُخ گلگون دارم
زیهشت آنچه زیاد اش عمل می گیرند
ز خدایی سببی زهد من اگنون دارم
زاهدان گرتو قبولش نكنی معذوری
تو سبك باری و من كشتی مشخون دارم
بپسند آنچه خدا از كرم احسان فرمود
به سلیمان و به اسکندرو قارون دارم
تا توهم بر ابر خواب نبینی چشمش
كه من اندر نظرت صورت مجنون دارم
(صابر) آزار دلت چون ز محیط عشق است
كافرم روی دو عاجز سوی بیچون دارم

.....

هر كرا بر دولت دیدار هوسنت راه یافت
دولت دارین پیش چشم دارد كسم رواج
جرعه‌ی از شربت لعل لبیت هر كس چشید
طبع اودیگر ندارد بالذائد امتزاج
ای نيكارا گرشبی مهمان هر مفلس شوی
میسزد بستاند ان درویش از سلطان خراج

مهر حسنت در دل و جانم نشست از بهر آن
رودهد مسارا بهردم خسرمی و ابتهاج
این چونان جوید جفایت جان و دل را خوش بود
بیده‌ی مرمود را نقطه‌یر بیاض پیوض و زاج
(صابری) از طول مقاتل خلق تعبیت کنند
گرچی یارت دوست دارد ناله‌ای نامیزاج

عاشقان

ای آفتاب رویی تو برگو نوایی عاشقان
وی کعبه و کویی ترا دار الشفای عاشقان
از عاشقانی بی نوا پنهان شوی نبود روا
زیرا فروغی روی تو مشرب نوای عاشقان
زان عقد و ابرویی تو از حلقه‌ی گیسویی تو
بشنو که در هر سوئی تو آید صدایی عاشقان
از ماجرا آزدنی ابرو به هم نثار ده‌ئی
مریاده و افزون خورده و ای دل روی عاشقان
از بردی هجرت ای پری گشتم چو قیسی عامری
تا (صابری) را بشمری ان درلویی عاشقان

نه باب‌هت پزشکی پهوه

بشفا جویندهء راهی علاج   شمه و ان در بیان نامزاج
یاد دارم از حکیم خوش مقال   اول از آغاز بیماران سؤال
ثانیا بنگر ز رنگ روی او   در دریا بهمناس پس داریوی او
تا نباشی آشنای علتش   جفت نیاید با دوایت ز لکش
دیده برخ گوش بر آواز کن   عقلرا بانقل او دم ساز کن
بعد از انها نبض اوگیری بدست   تابیدانی حالش نیکو یا بد است
آن چنان باشد که انگشت چهار نه بسختی نه بسستی وا گوزار
نبض او اگر جهد دیرو قوی   علت از خون است یار معنوی
با حجامت یا بصدش چاره ساز   یا بدارو خون او آواره ساز
وریه جنید نبض او را دیروستست   بلغم اش غالب بود ای یارچست
تاتوانی چیز های گرم ده   و زیوارد مدتی پهریزده

میژوی و هفتای مه لا نه حمده روزیانی^(۱)

میژوی شهید بونی مه لا نه حمده روزیانی - فهرقان - سالی (۱۲۵۲) ی کزچی.

بسازکون غدار زخمها خوریم
شبان عمر بعام بروز آوردیم
جریحه‌ها سامی مخلوق مهلك
قبول کرده به جان به دل نیاز داریم
ولی جریحه‌ی جان سوز افضل علما
چونان که در خبر آمد ز ماتمش مریم
غرض ز ماتم احمد شهید فرقانی ست
که علم برتر ازان بود ماگمان بریم
تنم غصه چو نون است اشک خون جیخون
که مول مول زده استیم غوطها خوریم
چون موج بحر سرشکم ره خیالم بست
علاج کار به ملاح عقل آوردیم
سؤال کرده شد از عقل رحلتش فرمود
جهان گریست چو ما او بگور بسپاریم

۱- مه لا نه حمده گورده روزیانی (۱۸۷۰) له فهرقان له دایک بوه، به کیکه له زانا گورده کانی
کردستان، ماره‌یه‌کی زور موده‌ریس ده‌بیت له مزگوتی سلیمانی له حکومتی شیخ مه‌حمودی نه‌مر،
له سالی (۱۹۳۴) له فهرقان شهیدکرا.

میزوی و صفاتی ره‌فیک شه‌ندی خادم السجاده سالی^(۱) (۱۳۵۵ هـ - ۱۹۳۵ ز)

حیف آن نادر ره‌فیک ارما گشت نهان
آفتاب عالم آرابود بر اهل جهان
خادم السجاده پیغمبر آخر زمان
غبطة بخشای گروه عالمان و زاهدان
آن چونان در انجمن افتاد نالان و افغان
اندر این دنیا علامات قیامت شد عیان
با دل غمگین آهی آتشین و چشم اشکبار
کی کجا دامن توانم شرح داد این داستان
روز رحلت (صابری) از هاتف غیبی شنید
جان خادم یا خبیب حق قرین دان زجنان

۱ - ره‌فیک شه‌ندی خادم سجاده: معتمد ره‌فیک حاجی شمعین حاجی مه‌لا معتمد مه‌لا
سه‌عیدی (خادم سجاده) به، (۱۸۶۶ ز) له کویه هاتوره ته دنیاه، خویندنی لای
مامق مستایانی که رکوک ته‌واو کردیوه، نیجازه‌ی زانسخی لای مامق سستا مه‌لی حیگه‌ت
سیامه‌نسوری وهرگرتیوه، له سالی (۱۹۲۴) ی زاینی به نویته‌ری که رکوک له پهلایانی
پاشایه‌تی عراق مه‌لب ژیردوره (۱۹۳۶ ز) کرچی برایی کردیوه.

میژروی له دنیا دمرچوونی یا پیری غوی
شیخ مه‌حمودی قطبی شویرجی^(۱) (۱۲۱۴هـ - ۱۸۹۷ز)

بدان سانه غم اندر زد آتش
نپندارم که نیشاند فراتش
بهر دل لشکر غم خیمه انداخت
ضرورت رفت بریندد نیشاطش
اگر چی شعر دل کش برنخیزد
از آندل غم براند بمشاطش
ولیکن می جهد از آشیانه
تیز روی چون بگردد گردش آتش
غرض زین غم وفات شیخ محمود
برون از حدی اوصاف است ز آتش

---

۱ - شیخ مه‌حمودی (قوت‌ب)ی شویرجی به‌زنجی شیخ عبدالرحمن شیخ مه‌بدولمه‌زیز شیخ
محبه‌بینی که‌رکوک، (۱۸۳۶) له بیسی (وه‌سمانه‌که) له ناوچه‌ی قهره‌ه‌سه‌ن ماتووه‌ته
نونیاه، خویندنی له مرگه‌وتی نائب له که‌رکوک لای ماملستا مه‌لا محمدی قه‌گه‌یی ته‌واو
کردووه، شه‌ش کتیبی داناه، گرن‌گرتینی شه‌و کتیبانه (بحر و لئه‌نساب)ه که به زمانی
فارسی نویسیوی‌تتیه، وه‌رگتیراوه‌ته سه‌ر زمانی عه‌ره‌بی و کوردی، له سالی (۱۸۷۷)،
شیخ مه‌حمود سه‌ر کردایه‌تی (۲۵۰) سواری کردووه و چووه بق جیهاد دئی ده‌وله‌تی روسیا و
تا ده‌گنه تیروغان پایته‌ختی شه‌رمینیا، له سالی (۱۸۹۷) له گوندی شویرجه کرچی نوایی
کردووه و هه‌ر له‌وی به خاک سپیردراوه.

که کمتر وصفیش از مورد ملخ بیش
خلاق روز و شب گیرد سماعش
چون زین محنت سرا جانش برا آشت
اجل بر سید دامانی حیاتش
روان شد جان پاکش سوی جنت
چون از زند ان قالب شود دجاش^{۱)}
بیامد هاتفی از عالمی غیب
بگفتا حبذا جنت و براتش
کسی کوجز رضا ای حق بجوید
همین باشد جزای صالحاتش
همان بمختصر سازیم دفتر
مبادا رخنه افتد در نکاتش
سؤال از عقل کریم رحلتش را
جواب داد بعد از التفاتش
چو جان داشت سید داغی جانان
بسوی هو بردنش ناشطاطش

---

^{۱)} - تم بهیته له چاپی دوهدها نه نوسراوده توه

میژووی له دوتیا دمرچوونی سید محمد جهبازی^۱ (۱۳۵۴ هـ-۱۹۳۵ ز)

آن جوړ که با آل نهی دور زمان کړد
با برگ گول تازه مگر باد خـزان کړد
ماه رمضان آمدو بر خلق مـرحناک
کچ بخت ما این رمضان مرضان کړد
این شب رمضان است همه شمع فروزان
حکم ازل شمع کوش ما رمضان کړد
آن خار که درچشم عدو بود بر آورد
در قـلب ستمدیده ما باز نهان کړد
ما ازستم دوست تنالیم ولیکن...
روپاه عدو برسری ما شیر زیان کړد
بسیار چشیدیم و شم و ماتم ایام...
آما نه چنین باز ایر در دلو جان کړد
گـمگشته ز ما اشجع سادات دریفا
او رفتو بسی قامت ما همچون کمان کړد

۱- سید محمد سید سمد: سرداری هژوی جه باریه، هلویتستی توری دلیرانه ی
نیستمانی هیه، په کیکه له وکسانه ی که بهر د وام خوی و هوزه که ی پالېشتی شیخ
محمود بیون دزی ټینکلیر، په کیکه له کوره کانی له سالی (۱۹۱۹) له شه ی دهریه ند بازیان
شهید نه بیت (۱۹۳۵ ز).

این ظلم نــــ از ماو شما کرد بتنھا
 تاهست جهان بادیدگران نیز همان کــــرد
 جز صبرو تحمل نبود چاره بـــــــرادر...
 تقدیر بتدبیر شما رد نتوان کــــرد
 دیدند هلال رمضان و لوله بر خــــاست
 بر روحی محمد صلوات خلق عیان کــــرد
 این گلت شب رحلت او (صابری) غمگین
 (منگامی) عشا مردن بجان قصد جنان کرد
 در جواب نامه و ملا عبد المجید ^(۱) (۱۳۴۶ لک - ۱۹۲۶ ز)

ای بیادت در دلم پیوسته چون سور است عید
 غره‌ی شهری رجب پیک آمدو دل آرمید
 مدتی بود از فراق تـ مرغ جانم می تپید
 از سروش عالم غییم بگوش و جان رسید
 بخ بخ این عیش و نشاط و حبذا نعم البرید
 یار این شادی برات و قدر باشد یساکه عید

۱ - ملا مهجیدی قوتب: کوری ملا مهردان له عهشیره‌تی شیخ بزقنیه (۱۹۰۶) له کەرکوک له دایک
 بو، خوێندنی له خزمه‌تی ماموستایانی کەرکوک ته‌واو کردوه، ئیجازه‌ی له ملا ناصح سیامه‌نسوری
 وه‌رگرتوه، زمانی عه‌ره‌بی و کوردی و تورکی و فارسی به باشی زانیوه، له مزگه‌وتی شیخ نوێی د
 حاجی خه‌لیل ناغا و حیدر پاشا مه‌لایه‌تی کردوه، به‌پێوه‌یه‌ری مه‌دره‌سه‌ی نیزامی نه‌بیته‌ ماوه‌یه‌که
 پاشان نه‌بیته‌ به‌پێوه‌یه‌ری (معهد اسلامی) سالی (۱۹۶۴) وه‌ تاکو (۱۹۷۵)، بوی ته‌وه‌ نه‌بیته‌ نیام د
 خه‌تیپ له مزگه‌وتی (نعمان الجدید) وه‌ (رئیس علمی کەرکوک) له (۲۶ / ۴ / ۱۹۸۶) کورچی دیوانی
 کرد.

ویزلم عبد المجید مکتوب کز بولدی وصول
شادمان گشتم بیرون از حد اوام مقلول
از خدا خواهم بجاه آلو اصحاب رسول
جمله آمالت بود در حییزو قیدی حصول
در فصول اربعه یک روز ننشینى ملول
شب براتو قدر باشد روز عمرت هم چو عید

حوسن خط شایسته‌ی تحسین و نظم اش دل پزیر
نکته های جان فزایش خوشتر از عطر و عبیر
هم چو (القوه علی وجه ابی یأتی بصیر)
گرچی مصر دل زجوع دوریت شدنیمه سیر
لیک از گرمی شوق تا بجانم چون سمیر
حملها آرد هنوز نعره همل من مزید

گرچی از دنیا نداریم از شما محبوب تر
چون ندارم دست گه هر دم شوم محبوب تر
از عطا‌های خدا نیست از دوعاها خو‌تر
خواهت پیش همه هر دم شوی مرغوب تر
تا که نالد رعدو گرید ابرو روید چوب‌تر
تا جهان باقی بود یا رب به قرآن مجید

صابری صد کاشکی کرکوک می بودی مقام
نکته های دل پزیرت می شنیدم صبح و شام
گاه در ایوانی مسجد گاه دیگر سطح بام
باقی ازما بر پدر فرمان تبلیغ سلام
چشم محمود و محمد بوس دارم والسلام
حفظتان سازد خدا از شر جبار عنید

خورشید جمال

ای که خورشید جمالت هردو دنیا را سراج
وی به احسان و نوال هردو عالم احتیاج
هرکس را بر دولت دیدار حسنت راه یافت
ننگرد در ماسوی الا چو نقد بی رواج
مهر حسنت در دل ما ثابت و غم معو شد
زان نیا شد در دلم جز خرمی و ابتهاج
در دل و جانم بجانب من خوشتر بود
جو رتو از طلعتی مهتاب در شبهای داج
عاشق از سودای عشقت دائما در جوست جو
هم چو روز عید به هر طواف کعبه سعی حاج
از ثریا تأثیری بالای ان زیر آن
هرچ مخلوقست جمله بابتو دارد احتیاج

بس چو ابراهیم ادم بهر طواف کعبه ات
سلطنت بگذشتند پادشاهان تخت و تاج
سر زفرمان خطت هر کس بیرون سازد شها
هم سواد الوجه فی الدارین فرطی احتیاج
شهبسوارم اسب تا زیسرا در میدان رود
نه عرب با او براید نه کورد با قیرو قاج
وی که پایت بسر شاهان عالم هم چوتاج
ای که حُسن آفتاب هر دو گیتی را سراج
کی بود یا رب ببینم روی خویش نا گهان
رخ نماید چون قمر را در ابر شبهای داج
عاشقان بیمار جویان سر نهاده بر رخت
تا که پا بر فرقشان مالی همین باشد علاج
آفتاب حسن تو چون سایه بر (صابر) لکند
شوقی دلدا پسید آمد هزاران ابتهاج

ای لاله رخ و غونچه لب و شوخ شکرراز
وی یاد تو مارا همه شب مونس و همراز
تائیده بماند رخت دیده‌ی مردوم
تا نروع بشر درو جیهان چشم کندباز
تا شمس و قمر بر فلک نورفشانند
بر گردی رخ شمع تو پروانه‌ی جانباز
تا درو مرض در رود از دلو جانها
تا خنده زدی جمله دواکردی باعجاز
اندر نظرش سرمه چه نام است کسیرا
کاش خاک رخت دیده‌ی او گشته جلا ساز
از غونچه‌ی گولزار رخت موهبتی کن
تا بلبل بیچاره‌ی دل لابه کند باز
در حسرتم آن دیده‌ی فتان که همیشه
ان چیست که درخشم کند معرکه آغاز
(صابر) تو می‌پندار از آن چشم رهایی
تی هوی دلت درخنده در مقلب شاباز

ز مہجرات چ نویسیم کہ در دفتر نمی گنجد
چو بوی عود ہندیرا کہ در مسجر نمی گنجد
اگر باور نمیداری بخوان (العال لم یشبہ)
کہ خورشید جهان ارا بہ کشور در نمی گنجد
اگر شیخ و اگر شابی و گھر خورشید مہتابی
بفرمان و رضای دوست کوشیدن شوی امجد
درون اینہ صورتی خود را تماشاکن
کہ مویت شیرو دل چوقیر و عورت شود ابجد
زدل پرسید پیری رونق عہد شبابیرا
بگفت از دیدہ پرسی اینرا اگر مردم نمی رنجد
ز آندوہی دلی معزون نشسته مردمان درخون
نہ اکنون است این قانون مجاز اند اپاجد
اگرچی میوہ ہا بسیار است (صابر) دراین بازار
بغیر از نیک انہارا ترازو بر نمی سنجد

میژوی له دنیا دهرچونی صابری

ماموستا عبد المجید قطب دایناوه

شیخ نجم الدین عالی همت زهرانسپ
حاتم اهل زمان بود خاتم اهل ادب
شاعرو دانا انیبو محترم عالی جناب
مجلس آرا مرجع شاه و گدا در روزوشب
از دعای مستجاب و از دوی پر اثر
هیچ سستی را نداند در ادای ما وجب
گفت تاریخ ولادتش یار او عبد المجید
شیخ نجم الدین عند الحق فی قصر الرحب

پاشکوی
دیوانی صابری

مفردات صابری - تاکه بهیت

۱. نه ته وایه تی

صابری کوردده هه کیمانه هونه نه نوینی

هونه رت زشته نه گهر تازیه یا په هله ویه

*****

که ره نیر^(۱) حاکمی ئیسلام و که ریم به گ چه ته بی

حالی نه میده ته کورده نه بی نه م زیله ته بی

*****

نه م جا ده نوسم عهریزه ی کوردی

به لکو ته وای بی به ده ستو و بوردی

۲. وه سف و دلداری

ئهی به سوره ت مامی تابانو به بالا عهره ری

ئهی برۆت شمشیری برپانو به موژگان نه شته ری

ئهی غه زالو کهو له چار روینت شه رمنده یه

سامری هه یرانی چاری تۆیه بو جادو گه ری

تا نه خوشی چاری تۆ به سده هه کییم بیه سهر

سا به چاری تۆ قه سه م سه رسامن سوکو سه رسه ری

*****

کوشتمی نه و شوخه بی دینه بناسن قاتلم

هه رسه ری تیری موژه ی خوینی هه زاری پتیه یه

۱ - مه به ست له کلانیلیکی ئنگلیزه که کاریه ده ستو حاکم بروه.

دیوانی صابری

نہو به لہفزی نہرمو شیرین بانگی کردم صابری
من وہ کو فہرہاد نالانم وم لہو کتوہیہ

*****

یاری من عادتہی مانہندی قہمہر شہ و پرہویہ
دابو سونہتی من ہوئیہ بہ شہو ہی خہوویہ

*****

لہ حالی من دہ پرسی بوچ وا غہ مگینو شادمانم
دہمی حازر دہمی غائب دہمی نزیک دہمی دوری

*****

نہ گہر چسی دل گرفتارہ بہ دوی زلفی زنجیرت
بحمد اللہ خہ پالی جہ نہتی حوسنت زیافہ تمہ

*****

پہ نا بہ خوا لہ فیتنہی چاوی یارم وا لہ پاریزہ
بہ چہ ترساوی نہو ترسا بہ چہم^(۱) ماموری ٹینگلیزہ

۲. ثابینی

نہی خودای حالان و عالیمی سپری نہیات
تابہ کھی ہسہرہت بکیشم توئی خہ بییری حالان
تو کہ رہ زاقی حہ قیقیت لیت عہیانہ حالی من
سا پہ تاہم ہر بہ توئیہ رہی ہی موسستہ عان

*****

شهمه یه اعجازو اوصالی جه میلی ئه و بهس
تو بزان هه رگه سی دانایه هه رفیتی بهس

****

نومه تو ئه تبعای ئه و خاسن به پئی خاسا ئه پۆن
ئهی ته ریقی عام مه چۆ رێگهی عوام بۆ نان و پۆن

*****

صابری ئالی عه با وا چاکه نه نسی ئالده بی
زیوی قه لبی قال ده بی فرمیسکی ئه و سا ئال ده بی

*****

دهس به لوقمهی شوبه دارو ده م به بسم الله چیه
کوفری مه حزه شوبه بۆ ناوی خودای بی نیاز

*****

ئه گهر عه شقت هه حقیقهت بی مورات شاهی له ولاکه
وه ره ته کبیری ئه م لاکه مه چۆ نزیکي ئه ولاکه

٤. کۆمه لایه تی

وه ره تو سه بر وه فا فیزی له گا جو تو سه گ
ئوه هه مالی جه فا ئه م بۆ وه فا عو عویه

****

غهم نه تۆمی ده روون جه م پیه ن سه ف سه ف
ئاخ پهی ژێرو به م چه نگ و نای و ده ف

تشمیس (صابری) له سر شپوری (۴۴ حوی)

دلښخه سته یی اقای مورتی شیری نه وایی زود
ته بیبا دهستی دامانی تو قه نده گولایی زود
ده ترسم چه رخی ده وران بکا هم نینقلابی زود
له پر پرده یی نه جمل یو شیشه یی عومرم نه وایی زود
لیا قم ده ست و بردی ساقیا جامی شه رایی زود

*****

(بیاض) یی داستانی هم "عجوز" ه سهریه سر که تنه
له نادم تا کو نون هرچی ده نوسی شهرخی نه و مه تنه
شهو یی سده شوو ده کا نه و زانیه زانی به یه ک - بطن - ه
چیه دنیا ژنیکه هر شهو یی سک پر بـــه سده فیتنه
سبهینی زو به خوینی جه رگی نه هلی دل ده کا بیتزو

تقریض (صابری) له لایه ن ماموستای پایه بهرز (ماموستا ۴۴ هه بیلونکه ریسی مودیریس)

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمين والصلاه والسلام على سيد الاولين والآخرين وخاتم النبيين
والمرسلين والمبعوث رحمه للعالمين وشفيعا للمذنبين سيدنا محمد اكرم الخلائق اجمعين
وعلى آله واصحابه والتابعين له باحسان الى يوم الدين وبعد:

براكان پتيويسته له پيش پيشكهش كردنى تقریضى ئەم دیوانه جوانه چەن شتی بزانی:
ئەدەب چییە - شعر چییە - صابری کتییە.

ئەدەب: بە مەعناى راگرتنى سنورى وتارو كرداره، وه به زمانى عەرەبى: الألب رعایه
حدود الاشياء

جا هەر ئادهمیزادى وتارى به نيعتبار بوو وه کردارو کارى دور بوو له رهخهئى شرعى و
عورنى ئەو کاته ئەو کەسه به ئەديب دەناسرئ له عورنى عاماء، وه له عورنى خاصى
نووسەرانا هەر کەسى وتارى، پەخشانی، هۆنراوهى به سوود بوو ئەوه ئەديبە.

شيعر: له لوغەتا عیلم و شعورە، زانیاری و تێگەيشتن و پەيبردنه به کاکلەى کار و وتار،
له عورنى ئەهلى ئەدەبا بریتیه له وتارى هۆنراوهی وهها که له کانگای دلەوه دەرچى بۆ
دەرپرپنى نیشتیاق و غرام بۆ بینینی دۆلەر و نازدار، یا دەرپرپنى مەینەت و نازاریکی
نەفسى و لەپیشنامەدهی رۆژگارا، وه یا ئامۆزگاری شەخصیکی نەزان یان کۆمەڵیکی
پاشکەوتوو له عیال بۆ ئەوهی تێگۆشن و رێگە بچرن و به ئامانجی خویان بگەن، وه بۆ
گەلى کەس له گەلى جارا شيعر بۆرکانی نەفسى نینسانە که هەلئەچى بۆ به یانى حیکمەت
و مەریفەت و پێگە یاندنى کۆمەل.

ئەم شيعره که لەم بابەتانەیا حەرف بکرى تۆد مەمدوح و مەرغوبە وه ئەگەر له تانە و
تەشەر و جنبۆ هوقشى و عیبدارکردنى خەلکیدا بوترئ یا بۆ مەدح و سەناى بى جیگە و

دیوانی صابری

بئی مه غزایی نهوا شیعره کانی عیب و قصوره وه مه مشغول بوون بهو شیعرانه وه حرام و تاوانباریه و نا په سنده.

جا له بهر نه وه شیعر (هژنراوه) زړویه به درزی دهر وونی و مه لعی روحی بئی نه اساس پهیدا نه بئی وه په یوه سته به وه زن و قافیه و ثنائیوه زه حمت کیشان بقی ریکخستنی غزه لی یان قه صدیکی نه بئی، خوا هرمویه تی ﴿وما علمناة الشعر وما ينبغي له ان هو الا ذکر و قرآن مبين﴾ وه له حقیقه تدا نهو شیعره ناشریفانه مه رغوب ته بیعه تی عامیه له گومراهان، خوا هرمویه تی ﴿والشعراء يتبعهم الغاؤون، ألم تر أنهم في كل واد يهيمون وأنهم يقولون ما لا يفعلون﴾ نه گه نا شیعره که له کاکله شیعره ساغ و سه لیمه وه ده رچی و باسی حکمت بکا و ناده میزاد ته می بکا نه وه زکد باشه و به سووده بوونی، ه زده ته مه مه د (ص) هرمویه تی: (ان من الشعر لکمه)، والحاصل شیعر چه کی ده سستی نه بیبه نه گه ر بقی حکمت بئی نه جیب و ه بیبه و نه گه ر بقی زه حمت بئی مه کروهی ته به و هرامه له دینی نیسلما.

صابری کتیه؟

صابری ناز ناوه بقی شیخ نه جمه دین کوبی شیخ عه بدولر ه حمان کوبی شیخ مه محمودی قوتب له نه وهی خوالیخو شپو ه زده تی شیخ محبتین کوبی قوتبی عارفین ذو الجناحین شیخ ه سه نی گله زه رده یه که په که مه ردی مه دانی عیلم و نیصلاخ و نیرشاد بووه، نه م زاتانه له نه نه وهی شیخ عیسی به رزنجین که له خالصه ی نه وهی نیمام موسای کازمن ره زای خویان لیبتت هه موویان.

صابری ئینسانتکی به مه غز و خاوه ن مه عرفه ت، سه رچاوه ی حکمت بووه، و تاره کانی په خشان و شیعر هه موو بریتین له ناموزگاری چینی ناده میزاد ی هاو نیشتمان بووه.

شیعره کانی له شعوری نیسلامی و نینسائی، له سینهی ئینسانی ره بانی و روحانییه و ده رچووه، نینسائی و نه بووه که به زکد و شه له گه ل و شه دا ریکبغا، به لکو ته بهی وه کو

سەرچاوه‌ی ئاوی په‌وان بووه، صابری نه‌گه‌راوه به دوا‌ی قافیه دا به‌لکو قافیه به شوینی نه‌مدا گه‌راوه.

دروسته بلتی صابری و شیخ ره‌زا مه‌شهور دوو لفانه‌ن و به‌یه‌ک سک له دایکی نه‌ده‌پ ده‌رچوون، به‌لام اختلافی زه‌مان نه‌و دوو لفانه‌یه‌ی جیا‌ک‌ر‌ی‌ونه‌ته‌وه، صابری به شوینی تاریفی خه‌ت و خال و قه‌د و بیا‌لای شمشا‌ل‌دا نه‌گه‌راوه، عاشقی زینه‌ت و جه‌مالی زاهری نه‌بووه، و به شوینی مه‌دح و سه‌نای نه‌ملی دنیا‌دا نه‌گه‌راوه بۆ‌باری دونه‌یایی، چونکه زۆر عه‌زیز النفس و خاوه‌نی شه‌مامه‌ت بووه، وه به‌شوینی واته رۆ‌ک‌خ‌س‌تن و نو‌ک‌ته بازی و جناس و طباق‌دا نه‌گه‌راوه، نه‌گه‌ر شتیکی وا له شیعه‌ره‌کانیدا هاتیی نه‌وا سه‌یه‌لان و هێرش‌ی ده‌روونی بووه.

صابری دیوانه‌کی یا اظهار‌ی نه‌سه‌ف بۆ خۆ‌ی له سهر رابوردنی عومری و نه‌گه‌یشتنی به ئامانج، ویا بۆ ته‌رغیب دانی هاو‌ن‌یشت‌مانی له سهر که‌س‌یی مه‌عریفه‌ت، یا سه‌ره‌نه‌نش‌ی شیخی ناتواو و مه‌لای بی‌اقدام و هه‌نگاو یا سه‌مه‌کاری به‌د‌کردار، یا به‌چکه ده‌وله‌مندی سه‌رخۆشی به‌دکار و به‌د‌کردار بووه، بانگی کردوون بۆ لای حه‌قیقه‌ت و بۆ خه‌زمه‌تی شه‌ریعه‌ت و نه‌شری اخلاص و ئادابی ته‌ریقه‌ت بوون، من وا نه‌زانم صابری هه‌موو شعوری شعری جوان بوون، به‌لام بۆ‌ت‌کیان ئالتوون و هه‌ندێکیان زیو و هه‌ندئێ ئاسن بوون، یانی هه‌له‌به‌قات هه‌یه بۆ شیعه‌ره‌کانی، گه‌لێکیان نه‌وه‌نده به‌قیمه‌ت و به‌نرخه پێ‌ویسته ئینسان‌ی فامیده بیکاته به‌ر و ره‌فتاریان پێ بکا، کاشکی هه‌موو قه‌طریکی نه‌م نیشتمانه یه‌ک‌یکی وه‌کو صابری نه‌بوو، هه‌تا نه‌م کۆمه‌له غافله بێ خه‌به‌ره‌یان ناگادار ب‌کردایه‌ته‌وه، له نووستنی غه‌له‌تو به‌ده‌ب‌خ‌تی و په‌ریان ب‌کردایه له شا رۆ‌گ‌ی سه‌عه‌ده‌ت و پیرۆزی.

نه‌گه‌ر له سهر هه‌ر واتیه‌ک که به نیه‌سه‌به‌ت صابری وتان، شیعه‌ری له شیعه‌ره‌کانی بکه‌ین به ده‌لیل، پێ‌ویسته که له باتی نه‌م پێ‌شه‌کییه کتیی ب‌نووسین، خۆ‌ز‌گه‌م به‌ر که‌سه‌ی که نه‌م دیوانه‌ی صابری له به‌ر نه‌کا و به شیعه‌ره‌کانی شعوری خۆ‌ی تێژ نه‌کا.

شیرعی صابری شعوری مه‌رده
 هر که س تیگا نه که سه مه‌رده
 رهفتاری پتکرد مه‌ردی مه‌یدانه
 لئی دور که و ته وه حیوانی مه‌رده
 شادین له بق دل که پیتی دلشاد بی
 بق ناساغی روح ده‌رمانی ده‌رده
 بق چی ناروانیت بق جوشی دلی
 شه‌زاره‌ی ناره یا ثامی سه‌رده
 یا خوا صابری پایه‌ت عالی بی
 دوری له هرچی غوبار و گه‌رده
 له شکر پیچه‌دا ناوی و شیرین
 هر خاصه‌ی میزی قادری مه‌رده
 نامی به فیدای مه‌ردانی حق بی
 له روویوونه‌وه له بگره و به‌رده
 نه‌مجار سه‌لام بق روحی به‌رزت
 بسق شیرعه‌کانت غه‌زل یا مه‌رده

۱. غه‌زلی صابری که ته خمیس کراوه له لایه‌ن (جاهد) بوه؛
 وه‌های یاریکی دلسۆزم به یه‌ک دو مه‌رحه‌با ناده‌م
 نه‌خۆش بووم گه‌ر بیرسی لیم به ده‌رمان و شفا ناده‌م
 جه‌فا نه‌ی یار گه‌ر نه‌پیی لیم به هیچ خۆش و سه‌فا ناده‌م
 کلای سه‌رداوی خۆم به تاجی پادشا ناده‌م
 که‌لاره‌ی دووکه‌لای خۆم به قه‌سر و گه‌جی شا ناده‌م

.....
 کہ خرم سہرلہ شکری یاریم بہ خرم چس روتبہ و قایش
 لہ دہ ورم خیرہ تسی غم ہلکرایں تیپ و ٹالایش
 دلہ ناچن لہ بوی دہ ستمکوی دہ ولت بہ خورایش
 پلاوی سہر بہ کشمیشی فہ قبری یہ عنی ٹاسایش
 خودا پیدا لہ مہ ولا روو بہ ترشی و شوریٰ نادہم

.....
 بلین بہ و شوخہ نم پہردہی لہ سہر روو چاکہ نہدینن
 وہ لامسی خورش و شادی ٹہگر پین ماوہ بوم بینن
 ٹہوا ماتم حبسا پیکسی لہ گل من مابن بیستینن
 کہلاوی خرم بہدہستی خوی گولام لسی پپہ پڑنن
 ٹیتر حاشا و کہلا دہس لہ داوینن سہبہ نادہم

.....
 لہ دہس خوت بق ٹہدہی من ہرزہ مانی جینگہ و ریت
 لہ یادم ہر ٹہمینن من ہر وقت من ہر تہما پیت
 ٹہگر تن نانی تہندوری منیش ہورن و ہم خوینم
 بہ خوینن جیفہ بہرگی زامدی ٹالودہ کم شینم
 بہ تہوفیقی خودا دینم بہ دو نان و کہوا نادہم

.....
 لہ رنگی عشق و سہوایی نہ نالینن و گہر نہ گری
 لہ بق تہ حقیقی ٹامالت نہدہی ہلہمت لہ بوی نہمری
 عہ زاب و ٹہزیہ تو محنت لہ (جاہید) تکزئی و ہرنہ گری
 کللی (صابری) قاپی ہموو مہ قصودی ہلہ نہ گری
 بحد اللہ بہ دہس گرتوومہ رہدجی خرم بہ بانادہم

۲. زهلی صابری ته خمیس کراوه له لایهن جاهدوه له ۱۹۶۸/۲/۱۰ له دیني شوړیجه.

وجودی ناوجودی من له خزمهت دهرکرا چیبکه م
شه هادهی شینتی و مهستی به ناحق پیم درا چیبکه م
به رولا بونی دهشتو دهر له یو من داندر ا چیبکه م
خودا هواره نه م شه و لوبه رم لسی دابرا چیبکه م
شه راره ی ناگری دوری له سینم ه لکرا چیبکه م

*****

نه مهنده ناته وانو سر به نیشو دل خه فته بارم
ته بیب پتی ناگری وه لالا عیلاجی ناله یی زارم
کزومات و غریب و بی کس و بی مه مدهم و چارم
له بهر دهر دو غمی یارم نه خوش و خانه بیتارم
وه کو مه جنون دلم یو چولو سحر ا ه لخوا چیبکه م

*****

له سده سوده سر و شهیدا حبسابی عاشقی پرسیم
له سده فراهادو مه جنونیش وهرم گرت دهر سو هم ته علیم
نه بوم رزگار مه گه وایو نه سیبو به ختو هم ته تقسیم
خودا روژی نه زه ل گریان و قو پ پتیوانی پی به خشمیم
به نه مری حق و جودم ه لته کیشم له م قو پا چیبکه م

*****

زیانم چو به سر چیبکه م نیه چاره م به مه نیوسمی
هله که سته نه وعه خوی گوی و ه کو نه شکالی تاووسمی
له ناو به حری غما غه رقم به مه حکومی و مه حبوسمی

قہلہم روژئی نہ زہل بۆ نیتہ ہر دہر دہو غمی نوومی
ہمو روژ گر نہ نالینم شہوانی بۆ چرا چیبکہم

*****

لہ سہر ئەم حالہ تہی خوشم ژیا نی خوّم بە کہس نادەم
رەقیب با سەرکەوی بۆ من کہ خوا نہ یخات و من نایخەم
نەفس سەد ئارە زوو کاتن عەقل نہ بیات و من نایبەم
قەسە بۆ فایدە و بیجی زەرورەت پێم نہ کا نایبکہم
ئەگەر گرێ و فغان ناکەم کہ ئارام بپا چیبکہم

*****

بەھارە دەشت و دەر رازاوە بولبول و لہ ئیقبالہ
مەحالہ پایە بوسی گول بەم وە زەو ئەحوالہ
نەتیجە عاشقی ہر روت و پلەریوتو عەدەم حالہ
ہمو عالەم بە بەرگی جەژنەو سەرمەست و خوشحالہ
ئەگەر قانع نہ بێم (صابر) لہ نێو بەرگی شەرا چیبکہم

*****

قەناعەت کە نزە بۆ (جامید) مەژاری ہر بە سەر چاوان
چە دەخلم پێتہ بۆ عالەم ئەگەر شایە بۆ یا سەیران
نەبو جارێ مەوالی من بپرسی یارە کہی جاران
نەگەییە دامەنی حوسنی مەناسە صابری یاران
لہ دوتیادا بە بەدناوی کە من زەنگم زپا چیبکہم

جامید تەکیە شۆجە ۱۹۶۸/۲/۱۰

شیمری مهلا محمده شاتری^(۱)

بؤ دهرچوونی دیوانی صابری

دیوانسی صابریم به رویی کـوتـه دـهـس
زه وقی نییه نه گهر نه یسیتی نه هر کـهـس
نافه رین بؤ نه وکـهـسه، نه مـ دـوـرـی له ناو خسته دهر
ماوهی نه دا بی مایه بجایه سه رنگون و بی خه بهر
ده لیله صابری بؤ نه وانه و له ری دهرچوون
به لی وایه خوا فرموی (وبالنجم هم بهتدون)
نه جمی صابروک گه لایژ پرشنگ نه دا
دای له زهرعی دل خزی به خزی نه دا نه دا
پرچ و میزه، ریشی پانیش تق فریده بؤ په نا
بؤ دلی فرموو نیشاره شامی لولا ها هنا
له ریشهی صاق دل شیمره کانسی هتییه
بیگه رد و خاوینه هم بیخوینه بی خـوـی نیه
صابری، شاتر نیه خق له وه سفی تـقـدا شاتری
تق که نه جلی شا شه میدی بیشک له شاهان شاتری

مهلا محمده شاتری

نیعام و خه تیپ له مزگه وتی نورالدین

شهرجه - که رکوک - ۱۹۷۰

۱- شاتری په کپکه له تیره کانی جاف زیاتر له ناوچهی کلری بوونیان ههیه.

پښتې سمعت

لاره	بڼه
۱	پوهنځي چاپي جوړښت
۲	صابري يا دملسري...
۳	ساعت...
۴	صابري...
۵	نځيرچي باره يا پوځي صابري...
۶	په سندر...
۷	په پاڅوښت...
۸	په پاڅو ۱ جهاني شوق لاسچامن صابري...
۹	کاکړ پوځي...
۱۰	شوق مامور لاسچامن... ته نا...
۱۱	کله... ل نضيله الانسنة عبدالجود لفظ...
۱۲	ساعت شوق صابري...
۱۳	کاک...
۱۴	په کورنۍ پوځي...
۱۵	الله...
۱۶	صابري پوهنځي (ر)...
۱۷	پوځي شوق (۱)...
۱۸	نورې دى...
۱۹	خوځې ۱ خوله...
۲۰	دورې دى...
۲۱	پوځي ۱ د موبيل...
۲۲	په لاسچامن لوبو...
۲۳	شوق...
۲۴	په لاسچامن چلن... ۱۱...
۲۵	پوځي پوځي...
۲۶	شوق پوځي...
۲۷	سکال...
۲۸	شوق پوځي...
۲۹	پوځي پوځي...
۳۰	پوځي پوځي...
۳۱	پوځي پوځي...
۳۲	پوځي پوځي...
۳۳	پوځي پوځي...
۳۴	پوځي پوځي...
۳۵	پوځي پوځي...
۳۶	پوځي پوځي...
۳۷	پوځي پوځي...
۳۸	پوځي پوځي...
۳۹	پوځي پوځي...
۴۰	پوځي پوځي...
۴۱	پوځي پوځي...
۴۲	پوځي پوځي...
۴۳	پوځي پوځي...
۴۴	پوځي پوځي...
۴۵	پوځي پوځي...
۴۶	پوځي پوځي...
۴۷	پوځي پوځي...
۴۸	پوځي پوځي...
۴۹	پوځي پوځي...
۵۰	پوځي پوځي...
۵۱	پوځي پوځي...
۵۲	پوځي پوځي...
۵۳	پوځي پوځي...
۵۴	پوځي پوځي...
۵۵	پوځي پوځي...
۵۶	پوځي پوځي...
۵۷	پوځي پوځي...
۵۸	پوځي پوځي...
۵۹	پوځي پوځي...
۶۰	پوځي پوځي...
۶۱	پوځي پوځي...
۶۲	پوځي پوځي...
۶۳	پوځي پوځي...
۶۴	پوځي پوځي...
۶۵	پوځي پوځي...
۶۶	پوځي پوځي...
۶۷	پوځي پوځي...
۶۸	پوځي پوځي...
۶۹	پوځي پوځي...
۷۰	پوځي پوځي...
۷۱	پوځي پوځي...
۷۲	پوځي پوځي...
۷۳	پوځي پوځي...
۷۴	پوځي پوځي...
۷۵	پوځي پوځي...
۷۶	پوځي پوځي...
۷۷	پوځي پوځي...
۷۸	پوځي پوځي...
۷۹	پوځي پوځي...
۸۰	پوځي پوځي...
۸۱	پوځي پوځي...
۸۲	پوځي پوځي...
۸۳	پوځي پوځي...
۸۴	پوځي پوځي...
۸۵	پوځي پوځي...
۸۶	پوځي پوځي...
۸۷	پوځي پوځي...
۸۸	پوځي پوځي...
۸۹	پوځي پوځي...
۹۰	پوځي پوځي...
۹۱	پوځي پوځي...
۹۲	پوځي پوځي...
۹۳	پوځي پوځي...
۹۴	پوځي پوځي...
۹۵	پوځي پوځي...
۹۶	پوځي پوځي...
۹۷	پوځي پوځي...
۹۸	پوځي پوځي...
۹۹	پوځي پوځي...
۱۰۰	پوځي پوځي...

۱	صابري...
۲	پوځي پوځي...
۳	پوځي پوځي...
۴	پوځي پوځي...
۵	پوځي پوځي...
۶	پوځي پوځي...
۷	پوځي پوځي...
۸	پوځي پوځي...
۹	پوځي پوځي...
۱۰	پوځي پوځي...
۱۱	پوځي پوځي...
۱۲	پوځي پوځي...
۱۳	پوځي پوځي...
۱۴	پوځي پوځي...
۱۵	پوځي پوځي...
۱۶	پوځي پوځي...
۱۷	پوځي پوځي...
۱۸	پوځي پوځي...
۱۹	پوځي پوځي...
۲۰	پوځي پوځي...
۲۱	پوځي پوځي...
۲۲	پوځي پوځي...
۲۳	پوځي پوځي...
۲۴	پوځي پوځي...
۲۵	پوځي پوځي...
۲۶	پوځي پوځي...
۲۷	پوځي پوځي...
۲۸	پوځي پوځي...
۲۹	پوځي پوځي...
۳۰	پوځي پوځي...
۳۱	پوځي پوځي...
۳۲	پوځي پوځي...
۳۳	پوځي پوځي...
۳۴	پوځي پوځي...
۳۵	پوځي پوځي...
۳۶	پوځي پوځي...
۳۷	پوځي پوځي...
۳۸	پوځي پوځي...
۳۹	پوځي پوځي...
۴۰	پوځي پوځي...
۴۱	پوځي پوځي...
۴۲	پوځي پوځي...
۴۳	پوځي پوځي...
۴۴	پوځي پوځي...
۴۵	پوځي پوځي...
۴۶	پوځي پوځي...
۴۷	پوځي پوځي...
۴۸	پوځي پوځي...
۴۹	پوځي پوځي...
۵۰	پوځي پوځي...
۵۱	پوځي پوځي...
۵۲	پوځي پوځي...
۵۳	پوځي پوځي...
۵۴	پوځي پوځي...
۵۵	پوځي پوځي...
۵۶	پوځي پوځي...
۵۷	پوځي پوځي...
۵۸	پوځي پوځي...
۵۹	پوځي پوځي...
۶۰	پوځي پوځي...
۶۱	پوځي پوځي...
۶۲	پوځي پوځي...
۶۳	پوځي پوځي...
۶۴	پوځي پوځي...
۶۵	پوځي پوځي...
۶۶	پوځي پوځي...
۶۷	پوځي پوځي...
۶۸	پوځي پوځي...
۶۹	پوځي پوځي...
۷۰	پوځي پوځي...
۷۱	پوځي پوځي...
۷۲	پوځي پوځي...
۷۳	پوځي پوځي...
۷۴	پوځي پوځي...
۷۵	پوځي پوځي...
۷۶	پوځي پوځي...
۷۷	پوځي پوځي...
۷۸	پوځي پوځي...
۷۹	پوځي پوځي...
۸۰	پوځي پوځي...
۸۱	پوځي پوځي...
۸۲	پوځي پوځي...
۸۳	پوځي پوځي...
۸۴	پوځي پوځي...
۸۵	پوځي پوځي...
۸۶	پوځي پوځي...
۸۷	پوځي پوځي...
۸۸	پوځي پوځي...
۸۹	پوځي پوځي...
۹۰	پوځي پوځي...
۹۱	پوځي پوځي...
۹۲	پوځي پوځي...
۹۳	پوځي پوځي...
۹۴	پوځي پوځي...
۹۵	پوځي پوځي...
۹۶	پوځي پوځي...
۹۷	پوځي پوځي...
۹۸	پوځي پوځي...
۹۹	پوځي پوځي...
۱۰۰	پوځي پوځي...

۱۷۹	تواری لکیر...
۱۸۰	له کن سوانی لکیر...
۱۸۱	پاری شین لکیر...
۱۸۱	دورسول به گنار کسره یی...
۱۸۲	لکیری دورسول به یوریه له زبل و پوریه...
۱۸۳	دوم پلنه دهم یا دهم...
۱۸۴	سوانی کسره یی شا تاسی زلای...
۱۸۵	دولکاسی چلوت...
۱۸۶	دورسول تاسی یایه یا دگر پوریه...
۱۸۷	دولکاسی چلوت...
۱۸۸	له کن مادی دلی ژاندر چلوت...
۱۸۹	دورسول سوانی له یایه...
۱۹۰	به سوانی ژاندر و لکیر...
۱۹۱	کسره دورسول به سوانی...
۱۹۲	لکیری دورسول کسره یی و لکیری...
۱۹۳	چلوت و پلای...
۱۹۴	دورسول یی چلوتی چلوت...
۱۹۵	پاری من لکیر...
۱۹۶	پلای شلوتی... به دورسول لکیری...
۲۰۰	چلوت شلوتی...
۲۰۲	به دلی لکیری...
۲۰۳	چلوت چلوت...
۲۰۴	سوانی به ۱۲۳۳...
۲۰۶	سوانی ۱۲۳۷...
۲۰۷	له چلوت یایه یی...
۲۰۷	دورسول...
۲۰۸	کسره سوانی...
۲۰۹	کسره دورسول...
۲۱۰	کسره دورسول...
۲۱۱	کسره دورسول...
۲۱۲	کسره دورسول...
۲۱۳	کسره دورسول...
۲۱۴	کسره دورسول...
۲۱۵	کسره دورسول...
۲۱۶	کسره دورسول...
۲۱۷	کسره دورسول...
۲۱۸	کسره دورسول...
۲۱۹	کسره دورسول...
۲۲۰	کسره دورسول...
۲۲۱	کسره دورسول...
۲۲۲	کسره دورسول...
۲۲۳	کسره دورسول...
۲۲۴	کسره دورسول...
۲۲۵	کسره دورسول...
۲۲۶	کسره دورسول...
۲۲۷	کسره دورسول...
۲۲۸	کسره دورسول...
۲۲۹	کسره دورسول...
۲۳۰	کسره دورسول...
۲۳۱	کسره دورسول...
۲۳۲	کسره دورسول...
۲۳۳	کسره دورسول...
۲۳۴	کسره دورسول...
۲۳۵	کسره دورسول...
۲۳۶	کسره دورسول...
۲۳۷	کسره دورسول...
۲۳۸	کسره دورسول...
۲۳۹	کسره دورسول...
۲۴۰	کسره دورسول...
۲۴۱	کسره دورسول...
۲۴۲	کسره دورسول...
۲۴۳	کسره دورسول...
۲۴۴	کسره دورسول...
۲۴۵	کسره دورسول...
۲۴۶	کسره دورسول...
۲۴۷	کسره دورسول...
۲۴۸	کسره دورسول...
۲۴۹	کسره دورسول...
۲۵۰	کسره دورسول...
۲۵۱	کسره دورسول...
۲۵۲	کسره دورسول...
۲۵۳	کسره دورسول...
۲۵۴	کسره دورسول...
۲۵۵	کسره دورسول...
۲۵۶	کسره دورسول...
۲۵۷	کسره دورسول...
۲۵۸	کسره دورسول...
۲۵۹	کسره دورسول...
۲۶۰	کسره دورسول...
۲۶۱	کسره دورسول...
۲۶۲	کسره دورسول...

۱۷۵	به چلوتی سوانی...
۱۷۶	چلوتی سوانی...
۱۷۷	چلوتی سوانی...
۱۷۸	چلوتی سوانی...
۱۷۹	چلوتی سوانی...
۱۸۰	چلوتی سوانی...
۱۸۱	چلوتی سوانی...
۱۸۲	چلوتی سوانی...
۱۸۳	چلوتی سوانی...
۱۸۴	چلوتی سوانی...
۱۸۵	چلوتی سوانی...
۱۸۶	چلوتی سوانی...
۱۸۷	چلوتی سوانی...
۱۸۸	چلوتی سوانی...
۱۸۹	چلوتی سوانی...
۱۹۰	چلوتی سوانی...
۱۹۱	چلوتی سوانی...
۱۹۲	چلوتی سوانی...
۱۹۳	چلوتی سوانی...
۱۹۴	چلوتی سوانی...
۱۹۵	چلوتی سوانی...
۱۹۶	چلوتی سوانی...
۱۹۷	چلوتی سوانی...
۱۹۸	چلوتی سوانی...
۱۹۹	چلوتی سوانی...
۲۰۰	چلوتی سوانی...
۲۰۱	چلوتی سوانی...
۲۰۲	چلوتی سوانی...
۲۰۳	چلوتی سوانی...
۲۰۴	چلوتی سوانی...
۲۰۵	چلوتی سوانی...
۲۰۶	چلوتی سوانی...
۲۰۷	چلوتی سوانی...
۲۰۸	چلوتی سوانی...
۲۰۹	چلوتی سوانی...
۲۱۰	چلوتی سوانی...
۲۱۱	چلوتی سوانی...
۲۱۲	چلوتی سوانی...
۲۱۳	چلوتی سوانی...
۲۱۴	چلوتی سوانی...
۲۱۵	چلوتی سوانی...
۲۱۶	چلوتی سوانی...
۲۱۷	چلوتی سوانی...
۲۱۸	چلوتی سوانی...
۲۱۹	چلوتی سوانی...
۲۲۰	چلوتی سوانی...
۲۲۱	چلوتی سوانی...
۲۲۲	چلوتی سوانی...
۲۲۳	چلوتی سوانی...
۲۲۴	چلوتی سوانی...
۲۲۵	چلوتی سوانی...
۲۲۶	چلوتی سوانی...
۲۲۷	چلوتی سوانی...
۲۲۸	چلوتی سوانی...
۲۲۹	چلوتی سوانی...
۲۳۰	چلوتی سوانی...
۲۳۱	چلوتی سوانی...
۲۳۲	چلوتی سوانی...
۲۳۳	چلوتی سوانی...
۲۳۴	چلوتی سوانی...
۲۳۵	چلوتی سوانی...
۲۳۶	چلوتی سوانی...
۲۳۷	چلوتی سوانی...
۲۳۸	چلوتی سوانی...
۲۳۹	چلوتی سوانی...
۲۴۰	چلوتی سوانی...
۲۴۱	چلوتی سوانی...
۲۴۲	چلوتی سوانی...
۲۴۳	چلوتی سوانی...
۲۴۴	چلوتی سوانی...
۲۴۵	چلوتی سوانی...
۲۴۶	چلوتی سوانی...
۲۴۷	چلوتی سوانی...
۲۴۸	چلوتی سوانی...
۲۴۹	چلوتی سوانی...
۲۵۰	چلوتی سوانی...
۲۵۱	چلوتی سوانی...
۲۵۲	چلوتی سوانی...
۲۵۳	چلوتی سوانی...
۲۵۴	چلوتی سوانی...
۲۵۵	چلوتی سوانی...
۲۵۶	چلوتی سوانی...
۲۵۷	چلوتی سوانی...
۲۵۸	چلوتی سوانی...
۲۵۹	چلوتی سوانی...
۲۶۰	چلوتی سوانی...
۲۶۱	چلوتی سوانی...
۲۶۲	چلوتی سوانی...

صابرى - شېخ نەجمەدىن كۆپرە شېخ عەبدولرەھمان
كۆپرە شېخ مەھمۇدى (قۇتب) ى بەرزىجىيە.
سالى ۱۸۸۱ ز لە دىنى شۇرىجە ھاتۇتە دونياۋە، لە
بىنەمالە بەكى تايىن.

خوتۇندىن سەرەتاي لاي باۋكى تەۋاۋ كىردۈە.
دوچار لە كەركۈك لە خىزمەت مەلا مەردان باۋكى
مەلا عەبدولمەجىدى قۇتب دەرسى خوتۇندۈە. زمان
غەرەبى و توركى و فارسى بەجۋان زانىرە و شىعرى
پى و تۈۋە.

مەلایەتى كىردۈۈە لە گۈندى دېلۋىزە و تالەبان و
سالى و خەسەن خانە.

دوچار گەراۋەتەۋە دىنى شۇرىجە مەلایەتى
مىزگەۋتە كەۋ شىخايتى تەكىي شۇرىجە كىردۈۈە
تا سالى ۱۹۴۴ ۋەفاتى كىردۈۈە و ھەر لەۋى بە
خاك سېۋىرداۋە.

صابرى تۈۋان بېشە قۇتايخانە بەك بۇ بىنەمالە كەى كە
چەندىن نوۋسەر و ھۇنەر و زاناھان لىھەلگەۋتۈۋە.
شاھان باسە تەۋ ناۋچەپە تا تەمىر شاعىرىكى دېكەى
لە تاسىن صابرى بەخۇۋە نەبىيۈە.